



BIBLIOTECA HOSPITAL REAL GRANADA	
Sala:	A
Estante:	16
Numero:	481

27-1-19

1-2-3-4



1.

14-333

1770

SA

TSF 896TV.2

del caso de la Compañia
IOANNIS AEGIDIIO

R-5200

TRVLLENCH

de su de Granada - CBB
VILLÆ - REALIS

Comptrolor Pedro de Montenegro.

REGNI VALENTIÆ S. T. D.

ET INSIGNIS COLLEGII

Corporis Christi Primarij, &
perpetui Collegæ.

TRACTATVS DE
IVRE PAROCHI

seu parochiali, & de Vicario perpetuo
ac temporali.

✻ (t) ✻

VALENTIÆ.

Apud Claudium Macè, iuxta Seminarium
Corpor. Christi, 1647.

Biblioteca Universitaria

GRANADA



Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and includes words such as "REGNI VALENTINIANI", "TRAJANO AETIVS", and "PARE PAROCCI".

0083

APPROBATIO

DOCT. IOSEPHI DO,
Præbyteri, Rectoris Parochialis
Ecclesiæ Sancti Martini
Valentino-

rum.

EX commissione Peril-
lustris Dño Don Petri
Martinez Ruuio Pres-
byteri I. V. Doctoris,
Decanus, & Canonicus Eccle-
siæ Terulensis, ac pro Illustrissi-
mo, & Excellentissimo D. Don
Fratre Isidoro Aliaga Dei, &
Sanctæ Sedi Apostolicæ gratia,
Archiepiscopo Valentino, de
¶ 2 Con.

Consilio Status Regiæ Maiestatis, &c. Officialis, & Vicarij Generalis in præfenti Ciuitate, & Diœcesi Valentina.

Tractatum de iure Parochi, à Ioanne Aegidio Trullench selectarũ virtutum candore cõspicuo, huius nostri sæculi Doctore egregio, claro Theologiæ moralis lumine, a primè elaboratum, vigili oculorum luce lustrauit, & totũ offendi orthodoxum, morumq; integritati consonum. Debitã ergo vestræ dominationis assequatur licentiã, vt lucem aspicere valeat, & proælo in commune bonum mandari.

dari. Die xv. mensis Februarij,
ann. M DC XXXVII.

Doct. Iosephus Do.

Imprimatur.

Doct. Martinez
Vic. Gen.

Imprimatur.

Monllor Fisc.
Aduocat.





VENERABILI;
ET
TREMENDO
EVCHARISTIÆ
MAXIMO
SACRAMENTO,
Dicat, Offert,
Sacrat.



UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

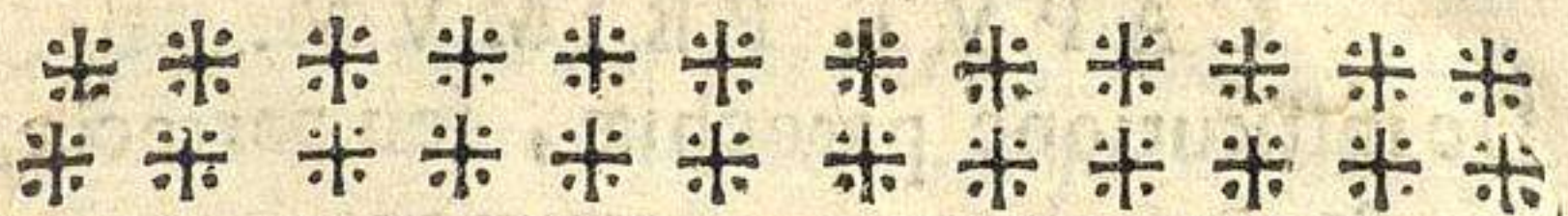
UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY



TRACTATUS

DE IVRE PAROCHI, SEV
PAROCHIALI, ET DE
Vicario perpetuo, ac
temporalis.



DE Officio Parochi eiusque oblatione multi scripserunt, & inter recentiores Polevius in suo Libello de officio Parochi, & copiosius Augustinus, Barbosa in suo pastorali sollicitudinis, sive de officio, & potestate Parochi; de iure autem Parochi, seu in quo consistat ius Parochi, Parochi & parochiam constituens, pauca concinnata, ordineque digesta reperiuntur, ideoque amicorum persuasione inductus aliqua ad hoc institutum pertinentia, ex varijs Doctoribus collegi.

A

CA-

CAPVT PRIMVM.

De institutione parochiæ, seu parœciæ,
& parochorum, eorumque præ-
eminentia.

Antequam tamen explicemus, in quo
consistit ius parochiale, videndum est,
quid sit Parochus, parochia, à quo ea-
rum diuisio: & quanta sit Pa-
rochi dignitas.

S V M M A R I V M.

Parochi nominis origo, & æthimologia, num. 1.
Quid sit Parochus. ibid.

Parœciæ, seu parochiæ æthimologia, & definitio,
num. 2.

Parœcorum, & parœciarum institutio, & à quo, &
quando initium habuerit, num. 3.

Parœcus, quibus nominibus in iure donetur, n. 4.

Parœci præeminentia & dignitas, & an sit Præ-
latus, num. 5. 6. 7. 8. 9.

Beneficia curata non veniunt absolute nomine bene-
ficiorum, ideo horum debet fieri mentio in impe-
tratione, num. 5.

Rector in sua Ecclesia tantam habet potestatem,
quantam Prælatus cum Capitulo in Ecclesia Col-
legiata, num. 6. An sit propriè Prælatus, ibid.

In sua Ecclesia est velut in domo propria, vt

di-

De iure Parochi.

3

dicitur, Imperator, ac Rex, num. 7. In ea debet præcedere omnes alios, estque ibi præferendus Decano, & omnibus capitularibus Collegiata, venientibus ad suam Ecclesiam processionaliter, num. 8.

Rectores succedunt 72. discipulis: assumuntur ab Episcopis in partem sollicitudinis, num. 9.

Status Paræcorum in ordine est proximus statim Episcoporum, num. 9. Ipsis incumbunt opera hierarchica, post Episcopos, & sunt in statu perfectionis, ibid.

Rector venit nomine pastorum, num. 10. Non vero nomine dignitatis, ac proinde non committitur ei rescriptio, ibid.

Parochialis Cura tanto est pretiosior, quanto est periculosior, num. 11.

I **Q**Uoad primum dico, hoc nomen Parochus originem trahere à nomine Græco παράροχος parochos, hoc est parochus, id est præbens; olim enim Romæ viri deputati ad præbendum Legatis publice Romanis miltis cibum, & potum, & alia necessaria parochi dicebatur: unde ad horum similitudinem presbyteri, qui ab Episcopis alicui Ecclesiæ præficiuntur, ad verbum diuinum, Sacramenta, &

▲ 2

alia

alia spiritualia, sub ministranda fidelibus Parochi dicuntur. Alij verò, & proprius, vt Ioannes Filescus in suo tractatu de parœcia, cap. 1. existimãt, parochũ dici quasi paroecum ἀπό τοῦ παροικεῖν hoc est ab accollendo, & iuxta habitando, vnde paroecus est, & dicitur, vt docent Filescus super Azor tom. 2. lib. 3. cap. 12. quest. 1. & Barbosa de offic. & potestat. Paroch. cap. 1. n. 3. accola, incola, seu habitator in loco, ac proinde non parochus, sed paroecus est dicendus. Est igitur paroecus, sed vt vulgo dicitur, parochus, presbyter Ecclesiæ paroeciali ab Episcopo deputatus ad verbum diuinum, sacramenta, & sepulturam fidelibus ministranda.

2 Quoad 2. dico, hoc nomen *Parochia*, originem ducere à Græco nomine παροικία, parichia, quod incolatus & viciniam significat. Sic 70. Interpretes Psalm. 119. Parichiam dixerunt, Latina verò translatio, incolatum, significat ergo parochia accolarum conuentus sacramque viciniã, vt docet Filescus sup. qui aduertit proprie,

priè, non parochiã, dicitur paroeciam dicēdam esse. Coligitur etiã ex Aug. lib. 14. de ciuit. Dei, vbi sic ait: *Presbyter fuit quidã nomine restitutus in parœcia calamenfis Ecclesiæ.* Panor. tamen in *Rub. de Parochis num. 1.* ait, parochia dicitur partitio curæ: idem tenet *Gonçalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. nu. 39.* quem sequitur *Barbosa de offic. & potest. Parochi, c. 1. num. 16.* nam populi cura partita fuit inter Ecclesias parochiales: Vnde secundum Panor. & *Barbosam cum alijs sup. n. 26. & 19.* Paroecia, seu paroecialis, aut parochialis Ecclesia est locus in quo elegit populus alicui Ecclesiæ deputatus certis limitibus constitutus. Sumitur autē aliquando paroecia largè, scilicet pro toto Episcopatu, seu tota Episcopi diœcesi, vt patet ex *c. 1. de raptoribus, & alijs* quos citat *Hostiēsis in Sum. tit. de Parochijs, num. 2. lit. B.* & latè *Filelacus sup.* vbi probat, paroeciam promiscue pro Diœcesi, & è contra antiquitus vsurpari. Etenim olim parochiæ distinctæ non erant, sed Episcopi omnes diceban-

cebantur totius Diœcesis animarum curam habere, & omnes illius decimas percipiebant, & inter se, & alias Clericos dispenlabant, quas reliqui Clerici de manu Episcopi percipiebant, & curam exercebant, *cap. 1. vers. Has vero decimas, 17. q. 97. Gonçalez sup. num. 80. Barbosa loco cit. nu. 17.* quod duravit usque ad Dionysium Papam, qui ut infra dicetur *num. 3.* & tenet Barbosa cum alijs *num. 18.* diuisit parochias & singulis suū territorium designauit. Vocatur etiam parochia, ut probat Filescus *sup. cap. 2. ex varijs concilijs, titulus, plebs, possessio, territorium, Basilica, & Ecclesia;* communiter tamen, tam in iure, quàm à DD. sumitur paroecia, pro Ecclesia particulari, cui presbyter ab Episcopo est deputatus ad sacramenta, & alia spiritualia populo ministranda: sicque vni presbytero regenda, & curanda committitur, *cap. 1. & alijs, de parochijs & Clemendudum de sepult. Vide Azor sup. q. 1. §. secundo queritur.* Diœcesis autem idem est quod regio, ut docet Filesc. *c. 1. cit. in fine.*

3 Quoad 3. Ioānes Filefacus *in suo tract. de origine Paroeciarum, cap. 4. in princ.* existimat, paroecorum institutionem initium habuisse á B. Petro, quis enim (ait) negabit B. Petrū Romæ aliquot instituisse Presbyteros, qui fideles fidei rudimenta docerent, Baptismum, & alia Sacramenta ministrarunt. Quod idem fecerunt (inquit) Anacletus I. Pontifex Romanus qui Clementi successit, *epist. 3.* Higinus post B. Petrum Notus Romanus Pontifex plures presbyteros in vnoquoque titulo, seu paroecia constituit, in quibus vnā cæteris præesse voluit, quem id circo Cardivalem id est principalem nominavit. At quod certius, & clarius constat, est paroeciarum constitutionem, & earum diuisionem ortum habuisse à Dionysio Pontifice Romano 25. seu 24. post B. Petrum, qui floruit secundum aliquos An. Dñi 266. & secundum alios An. 260. & secundum Filefacū An. Dñi 299. Ita docent Abb. Panor. *rub. de Parochijs.* Hostient. *sup. num. 1.* & idem Filefacus *supra cit. Nauar. infra,* & Barbo-

sa de offi. & potest. Parochi, cap. 1. num. 18.
 hic enim Pontifex singulas Ecclesias, sin-
 gulis Presbyteris designauit in parochias,
 vt vnusquisque ius proprium haberet, nec
 vnus alterius parochiæ terminos inuade-
 ret. Patet 13. q. 1. cap. Ecclesias, hanc autem
 parœciarum diuisionem renouauit Urba-
 nus II. vt docet Nau. cap. placuit de pœnit.
 dist. 36. num. 4. §. responderi, qui teste Na-
 uarro, sub anno circiter millesimo cente-
 simo floruit scilicet An. 1088. abierat e-
 nim aliqua ex parte in dissuetudinẽ Dio-
 nysij dispositio, ob idque renouatam ab
 Urbano II. de quo vide Nau. sup. pag. 585.
 in meis, num. 4. cit. Vide etiam Fuscum de
 visit. Ecclesiæ lib. 2. cap. 2. qui Hostiensi, &
 Panornit. consentit. Vide etiam Filescũ
 sup. cap. 4. vbi refert, quando, & à quo, ini-
 tium habuerint Parœciæ in Gallia, Italia,
 Africa, Græcia, & Hispania, qui §. in Hi-
 spania, refert, Dionysium Pontificẽ Rom.
 epist. 2. ad Seuerum Episcopum, illum ipsum
 mouisse, vt Ecclesias parochianas per
 Cordubensem Prouinciam in Hispania
 con-

constitueret. Epistolam Dionysii tanti pastoris dignū inuenies *in 1. tom. Concil. pag. 159. in meis*, qui vt testatur Seuerinus Binus Collector Concil. floruit. An. Dñi 260. Idem Seuerinus *pag. cit.* existimat diuisionem parochiarum nō à Dionysio, sed ab Euaristo Papa ortum habuisse, qui floruit An. Dñi 112. Vide eundem Binium eodem tomo *ubi sup. vers. Titulos.*

4 Nota Parochum, sed Parœcum in iure vocari Rectorem illius Ecclesiæ populi, cui præficitur *in cap. sicut unaquaque 21. q. 3.* Ita dicit Innoc. II. *Sicut in unaquaque Ecclesia vnus Presbyter debet esse, ita ipsa quæ sponsa, & eius uxor dicitur non potest diuidi inter plures Presbyteros, sed vnum tantummodo habeat Sacerdotem, qui eam caste, & sincere regat.* Et cap. vt quisq; 3 de vita & honestate Clerico. Concil. Martinense ita habet: *Vt quisque Presbyter qui plebem regit Clericum habeat, &c. & cap. 1. de Capell. Monach.* Urbanus III. disponit, quod in Ecclesijs vbi Monachi habitant, populus non per Monachum, sed per Capella-



pellanum ab Episcopo institutum regatur; ideoque DD. *in rub. de Parochis*, communiter Presbyterum Ecclesie Paroecialis vocant populi Rectorem, & passim *in Clementina dudum de sepult.* Ita Gõçalez *sup. 8. reg. Cancell. glossa 6. num. 38.* An autem Vicarius perpetuus vocari possit Rector, dicitur *infra cap. 15. dub. 3. vers. Sed quæres.* Vocati sunt etiam olim Presbyteri Cardinales, id est, principales; cum enim antiquitus Romæ in singulis titulis, seu Paroecijs plures reperirentur Presbyteri, ijs præficiebatur vnus, qui idcirco diceretur Presbyter Cardinalis, id est, principalis. Et nõ tantum Romæ, sed etiam extra urbem Paroeci nominati sunt Presbyteri Cardinales, vt late probat Ioannes Filescus *de orig. Paroeciarum cap. 3. §. ex illo, & §. extra urbem.* vocantur etiã pluries in iure Presbyteri absolute, vel cum addito Presbyter parochianus. Quartõ vocantur plebani, *ex cap. cum olim de præsumpt.* Demum vocantur Curiones, siue Curati à cura, quam in suas oues exercere debent. Vide Filescum

facum sup. & Barbolam de offic. & potest. Parochi, cap. 1. à num. 4. vsque ad n. 16.

5 Quoad 4. dico: Ecclesiam parocchialem, eiusque Paroecum maximam habere præminentiam, vt sentit Rota decis. 1. num. 3. de offic. Archipresbyteri in antiquis. Prima ergo præeminetia est, vt nomine beneficiorum, beneficia curata non veniant, *cap. cum in illis in princ, 16. de præben- dis, lib. 6, & alijs de quibus Gonçalez super octauam regulam Cancell. gloss. 6. nu. 1. & 2.* hinc fit quod si in impetratione beneficij non fiat mentio, quod sit curatum, gratia est ipso iure nulla, ex Felino ex *cap. in nostra corollario 10. de rescriptis*, & alijs quos ipse Gonçalez citat *sup. num. 3. & 4.* Secunda præminentia est, quod Rector in sua propria Ecclesia dicitur Prælatus, ex *cap. in apibus 7. quest. 1.* in qua habet tantam potestatem, quantam habet Prælatus cum Capitulo in Ecclesia Collegiata, vt pulchre notauit Abbas in *cap. 1. sub num. 28. vers. Si vero in Ecclesia de dolo*, pro quo allegat bonam glossam in *cap.*

cap. potuit 4. de locato & conducto, in verbo expelli, & cap. dilectis, de Capell. Monach. & cap. placuit 12. q. 2. cum cap. Abbatibus eadem quest. colligitur etiam ex cap. tua de Clerico egrotante; ita Gonçalez sup n. 100. idem tenet Filescus de origine Paroeciarum, cap. 4 §. quam plurimi, ubi sic ait. Verum qui sincere, & sine vilo odio, atque malignitate de Parochorum dignitate sententiam tulerunt, illos Prælatorum nomine censendos esse existimarunt: quod (inquit) colligitur cap. cum ab Ecclesiarum de offic. ordin. & cap. cum tua, citato, & habet Archid in cap. animarum de constit. lib. 6. & refert. Paroecos non secus atque Episcopos in Concilijs, saltem provincialibus concedisse, ac nonnumquam subscripsisse proprio nomine, quod ex varijs Concilijs confirmat: ac proinde idem Filescus ibidem vocat Paroecum primi Clerum quia dignior in Clero est; is enim primus est Clero censendus est, cui est Ecclesia credita una cum cæteris ministris, & plebe. In Synodo etiam Dertulens. expressè Paro-

chi

chi Prælati nomine donantur. At in rigore Prælati non sunt : nam *Clemen dudum, de sepult. §. in Ecclesijs*, Rector, & Prælati separatim ponuntur. Ita docet *Azor to. 2. lib. 3. cap. 25. sub finem.*

7 Tertia præeminentia est, quod Rector in sua Ecclesia, velut in domo propria dicitur Imperator, & Rex, *cap. duo 23. q. 4. Abb. in cap. venerabilem, sub nu. 19. de elect.* ita *Gonçalez sup. num. 102.*

8 Quarta est, quod Rector intra propriam Ecclesiam debet præcedere omnes aliâs maiores, & superiores, in dicendis Missis solemnibus, & alijs quibuscumque præeminentijs concernentibus ipsius Rectoris officium. Ita fuit decisum, teste *Gonçalez sup. num. 105.* in vna Calagurritana præeminentiarû de Victoria 16. Nouemb. 1592. coram R. P. D. Pegna, vbi fuit resolutum, quod Rector in sua propria Ecclesia, inspecto iure communi, præferendus est Decano, & omnibus Capitularibus Collegiatæ ad eam Ecclesiam processionaliter certis diebus, ex antiqua cõsue-

suetudine, accedētibus, in qua fuit etiam
decisum, quod maior debet cedere mi-
nori, dum est in domo minoris.

9 Quinta est, quod Rectores in suis
Ecclesijs Apostolorum vices tenent, vt cū
alijs tenet Godçalez *sup. num. 108. qui num.
110. refert, latam fuisse sententiam in fa-
uorem Rectorum de Guipuzcoa, contra
Archipresbyterū eiusdem prouinciæ præ-
tendentem, debere præcedere Rectores
dictos intra illorum proprias Ecclesias, tã-
quam caput dictæ prouinciæ. Verius ta-
men videtur Episcopos Apostolis, & Pa-
roecos, seu Rectores septuaginta Chri-
sti discipulis succedere, vt benè probat
Ioannes Filelacus in suo tract. de orig. Pa-
rœciarum, cap. 4. ex epist. 2. Anaclet. Papæ
ad Episcopos Italiæ, & refertur dist. 21.
cap. 2. & glossa Bedæ in cap. 10. Luc. Tum
etiam in Conciliis, & Episcoporum
auctoritatibus; ex quibus colligit, Paroe-
cos adduci ab Episcopos in partem solici-
tudinis, vt 70. discipuli ab Apostolis, &
addit ex Ioan. Gerson in 3. part. de consilijs*

Euang.

Evangelicis, & statu perfectionis, statum Cura-
torum in ordine, proximum statui esse Epis-
coporum: nam eadem opera hierarchica
paroecis incumbunt, quæ & Episcopis,
etsi non tam in excellenti gradu: debent
enim subditos purgare arguendo, incre-
pando, illuminare docendo, & prædican-
do, perficere Sacramenta ministrando ten-
entur, & in casu sicut Episcopi ani-
mas pro quibus ponere. Unde & in mis-
sione 72. discipulorum, quibus Pa-
roeci succedunt, quasi eadem opera eis
mandavit Christus, quæ & Apostolis. Hæc
Gerson, qui fuit Paroecus dignissimus, &
Academix Parisiensis Cancellarius meri-
tissimus. Idem Gerson tract. de statibus
Ecclesiasticis, tit. de statu Curat. considerat.
r. ait: Status Curatorum esse de institu-
tione Christi, & Apostolorum suorum à
principio foundationis Ecclesix, asseritque
varijs in locis Paroecos Curatos veros esse
ac legitimos Hierarchas post Episcopos,
assequi statu perfectionis, ne dum acqui-
rendæ, sed exercendæ per actus Hierar-
chi.

chicos. Vide Ioan. Filelacum *ubi supra.*
 10 Sexta est, quod appellatione pastorū
 Parochus continetur: nam sicut pastor
 Curam ouium habet, vt doctissimē expli-
 cat Petrus de Soto *de institutione Sacerdo-*
tum: vnde de plebe sibi commissa rationē
reddere tenētur, iuxta Apost. ad Hebr. 13.
appellatur etiam pater, cap. omnes qui 3. q. 5.
cap. Sacerdos 6. q. 1. quare panem spiritua-
lem, & materialem frangere tenetur. Vide
Fuicum de visit. lib. 2. c. 3. num. 16.

11 Etenim parochialis Cura tanto est
 prætioſior, quanto periculofior, vt opti-
 mé notat Gonzalez *sup gloss. 6. num. 9. &*
110. Non tamen beneficium parochiale
 dicitur dignitas: ac proinde Paroeco nō
 potest committi rescriptum iuxta *cap.*
statutum de rescriptis in 6. nam vt docet
 Azor *2. tom. lib. 3. cap. 13. quest. 2.* ad digni-
 tatem requiritur administratio, aut iu-
 risdictio in foro exteriori, pro quo
 citat Hostiensis Abbatum,
 & Felinum.

(†)

CA

C A P V T II.

In quibus ius Parochiale consistat.

S V M M A R I V M.

IUS Parochiale, seu Parœci ad duodecim capi-
ta reducitur, & referuntur, num. 1.

Quænam pertineant ad essentiam Ecclesiæ Paro-
chialis, num. 2.

Vicaria perpetua est propriè Ecclesia Parochialis,
& eius Presbyter est vere Parœcus, num. 3.

Sepultura non probat Ecclesiã esse parochialem, n. 4.

Ecclesia non desinit esse parochialis, eo quod non
percipiat decimas, num. 5. Nec sequitur Ecclesia
percipit decimas, aut primitias, ergo est paro-
chialis, nec è contra, num. 6. Non est leue ar-
gumētum esse parochialem recipere decimas, aut
esse ibi reseruatam sanctissimum Sacramentum,
num. 7.

Alleganti esse parochialem incumbit onus id pro-
bandi, num. 7.

Ecclesia vt sit parochialis, requirit auctoritatem
Episcopi, & dotem pro Sacerdote, & vno mini-
stro, num. 8.

Bene sequitur Ecclesia est parochialis, ergo est be-
neficium Curatum, non tamen est beneficium Cu-
ratum, ergo est Ecclesia parochialis, num. 9.

B

Melius

Melius est exprimere esse parochialem, ibidem.
 Cura animarū potest sumi largè, & strictè, ac propriè, num. 10. Alia est actualis, alia habitua-
 lis sola, actualis facit beneficium curatum, n. 11.

IVS parochiale Parœcū, & Parœciā
 cōstituēs, ad eosq; pertinēs ad duo-
 decim capita, vt ex Canonistis, & Theo-
 logis colligitur, reduci potest. Primum
 est, vt populus ipsi subiectus in ea baptis-
 mum a suo Parœco suscipiat. Secundum,
 vt quisque in ea semel in anno sacram fa-
 ciat suorum confessionem peccatorum.
 Tertium, vt Sanctissimum Christi cor-
 pus quotānis in Paschate in sua Parœcia,
 & à suo Parœco recipiat, *cap. omnis utrius-
 que sexus, de pœnit. & remis.* Quartum, vt
 debito tempore extremam vñctionem à
 suo Parœco petat, *Clemen. vnica, §. dudum
 de sepult.* Quintum, vt Curam qui matri-
 monio iunguntur, nuptiæ in ea solemni-
 ter celebrentur, *cap. 3. de clandestina disspē-
 satione, & cap. aliter, 30. quæst. 5. & cap. suā
 de symonia.* Sextum, vt in ea mortui sepe-
 liantur, *cap. placuit 13. quæst. 1. & Clement.
 dudum*

dudum de sepult. § verum. Septimum, ut in ea diebus festis populus rem diuinam audiat, *cap. 3. de Parochijs.* Octauum, ut ei decimam fructuum partem populus quotannis soluat, *cap. quest. 16.* Nonum, ut ei similiter fructuum primicias pendat, & præstet populus, *cap. omnis de consecrat. dist. 1.* Decimum est, oblationes omnes, quæ populus intra parochiæ ambitum offert, & donat, ad propriam Paroeciam, & illius Paroecum spectant, *cap. quia Sacerdotes 10. quest. 1. & cap. sanctorum, & cap. seq.* Tum etiam prouentus qualitercūque prouenientes, ut docet Hostiensis in *rub. de Parochis, num. 2. post initium ex cap. pastoralis de is quæ fiunt à Prælat. sine consensu sui Capituli.* Undecimum est, ius percipiendi canonicam portionem, quam vulgo quartam dicimus, *ex cap. 1. & 2. & cap. de ijs de sepult.* Duodecim est, quod paroecialis Ecclesia vnum tantum habeat Sacerdotem, qui eam regat, & gubernet, *cap. sicut unaquaque 21. quest. 2. & cap. Ecclesias, 12. c. 1.* Hæc sunt quæ Paroeciam constituunt, &

ad illam pertinent, & cum vni parochiæ
vni tantum Paroecus sit præficiendus, vt
dictum est, & late constabit infra, euiden-
ter sequitur, quod ea quæ cōstituunt Pa-
roecum, & de iure ad illam pertinent, cō-
stituere etiam Paroecum, & ad illum per-
tinere. Vnde omnia quæ de paroecia di-
cuntur, de Paroeco etiam dicta cēsentur.

2 Nota tamen cum *Gōçalez gloss 6. sup.
8. reg. Cancell. a num. 34. vsque ad num. 58.*
Etsi omnes illæ duodecim cōditiones or-
dinariè, & fere naturaliter in Ecclesia pa-
roeciali inueniantur; nihilominus tamen
omnes nō esse de illius essentia, quin pos-
sit absque aliquibus Ecclesia paroecialis
consistere: nam vt ipse probat cum *Go-
mezio in reg. de idiomate, quest. 11. a nu. 4.*
Fons Baptismalis, sepultura, ac decimarū
exactio, quamuis maxime conducant ad
Ecclesiam parochialem, non tamen sunt
de illius essentia, cum sine illis paroecia-
lis Ecclesia consistere possit; volunt ergo
Gomez, & Gonçalez sup. num. 34. cū mul-
tis, quos ipse, de essentia Ecclesiæ paroec-
cialis

cialis solum esse quatuor. Primum est, potestas fori poenitentialis, hoc est potestas ligandi, & soluendi in foro poenitentiali, quæ non cadit nisi in Sacerdotem, *cap. in nouo, 21. dist. cap. omnis de poenit. & remis.* Ita tamen quod ex necessitate teneatur, hoc Sacramentum & alia ministrare, ut ex *Glossa in Clement. dudum, verbo impediunt de sepult.* cum multis DD. tenet *Gõçalez gloss. 6. cit. num 36* quem sequitur *Barbota de offic. & potest. Parochi cap. 1. num. 27.* Secundum est, quod sit certa parochia, seu locus certis limitibus, & finibus constitutus, *cap. Ecclesias 12. quest 1. & in Concil. Trident. Sess. 24. de reform. cap. 13.* *Gonçalez gloss. cit num. 37.* Tertium est, ut obtinens Ecclesiã paroechiale[m] exerceat Curam nomine suo, & non alieno, *ex cap. extirpanda, §. qui vero de præb. & DD. in Clementina vnica de officio Vicarij*, quos refert & sequitur *Gonçalez sup. num. 40.* Quartum est, ut vnus tantum Presbyter, Rector, seu Paroecus paroechiali Ecclesiæ præficiatur; ita ut si duo ei præficiantur,

non sit Ecclesia paroecialis, vt late probat
 Gonçalez *sup. a num 42. vsque ad num. 47.*
 cum Gomezio *sup. in regula de idiomate,*
quæst. 11 cit Felino in cap. ratione, num. 10.
vers. vt Scias de rescriptis, cap. in apibus 7.
quæst. 2. & cap. sicut vnaquæque 21. quæst. 2.
 de quo latius infra tuo loco cū Gōçalez,
 vt videtur sentire Barbosa *vbi sup. nu. 27.*
 & 28. Nihilominus tamen, etiam si illæ
 duodecim conditiones, seu qualitates nō
 sint omnes de essentia paroecialis Eccle-
 siæ; quia tamen ordinariē omnes illæ in
 paroeciali Ecclesia reperiūtur, ideo ope-
 re pretium duxi de singulis aliqua breui-
 ter attingere.

3 Ex dictis sequitur, Vicariam perpe-
 tuam esse vere, & propriē Ecclesiā paro-
 chialem, & Presbyterum illi præfectum
 esse vere Paroecum, & habere beneficiū
 parochiale, & Curatum; quia in tali Ec-
 clesia reperiuntur saltem quatuor illa es-
 sentialia, *num. 2.* assignata essentialiter re-
 quisita ad consistentiam Ecclesiæ paroec-
 cialis, vt clarius & latius constabit infra
 cap.

cap. 15. dub. 3. vbi de ijs specialiter agemus, vide de his Azor 2. torn. lib 3. cap. 6. q. 5. Gonzalez sup. reg. 8. Cancellar. gloss. 5. §. 3. num. 19. & seqq. & Barbosa vbi supra a num. 54.

4 Sequitur 2. Ecclesiam non probari, esse parochialem, eo quod ibi aliqui sepeliantur, aut habeant illic sepulturam; quia hoc nō est vnum ex quatuor essentialiter requisitis: & ex alio capite quilibet potest eligere sepulturam in loco sibi benè viso, vt infra diceretur *cap. 9. dub. 5.* Præsumeretur tamen parochialis, si constaret nō facta electione sepulturæ, nec ibi habere sepulchra maiorum, in ea Ecclesia corpora sepulta fuere tamquam in parochiali. *Barbosa vbi sup. num. 29. & 30. cum Gonzalez gloss. 6. num. 53.*

5 Sequitur 3. Ecclesiam parochialem non desinere esse parochialem, etiam si talis Ecclesia decimas, aut primicias non percipiat, modo illa quatuor essentialia in ea reperiantur: nec è contra, hæc Ecclesia percipit decimas & primicias; ergo

est parochialis, Gonzalez *sup. num 56.* & Barbosa *sup. num. 31. & 32.* nam Ecclesia, etiam si non sit parochialis, potest percipere decimas ex aliquo titulo, vt ex privilegio, præscriptione, & consuetudine, vt dixi in Decalogo *lib. 3. cap. 3. dub. 9.* & cum Couarr. & alijs Barbosa *sup.* & confirmari potest; quia multæ Vicariæ perpetuæ, quæ, vt dictum est, sunt vere Ecclesiæ parochiales, non eas percipiunt, sed tantū salarium, seu congruam iuxta Pij V. dispositionem, vt constabit *infra cap. 15. dub. 4.* Non tamen est leuis præsumptio, quod sit Ecclesia parochialis.

6 Sequitur 4. Non bene sequi, ista Ecclesia non percipit decimas, & primicias; ergo non est parochialis: si alias tamen habeat quatuor cōditiones essentielles supradictas; quia Vicaria perpetua est vere parochialis, & quamplurimæ nullas decimas, aut primicias percipiunt, sed tantum stipendium, seu congruam, iuxta Pij V. dispositionē, vt dicetur *infra cap. 15. dub. 4.* Nec sequitur: hæc Ecclesia percipit decimas,

timas, & primicias; ergo est parochialis; nam hæc possunt acquiri alicui Ecclesiæ ex aliquo titulo quam ex iure, vt priuilegio, præscriptione, aut consuetudine, vt dixi in Decalogo *lib. 3. cap. 3. dub. 9.* ita Gõçalez *sup. num. 56.* & cum Couar. & alijs Barbofa *loco cit. num. 31. & 32.*

7 Non tamen esset leuis præsumptio, & si non concludens, quod in aliqua Ecclesia retineretur Sanctissimum Sacramentum, nisi id esset ex priuilegio, vt in regularibus *cap. tribus, §. tanta, de cõsecrat. dist. 2.* Item si aliqua Ecclesia perciperet decimas, & primicias, vel in illa diebus festis, Christi fideles Missam audirent, vel alia Sacramenta, excepta Eucharistia, & poenitencia, perciperent. Non tamen hæc concluderent necessario, cum hæc omnia possint adesse ex aliquo accidenti, vt bene Gonçalez *dict. gloss. 6. num. 56.* & cum eo Barbofa *sup. num. 24.* In dubio autem, an Ecclesia sit parochialis, onus probandi incumbit hoc asserenti, eo quod beneficia præsumuntur simplicia, & nõ curata,
Gar.

Garcia de benef. p.1. cap.6. num.8. & cum eo & alijs Barbosa sup.num 37.

8 Nota requiri auctoritatē Episcopi, vt Ecclesia constituatur parochialis, designando fines, & plebem constituendo, cap.nullus 16. quæst.7. eamque debet dotare sufficienter, vt possit commode saltem vnus presbyter cum alio ministro sustentari, cap.pie 16. quæst.7. de quo vide Azor p.2.lib.3.cap.11. quæst.14. & cap.12. quæst.15. & cum alijs Barbosa de offic. & potest Paroch.cap.1. num.38.39.40.41.42.

9 Sequitur etiam, dato quod vna Ecclesia sit parochialis, consequenter sequi, esse beneficium curatum, & habere Curam animarum in foro interiori; nam hoc est vnum & præcipuum ex requisitis ad constitutionem parochiæ, vt dictum est num.1.& 2. Non tamen sequitur, est beneficium curatum; ergo est parochialis Ecclesia; nam potest contingere quod sit aliqua Ecclesia Curata, & ad eam de nouo veniant homines, ad illic habitandum, quæ licet postea dici possit curata, non tamen

tamen parochialis, si non habeat certum territorium: ita cum alijs Barbofa *sup. n. 35.* ubi aduertit, propterea melius esse exprimere, quod sit Ecclesia parochialis, quam quod sit beneficiū curatum, & hinc esse, quod in iure Canonico, & in Concil. Trident. passim fit mentio de Ecclesijs parochialibus, absque expressione qualitatis Curæ.

10 Nota, Curam animarum posse sumi stricte, & proprie pro Cura in foro interiori pœnitentiali, & in administrandis Sacramētis; alio modo largè, seu improprie, pro vt comprehendit Curam animarum in foro exteriori, & contentioso, seu iudiciali circa morum correctionem, & sic omne beneficium habens iurisdictionē visitandi, excommunicandi, absoluendi, & faciēdi alia ad correctionem morum pertinentia, etiam sic dicitur habere Curam animarum, *ex cap. seu Clement. dudum, de sepult.* proprie tamen non dicitur beneficium parochiale, nam ad huius essentiam requiritur Cura animarum in foro pœnitentia.

rentiæ ; & patet licet beneficium parochiale, idem sit cū beneficio Curam animarum habente propriè, & strictè sumpto; tamen si largè, & impropriè sumatur, plurimum differunt, quo sensu dixi *sup. num. 8.* istud latius patere quam illud, vide *Gonçalez ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. a nu. 6.* & cum alijs *Barbosa sup. num. 47.*

II Aduerte etiam Curam pœnitentialem, seu animarū strictè, & propriè sumptam, aliam esse actualem; aliam vero habitualē, de quibus *Azor part. 2. lib. 3. c. 12.* Actualis Cura est illa, quam quis actualiter, & actu per se gerere tenetur in populum ex necessitate officij, ratione parochialis beneficij curati, in quo est Canonicè intitulatus, & institutus: Habitualis vero est, quæ penes aliquem est, ratione alicuius beneficij in fieri, sed non in factō, quia executionem potestatis non habet. vel defectu tituli spiritualis iam extincti per vnionem accessorie factam, vel quia privilegio, seu consuetudine leuatus fuerit onere exercendi actu; ex his
sola

sola actualis cura, seu iurisdictio, facit beneficium curatum, nullo vero modo habitualis: unde de parochiali habitu, idem iudicatur, ac si esset beneficium simplex, ut cum multis Barboſa *ſup. num. 48. 49 50. 51. & 52.* ex quo patet, quando Papa vnic aliquod beneficium parochiale alicui cōmunitati, vel de nouo erigitur Vicaria perpetua á principali, seu Matrīci ſeparata, & diſmembrata, Curam animarum habitualement tātum remanere in Rectore principali, actualement vero translata eſſe in Vicarium perpetuum, quod adeo verum eſt, ut ſi principalis, ſupreſo Vicario, velit ſe ingerere in Cura animarum nullo modo poſſit, ut in terminis docet Abbas *in cap. extirpandæ, §. qui vero, num. 15. de præb.* Azor *ſup. cap. 6. queſt. 2.* & cum alijs Barboſa *ſup. a nam. 53.* & dicemus *infra c. 15. dub 3.* Quando vero Rectori principali datur Vicarius temporalis in partem ſollicitudinis, & laboris tunc certum eſt, Curam habitualement & actualement adhuc manere apud Rectorem principalem; quia apud illum

illum adhuc manet titulus, institutio, beneficium parochiale, & illius plenum ius; in Vicario autem temporali, solū merum Curæ exercitium. Vide Barbosam *ubi supra* à num. 59.

C A P V T III.

De prima conditione, seu iure parœcialē Ecclesiam constituyente, quod est ius ministrandi Baptismum.

S V M M A R I V M.

Sacramentorum administratio (Ordine, & Cōfirmatione exceptis) ad solos Parochos spectat, num. 1. Potest autem alteri Sacerdoti dare licentiam administrandi ea Sacramenta quæ ipse potest ministrare, non autem pœnitentiam, nisi Sacerdoti approbato, *ibid.*

Parochus tenetur Sacramentum quod administrat populo declarare, num. 1.

De officio Parochi remissive, num. 1.

Minister Baptismi, triplex, num. 2. Ex officio est solus Sacerdos, sub quo intelligitur Episcopus, cui primo, & per se de iure competit baptizare, num. 3. Alij vero Sacerdotes secundo, *ibid.*

Soli

Soli Episcopi, & Parochi possunt licite baptizare, num. 4. Ideo alienus Sacerdos sine licentia proprii baptizans, peccat mortaliter (non tamen fiet irregularis. &c.) excipe extremam necessitatem, si proprius haberi non possit, aut licentiam neget, num. 5.

Vagabundi baptizandi sunt in Parœcia ubi inveniuntur, num. 6.

Baptizare potest quilibet Sacerdos etiam regularis, ex commissione, seu licentia Episcopi, vel Parochi, num. 7.

Ordinarius potest suam facultatem delegare, n. 7.

Baptizandus est quisque in sua parochia, secundum dispositionem Synodalem Valent. num. 8.

Baptizare possunt solemniter Diaconi ex commissione Episcopi, vel Parochi, ex iuxta causa, non autem alij inferiores Cleri, nisi de licentia Papæ, num. 9.

Clericus Diacono inferior (secus si sit mere laicus) solemniter baptizans, fit irregularis, num. 9.

Baptismi minister in necessitate est quilibet homo; siue Clericus, siue laicus, siue vir, siue fœmina, siue fidelis, siue infidelis, hæreticus, aut schismaticus, num. 10. Preferendus est tamen dignior, Baptismus tamen semper tenet, num. 11.

Nec incurrit irregularitatem non solemniter baptizans, ibid.

Ius proprium Parochi est solèmniter baptizare, nu. 12.

I SACRAMENTORUM administrationē
 (Ordine, et Confirmatione ex-
 ceptis) ad Paroeciales Ecclesiæ Presby-
 teros, Paroecos, seu Rectores de iure per-
 tinere cōmunis è Canonistarum, et Theo-
 logorum sententia, et docet Abb. et Ho-
 stiens. et alijs *in rub. de Parochis*, colligitur
 apertè ex *cap. omnis utriusque sexus, de pœ-
 nit. & remis. Clemet. 1. de privilegijs, Cle-
 ment. dudum de sepult. facit cap. Ecclesias
 13. quæst. 1. & cap. sicut unaquæque 21. q. 3.*
 et apertè Trident. *Sess. 23. cap. 1. vbi sic
 ait: Cum præcepto diuino mandatum sit om-
 nibus, quibus animarum Cura commissa est,
 oues suas agnoscere, pro ijs sacrificium of-
 ferre, verbique diuini prædicatione, Sacra-
 mentorum administratione, ac bonorū om-
 nium operum exemplo pascere, et Sess. 24.
 cap. 7. de reform. mandat, vt Parochus suo
 populo vim Sacramentorum quæ admini-
 strat, lingua vernacula declaret, et eadem
 Sess. cap. 13. in fine præcipit Episcopis, vt
 diuidant in diuillas Parochias, peculiaritè-
 que Parochum assignent, qui oues cog-
 nosc*

noscere valeant, & à quo solo Sacramēta suscipiant, vbi diligenter perpende illa verba, *à quo solo*: nam de iure Sacramentorum administratio ad solum Paroecum spectat: ideoque alij ea, absque Parochi licentia administrantes peccant, vt in singulis explicabitur, vt docet Posseuinus *de officio curati, cap. 5. num. 50.* Potest autem Paroecus iure suo dare alteri etiam simplici Sacerdoti, licentiam administrandi omnia Sacramenta, quæ ministrare potest ipse Paroecus, excepta pœnitentia, quod ei Episcopus prohibere non debet, vt tenet Posseuinus *sup. & cum Barbossa de offic. & potest. Parochi, cap. 17. num. 37.* competit enim Parochis iure ordinario, & communi ratione sui officij. Dixi, *excepta pœnitentia*: nam approbare confessarios, solius est Episcopi, ex *Trid. Sess. 23. de reformat. cap. 15.* poterat tamen Parochus, supposita Episcopi approbatione, cōcedere confessario licentiam audiēdi suas oues, vt latè dixi in *Exposit. Bullæ in 2. & 3. addit. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub.* & in

C mare.

materia poenitentiae, ubi de eius ministro. De obligatione Parochi ministrandi Sacramenta, quia non est huius instituti. Vide inter recentiores Posseninum *de officio curati*, & Barbossa *de offic. & potest. Paroch. part. 2. ubi cap. 17. a num. 13.* agit, quomodo ea ministrare teneatur tempore pestis, de quo etiam aliqua tetigi in *Decalogo lib. 1 cap. dub.* Videamus igitur nunc quomodo baptismi ministratio ad solum Paroecum pertineat.

2 Nota ex Cathecismo Pij V. iusu Concilij Tridentini edito *cap. 2. S. 23.* triplicem posse constitui ministrum baptismi, alium ex officio, alium ex commissione, alium vero ex necessitate; & dixi ubi de ministro baptismi in materia de Sacramen.

3 Dico igitur primo: Baptismi minister ex officio est Sacerdos; habetur expresse in Concil. Florentino in instructione armenorum, & in Constit. *de consecrat. dist. 4.* insinuat etiam in *cap. perle-*
Etis, S. ad Diaconum, dist. 25. & in *cap. Dia-*
conus,

ius, dist. 93. idque satis usus Ecclesie confirmat, rationem reddit S. Thom 3. part. q. 67. art. 2. quia cum Sacerdos sit institutus ad Eucharistiam consecrandam, ratio postulat, ut detur ei potestas ad ministranda omnia illa, per quæ quis potest fieri particeps Eucharistiae; per baptismum enim accipit fidelis ius ad Eucharistiam, ita etiam Cathecismus sup. Nomine autem Sacerdotis intelligitur etiam Episcopus, ut bene notat D. Thom. sup. ad 2. quia in omni rep. quod potest inferior, a fortiori potest superior, idque confirmari potest *ex cap. Diaconus cit.* quod adeo existimat verum. Connich 3. part. q. 67. dub. 1. num. 7. ut soli Episcopo, primo, & per se de iure competat baptizare eos omnes, qui in sua Dicecesi commorantur: nam adscribere aliquem in membrum alicuius communitatis, communicando ei omnia privilegia, pertinet ad caput ipsius, qui in ea habet supremum ius, quale habet Romanus Pontifex in tota Ecclesia, & Episcopus in sua Dicecesi. Et addit

Conninch *sup. num. 8.* Secundo loco, & ex cōmissione Episcopi spectare ad alios Sacerdotes, conferre baptismum: probat ex Tertul. *lib. de baptismo, cap. 17.* & D. Hieron. *contra Luciferanos*; sunt enim alij Sacerdotes Episcopo subiecti, & eius coadiutores: hanc autem doctrinam intelligerem, vt ex officio per se primo conueniat Episcopo baptizare: tum etiā Sacerdoti ex officio per se secundo, vt insinuat Cathecil. *sup. num. 23. vt pag. 198.* & Reginald. *lib. 27. cap. 6. num. 1.* Bonacina *de Sacram. disp. 2. quest. 2. puncto 2. n. 2.* & cum eo Barbossa *de offic. & potest. Parochi, cap. 17. num. 1.* vbi ait, hoc inferioribus presbyteris per communicationem Episcoporum conuenire: nam Florentinum vbi *sup.* absolute docet Presbytero competere ex officio baptizare.

4 Dico secundo: Etiam si omnis Sacerdos ex officio possit baptizare, non tamen omnis Sacerdos potest licite conferre baptismum, sed hoc ius solis Episcopis, & Parochis competit: ita Syluest. *quest.*

*quest. 3. num. 1. Armilla eodem verbo, nu. 93. & DD. communiter, deducitur apertè ex cap. interdiximus 16, quest. 1. idque cõfirmat communis Ecclesiæ vsus, & consuetudo; quia nemo præter Episcopum, aut Paroecum, aut de eorum licentia (ex-cipe extremam necessitatem, de qua statim) baptismum confert: nam ut bene aduertit Suarez 3. part. q. 67. art. 1. disp. 23. sect. 2. & 5. quilibet Sacerdos respectu Sacramenti baprismi habet sufficientem potestatem, ut illud valide, & digne ministret, requiritur tamen, ut ministrans Sacerdos ab Ecclesia, habeat iurisdictionem, ut licite ministret in personam, cui est ministrandum, quæ iurisdictione propria est eorum, qui curam animarum gerunt, tanquam coadiutorum Summi Pontificis, cui in D. Petro dictum est à Christo Domino, *Pasce oves meas*: vnde ad eos tanquam ad Pastores pertinet mandatũ Domini datum. Matth. vltim. de pascendis ouibus, verbi diuini prædicatione, & Sacramentorum administratione, ac nomi-*

natim baptismi per illud: *Ite, & docete omnes gentes baptizantes eos, &c* Per baptismum enim recipiuntur homines in Ecclesia, & fiunt eius membra; decet ergo ut potestas, & ius admittendi homines ad Ecclesiam sit penes pastores illius, ut bene probat Suarez *sup. disp. 23. sect. 2.* & cum eo Reginald. *sup. num. 38.* ob idque à iure sunt diuissæ Parochiæ, & unicuique assignatus certus numerus populi, & in vnaquaque Paroecia est fons baptismalis constitutus ad baptizandos illius Paroeciæ infantes, ut patet *Clemen. unica de baptismo.*

§ Ex quo sequitur alienum Sacerdotem peccare mortaliter, si contendit ministrare baptismum sine licentia proprii Paroeci volentis illud ministrare, & expresse reuocantis alienum illud ministrare: nam ius alienum inuadit, & pastorale munus sibi usurpat cum notabili pastoris iniuria, quod præcedit etiam in extrema necessitate pueri baptizandi: quia hæc non tollit Paroeco proprium
ius,

ius; nec dat licentiam inuertēdi ordinem iustitiæ, nec est sufficiens causa, vt alius quam proprius Paroecus possit ad baptismum dandum se ingerere: nam quando proprius Paroecus præsens est, aut facile haberi potest, non est reuera necessarium alterius ministerium ad illius munus exequēdam. Quod si Paroecus in hoc, cæderet iuri suo, vel ipse non posset facile haberi urgente necessitate, alius Sacerdos etiam solemniter licite baptizare posset: quia tunc non fieret proprio Paroeco iniuria, nec circa Sacramentum committeretur irreuerentia, vt bene probat Suarez *supra disput. 31. sect. 4.* Vide Ioan. Filisacum *in suo tract. de orig. Paroeciarum, cap. 7. pag. 658. in meis.* Attamen etsi grauius peccet Sacerdos baptizās sine proprii Paroeci licentia, non tamen fit irregularis; quia non habetur in iure: nec incurrit excōmunionē, aut aliam cēsūrā, ob eandē rationem: nam in *Clem. 3. de priuil.*

circa hoc nulla est imposita censura, ut notat Suarez *dicta sect. 4. Conninch 3. part. q. 67. art. 1. dub. 1. num. 11. Reginal. sup. num. 39. cum Nauar. cap. 27. num. 102. Bonacina de Sacram. disp. 2. q. 2. punct. 5. n. 10. & cū alijs Barbossa de offic. & potest. Parochi cap. 17. n. 11. & 12. ex quo sic gra- uiter peccare parētes, si prolem suā Pa- rocco alieno, absque proprij licentia baptizandum offerant, ut bene Layman in Theologia Morali lib. 5. tract. 2. cap. 7. num. 2. & cum eo Barbossa sup. n. 1. Quis- que igitur à suo Paroeco, & in propria parocia cui subest, est baptizandus, eo quod vnus Sacerdos alterius parochiæ terminos, plebē, & ius, nō possit vsurpa- re, cap. placuit 7. quest. 1. cap. sicut, 9. q. 2. cap. nullus, cap. Episcopus, cap. Episcopi, cap. non inuitati 13 q. 1. cap. nullus de Parochijs, nisi aliud consuetudine introductū fue- rit, modo id fiat de licentia ordinarij, & sine præiudicio iuriū, & emolumen- torum Parochi, ut censuit sacra congre- gatio Rit. in Oriolen. 15. Decemb. 1605.*

vt

vt refert Barboffa *ubi sup. num. 7.* in no-
stra autem Diœcesi Valentina inoleuit
mos, vt omnes intra ambitũ civitatis cõ-
tinentes possint in Metropolitana Ec-
clesia baptizari: dũmodo Vicarius per-
petuus illius intra 24. horarum spatium
certiorem fieri ad Parochum proprium
de tali baptismo, vt habetur in Synodo
Diœcesis, Ann. 1631. Decret. 1.

6 Nota, vagabundos, & peregrinos,
quod ad hunc effectum sortiri Pareciam
eo in loco, in quo pro eo tẽpore commo-
rantur, vt à simili dictum est, quoad Sa-
cramentum pœnitentiæ, & cõmunionis:
Vide Convinch *supra num. 11. cit.* § *No-
ta quarto*, & ea quæ dixi: vide Sacramẽ-
tis.

7 Dico tertio: Ex cõmissione Epif-
copi in sua Diœcesi potest quilibet Sa-
cerdos, etiam regularis baptizare, quod
certissimum est; nam ipse per se, vel
alium potest suam potestatẽ exercere in
tota sua Diœcesi: pater *ex cap. cum Epif-
copus de offic. ord. in 6.* similiter ex Pa-
roeci

roeci commissione, seu licentia expressa,
 aut rationabiliter præscripta, potest qui-
 libet Sacerdos, etiam regularis in sua Pa-
 roecia baptizare. Ita DD. communiter, *ex*
cap. interdiciamus 16. quest. 1 quia Paroeci
 potestas quoad suas oues est ordinaria: à
 iure enim cōmuni constituti sunt Paroe-
 ci, diuissæ Paroeciæ, & singulis singuli
 Presbyteri designati, vt dictum est *cap. 1.*
 Tum etiam facultates, functiones, mu-
 nera, & iura Paroeci in iure sunt ex-
 pressa, vt probabimus de singulis agē-
 tes: ac ordinarius eo quod est ordina-
 rius potest suam facultatē delegare, vt
 colligunt DD. *ex dict. cap. cum Epis-*
copus, de offic. ordin. in 6. & regul. iu-
ris: quod quis facit per se, potest, &
 per alium iud. Sanchez *lib. 3. de ma-*
urimonio, disput. 31. numer. 1. & 6.
 vbi ait, posse Paroecum proprietarium
 eum scilicet, qui habet beneficium Pa-
 roeciale collatum, delegare suam fa-
 cultatem cum posse subdelegandi. Fa-
 cit etiam *cap. omnis utriusque sexus, de*
pæ.

pœnitent. & remess. vbi conceditur Pa-
rocco, vt possit dare ouibus suis licen-
tiam, vt ab alio Sacerdote communio-
nem accipiāt, & quod ab alio possint ab-
soluti, quod vltimum limitauit Trident.
Sess. 23. cap. 13. Dummodo alius Sacerdos
sit ab Episcopo approbatus ad confessio-
nes audiendas. Facit etiam expresse Cle-
ment. 1. *de priuileg.*

8 Aduertendum tamen in Synodo
Valentino, de Anno 1631. Decreto pri-
mo, Statutum esse, vt infantes in pro-
prijs Paroecijs baptizentur, nec posse
in aliena baptizari, etiam de licentia
proprij Paroeci, absque licentia Or-
dinarij: salua tamen consuetudine Me-
tropolitanae Ecclesiae, *de qua sup. hoc cap.*
num. 5.

9 Ex cōmisione etiam Episcopi, vel
Paroeci (non autem ex officio) possunt
solemniter baptizare Diaconi, non vero
inferiores Clerici, ita Sotus *in 4. dist. 4.*
quest. unica, artic. 1. colum. 3. Reginald.
lib. 27. cap. 6. num. 40. & late Conninch.
3. part.

3. part. quest. 67. artic. 1. dub. 1. num. 12. & 13 & dub. 3. per totum, Bonacina de Sacramen. disp. 2. quest. 2. puncto 5. num. 3. & cū alijs Barbosa de offic. & potest. Epis. part. 2. c. 17. num. 10. vide Suarez tom. 1. de Sacramen. disp. 26. sect. 2. & ea quæ dixi lib. 2. de Sacramen. vbi de ministro baptismi colligitur ex cap. Diaconus dist. 93. & cap. constat baptismus de consecr. dist. 4. vbi prohibetur Diaconis ex officio baptizare: conceditur tamen eis, ex Presbyteri, seu Paroeci cōmissione; quod aperte iudicant illa verba Gelasis in d. c. Diaconos; Diaconos absque Episcopi, vel Presbyteri licentia baptizare non audeant: ac si dicat, posse de eorū licentia, pro qua faciunt illa verba quæ dicuntur in ordinatione Diaconi: Diaconum enim oportet ministrare ad altare, baptizare, & prædicare: quod intelligi ex Episcopi, vel Parochi cōmissione, præter quam cōmissionem, requiritur etiam iusta causa: nimirum necessitas, quæ non debet esse extrema: quia tunc laici etiam baptizare

tizare (non tamen solemniter) possunt; sed sufficit aliqua notabilis , vt docet Conninch *sup. dub. 1. cit. nu. 14.* v. g. si vel ob multitudinem baptizādorū. vel ob infirmitatem , aliasue graues , ac inessentialias occupationes , non posse Paroecus satisfacere omnibus petentibus baptismum , nec baptismus sine aliquo incommodo potest diu differri : ita etiā Sotus *sup. §. prior conclusio* , vbi ait , iam exoleuisse consuetudinem cōmittendi Diacono munus baptizandi solemniter , etiamsi adhuc fieri posset , vbi esset magna baptizandorum multitudo , & paucitas Presbyterorum , vt in terris remotioribus ab habitatione Christianorū , aut accessu difficilioribus. Clerico autē qui sit Diacono inferior , non licet solum inter baptizare , quia iura citata id solum concedūt Diacono , imo explicato , vt docent Reginald. *sup. num. 40. cit.* & Conninch *dict. dub. 1. nu. 15.* Est enim hoc officium proprium Sacerdoti , & Diacono , imo dicto. De licentia autem Papæ potest cōmitti
infe.

inferiori Clerico, vt tenet Cōninch *sup. dub. 3. num. 24.* quia solēnitas baptismi est de iure Ecclesiastico introducta, ac per consequens potest in ea Papa dispensare, ac proinde Clericus Diacono inferior, citra Papæ licentiam baptizans solēniter, fieret irregularis: similiter, & Diaconus, sine Pároeci, vel Episcopi cōmissione: ex tit. de Clerico ministrante in ordine, qui non habet: quia vterque baptizat in ordine qui non habet. At merè laicus si solemniter baptizaret, peccaret quidem mortaliter, non tamen fieret irregularis, vt probabiliter tenet Henriquez *de baptismo, cap. 29. num. 1.* & Filiucius *tom. 1. tract. 2. cap. 4. num. 85.* quia ius in titulo dicit de Clerico ministrante in ordine qui non habet, vbi videtur loqui ad minus de Clerico, quamuis contrarium tenent Nauar. *c. 27. num. 247.* & Cōninch *dict. dub. 3. n. 24. in fine.*

10 Dico quarto: Minister necessitatis baptismi est quilibet homo, siue Clericus, siue laicus: siue masculus, siue femi,

fœmia, quamvis censura aliqua innodatus existat: siue fidelis, siue infidelis sit, hæreticus, schismaticus, paganus, vel Iudæus; dummodo legitimam materiam, cum debita intentione applicent, ita cõmuniter DD. cū D. Thom. 3. part. q. 67. art. 3. & habetur expresse in Conci. Florent. in decreto de armenis, his verbis: *Minister huius Sacramenti est Sacerdos*, cui ex officio competit baptizare; in casu autem necessitatis, non solū Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam laicus, & mulier; imo, & paganus, & hæreticus baptizare potest, dummodo formā seruet Ecclesiæ, & faciat quod facere intendit Ecclesia. Ratio est, summa necessitas baptismi, sicut enim Christus Dominus, qui vult omnes saluos fieri, voluit vt aqua, quæ cõmunissima est, esset materia baptismi; ita etiam vt quilibet esset minister, ne aliquis remedio salutis careret.

II Attamen, etsi validus sit baptismus à quocumque conferatur, vt tenet

com;

communis DD. cum S. Thom. *sup art. 4.* seruandus tamen est in hac re ordo, vt digniores præferantur: nempe Paroecus alijs Sacerdotibus, Sacerdos Diacono, Diaconus Subdiacono, & alijs Clericis, Clericus laico, vir mulieri, fidelis infideli, præcisus non præcisso, idest, excōmunicato, suspensio, interdicto, vel degradata: quale peccatū sit talem ordinem inuertere: Vide inter recentiores Reginald. *lib. 27. cap. 6. num. 44.* Conninch *3. part. q. 67. artic. dub. 2.* & Henriquez *lib. 2. de baptismo, cap. 28.* & Bonacina *tom. 1. disp. 2. quest. 2. punct. 5. num. 10.* Breuiter tamen dico præferre infidelem fideli, saltem ratione scandali videtur peccatum mortale. A fortiori si hæreticus præferatur: similiter si præferatur excōmunicatus, præsertim si sit denunciatus, quamuis non excōmunicatus sit laicus, vt cōtra Henriquez *sup. num. 3.* tenet Conninch *loco cit. 17.* Inter fideles autem non excōmunicatos omittere Sacerdotem volentem baptizare, etiam est peccatum mortale,

tale, vt cum multis tenet Bonacina *vbi sup. num 10. in fine.* Videtur etiam mortale, absente Sacerdote, omittere Diaconum volentem baptizare, vt docet Conninch *vbi sup.* Ratio horum est, quia dictum ordinem subuertere, videtur res grauis: in alijs autem illum non seruare, solum videtur peccatum veniale; quia non videtur res grauis ita citati. Vide etiam quæ dixi *lib. 2. de Sacram. vbi de ministro baptismi.* Hoc tamen aduerte quotiescumque baptismus non confertur solemniter, qualiscumque huius ordinis fiat inuersio non incurri irregularitatem; quia tale ministerium non est actus ordinis, nec usurpatur alienus ordo: ita Conninch *sup. dub. 3 cit. nu. 23. cum Nauar. cap. 27. num 242. & Candelabrum Aureum quest. 38. de baptismo:* cætera de ministro baptismi; vide apud DD. citatos in propria materia pro nostro instituto sufficiunt dicta; cætera vide apud DD. citatos, & in materia baptismi in meis, vbi de hoc latè.

D

12 Con;

12 Constat ergo ex dictis : Primū ius
 Paroeciæ, & Paroeco competens est, vt
 ad solum Paroecum pertineat suis omnibus
 Sacramentum Baptismi ministrare; ita ta-
 men, vt si alius Sacerdos, absque Paroeci
 licentia saltem tacita, & interpretatiua,
 illud ministret, peccet mortaliter, eo
 quod alienum vlturpat officium.

CAPVT III.

De secundo iure Paroeci, quod est mi-
 nistratio pœnitentiæ.

S V M M A R I V M.

Proprium ius Parochi est, vt ipsius oues cum
 eo saltem semel in anno confiteantur, vel cum
 alio, de licentia tamen illius. num. 1. & 3. Ali-
 ter confessio erit inualida. num. 1. & 2. Quod
 procedit de iure communi.

Parochiani possunt ex priuilegio etiam tempore
 Paschalis cum alieno confiteri. num. 4.

Regulares ab Ordinario approbati, possunt vti suis
 priuilegijs, circa confessionem etiam inuitis Pa-
 rochis. num. 1.

Penis

Pœnitenti asserenti se habere licentiam à proprio
 confitendi cum alieno credendam, &c. num. 5.
 Similiter, si asserat se confessum esse, cum ha-
 bente legitime licentiam. *ibid.* Limita, vt ibi.
 De ministro pœnitentia remissive. num. 5.

S Ecunda conditio, qualitas, seu
 ius ad Paroecum spectans est, vt
 populus Paroeco subiectus, semel in
 anno eidem Paroeco suorum peccato-
 rum sacram faciat confessionem: vnde
 habet ius Paroecus, vt ipsius oves, cum
 eo saltem semel in anno confiteantur,
 vel cum alio de licentia tamen ipsius Pa-
 roeci. Probatur primo *ex cap. placuit, de*
pœnitent. dist. 6. vbi Urbanus Secundus
 statuit, vt deinceps nulli Sacerdoti liceat
 quemlibet cōmissum alteri Sacerdoti ad
 pœnitentiã suscipere, sine eius consensu,
 cui prius se commisit, idest, cuius paro-
 chianus est, vt explicat ibi Glossa *in verbo*
commisit: ab alio enim ligari, vel solui
 non potest, vt habetur *in cap. quod au-*
tem de pœnitent. & remis. Ante Urba-
 num licebat quidem cuiilibet Christiano
 D 2 eligere

eligere quilibet Sacerdotem, vt Navar.
 notat *in cap. placuit, num. 1.* & significat
 illud verbum textus, *deinceps*, quod præ-
 terita non comprehendit, sed futura:
 Barbosa *in varijs, vbi de dictionibus, di-*
ctione 84. nam etsi Paroeciarum diuisio
 iam antea fuerat facta per Dionis. Papam
in cap. Eccles. 13. quest. 1 vt dictum est sup.
num. 3. vbi etiam cautum fuit, ne quis
 iudicaret nisi suum subditum, non fuit
 quoad hoc vsu recepta, vel abiit in dis-
 suetudinem: ideoque ait Navar. *sup. n. 4.*
§. responderi, fuisse renovatam ab Urbano
 Secundo, quare potest Urbanum iam non
 licet cuiilibet Sacerdoti cōfiteri, sed pro-
 prio est de iure facienda confessio: aliter
 enim inualida est, nisi licentiam á Paroe-
 co, vel eius superiori obtineat, vt latè
 Navar. *in dict. cap. placuit,* & communi-
 ter DD.

2 Secundo probatur ex *cap. omnis*
utriusque sexus de pœnitent. & remis. vbi
 Innoc. III. in Concilio generali Lateran.
 præcipit, vt omnis utriusque sexus fide-
 lis,

lis, postquam ad annos discretionis pervenerit omnia sua peccata, saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti: & infra Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote, cum aliter ipse non possit solvere, vel ligare, ubi Pontifex duo disponit, & quod confessio sit facienda proprio, & quod facta alieno sine proprijs licentia sit inualida.

3 Tertiò probatur ex Extravag. 2. *in communibus de tregua, & pace*, ubi Sixtus Quartus ad concordiam reducendo Religiosos, & Episcopos, ac Paroecos, inter alia ponit hanc clausulam. Quod etiam ipsi Mendicantes desistant prædicare; quod parochiani nõ sint obligati, saltem in Paschate proprio confiteri Sacerdoti; quia de iure tenetur parochianus saltem in paschate proprio confiteri Sacerdoti.

4 Ex quibus patet de iure communi, confessio nõ esse faciendam proprio



Paroeco, & Paroeci habere ius, vt sui cū eo confiteantur. Dixi de iure communi, nō ex priuilegio Papæ, possunt paroeciani etiam tempore Paschali præcepti cū alieno confiteri, tale priuilegium habent Mendicantes, & alij Religiosi, ita vt per confessionem eis factam satisfaciāt præcepto, etiamsi proprij licentia non adsit, vt definiuit Benedictus Vndecimus, *extrauagant. 1. de priuil. Ioan. XXII. extrauag. vas electionis de hæreticis*, & nouissime Clemen. VIII. in sua Bulla Ann. 1592. 22. Decembris, vt refert Conninch. *disp. 8. de ministro pœnit. dub. 9. num. 66.* Nec Sixtus Quartus in supra dicta *extrauag. de tregua, & pace*, iustulit Mendicantium, & Religiosorum priuilegia circa hanc rem: nam Pontifex solum statuit spectato iure cōmuni, & seclusis omnibus priuilegijs, omnes fideles teneri confiteri cum suis Paroecis: possunt ergo Regulares per sua priuilegia confessiones sæcularium audire, etiam Paroecis contradicentibus, vt concessit Alex. III.

III. vt refertur in cōpendio priuilegio-
rum, *verb. absolutio quoad seculares* 2. §. 1.
& alij Pontifices, vt referunt *Rodrig. 10. 1.*
q. 60. art. 4. *Miranda in Manuali prelatorum,*
tom. 1. q. 44. art. 14, concl. 2. *Fr. Ioan. à*
Cruce de statu Religiosorum, lib. 2. cap. 6.
dub. 1. concl. 3 *Fagundez præcepto 2. lib. 1.*
cap. 5. qui omnes, & cum ijs *Barbosa de*
offic. & potest. Parochi, cap. 19. num. 22. ad-
dunt, hoc procedere, etiam si Episcopi in
licētijs regularibus cōcessis dicant, quod
Parocho renuente, eis non vtuntur; quia
ipsi Ordinarij nō possunt in hac re, priui-
legia à Papa cōcessa tollere, aut limitare;
hæc autem intellige, modo regulares ap-
probati sint ab Ordinario ad audiēdas cō-
fessiones sæcularium, iuxta *Trid. Sess. 23.*
n. 13. qua approbatione supposita, nec pos-
sunt impediri à parocho, nec vocati à sæ-
cularibus infirmis, eorum confessiones
excipiant, prout etiam à Sacra Con-
gregatione Cardinalium refert declara-
tum *Barbosa sup. num. 23.* modo tamen ab
Ordinario approbati sint, & postea quã

infirmorum confessiones audierint, statim Paroecum, seu Curatum certiore faciant, vt declaratum est in vna Seno- gallico. 22. Ianuarij 1616. hæc autẽ certioratio in Hispania non est in vlu. Satisfaciunt etiam Paroecia in huic præcepto si confiteantur cum approbato à suo Ordinario secundũ dispositionem Trident. Sess 23. cap. 15. & cõmuniter DD. in materia pœnit. & probat communis consuetudo vlu recepta.

§ Cætera de ministro pœnitentiæ non faciunt ad nostrum institutum. Vide DD. in hac materia, sufficit nobis probasse de iure communi confessionẽ esse faciendam proprio, aut alteri, de proprij licentia, quomodo, & quibus proprius Paroecus, aut etiam Vicarius perpetuus dare possit hanc licentiam: dictũ est à nobis in *Exposit. Cruciatæ lib. 1. §. 7. dub. 3. à num. 10. vbi etiam num. 12. explicatum est, quid iuris circa hoc habeat Vicarius tẽporalis, seu Vicariatus à Rectore principali delegatus, quando scilicet,*

cet,

cet, & quomodo possit suam facultatem, & commissionem alteri delegare: vide de ijs Barbofam *de offic. & potest. Parochi, cap. 19. a num. 24. usque 38.* aliter nota hunc delegatum teneri credere, poenitenti dicenti se habere licentiã a proprio Paroeco, vt illi ministret Sacramentum poenitentiaë, vt docent Abb. *in Clemen. 1. de priuil. num. 1. Syluest. confessor. 1. quest. 17.* & cum alijs Barbola, *sup. num. 30.* sicut tenetur Paroecus credere parochiano asserenti, se confessum esse cum habente legitime licentiã eum absoluendi, nisi Paroecus haberet signa probabilia mendacis poenitentis. Bonacina *de Sacramen. disp. 5. quest. 5. sect. 2. puncto 4. num. 36.* Sánchez *lib. 3. de matrim. disp. 37. num. 1. vers. Secundo.* Attamen nõ debet Paroecus credere poenitentẽ impleuisse præceptum annuæ confessionis, nisi id probat per schedulam, aut alias legitimè, vt dixi in Decalogo *lib. 3. c. 4. dub. 2.* Syl. *sup. Ioan. Valero in suis differentijs, differentia 5. in fine,* & Barbola
su

sup. num. 32. ubi num. 33. addit, non esse credendum in foro externo, confessorio asserenti se absoluisse à censuris: sed de hoc vide in nostra Expositione Bull. Cruciate, lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 9. num. 3. vide dub. 10. num. 10. & dub. 11. num. 3. vide de omnibus his, in hoc cap. dictis, in nostra materia de pœnit. ubi de ministro eius.

CAPVT V.

De tertio iure Paroeci, quod est ministratio Sacræ Eucharistiæ.

SUMMARIUM.

Minister consecrationis Sacræ Eucharistiæ est solus Sacerdos, quamuis sit excommunicatus, &c. num. 2.

Minister Sacræ Eucharistiæ, ex officio, debet esse Sacerdos: in necessitate, & ex commissione Sacerdotis si habere potest, poterit Diaconus etiam corpus ministrare. num. 3. Non autem licet inferiori Diacono, nec sibi, nec alij eam, etiam in necessitate ministrare. ibid. Sacram Eucharistiam ministrare, solum licet Pastoribus Eccle-

Ecclesie, vt Pontifici, Episcopis, & Parochis. num. 4. & 6. Vnde illam administrans sine horum licentia (idem de accipienti ab illis) saltem interpretatiua, peccat mortaliter. ibidem. Non tamen fiet irregularis si sit Sacerdos, benè si non sit Sacerdos, modo sit Clericus. num. 5.

De licentia proprii post simplex Sacerdos etiam regularis, ministrare Sacram Eucharistiam. n. 7.

Sufficit licentia tacita, presumpta, seu interpretatiua. n. 8. Quid de extremo necessitate. ibid.

Sacram Eucharistiam sumens de manu altetius, quam proprii Pastoris, nõ satisfacit communioni Paschali, nisi sit Peregrinus, aut habeant licentiam Parochi, quam prohibuit Parochis concedere tempore Paschalis D. D. Martinus Ayala Archiepiscopus Valent. num. 9. Quid si adsit iusta causa eam concedendi. ibid.

Parochianus nõ satisfacit præcepto, Sacre Eucharistie, accipiens illã à Parocho Ecclesie Cathedralis. num. 10.

Archipresbyter Cathedralis non potest ministrare Sacramenta alienis ouibus ad illum venientibus. num. 10.

Religiosi, ministrantes laicis Sacram Eucharistiam presumptuose, incurrunt excommunicationem. n. 11. Quid si laicis sit in articulo mortis. ibid.

Et Parochus denegat Religiosis licentiã. n. 12.

Reli.

Religiosi habent privilegium ministrandi in suis domibus Sacram Eucharistiam laicis, excepto die Paschatis. num 12. Quid intelligatur per diem Paschatis. ibid. Quare hodie in die Paschatis Religiosi ministrant Sacram Eucharistiam. n. 13. Religiosi an possint ministrare Sacram Eucharistiã suis familiaribus, seu famulis, aut Tertiarijs per sua privilegia. num 14. Quid de Religiosis in partibus Indiarum existentibus, num 15.

I **A**D intelligentiam nota, ministrum Eucharistiæ posse dupliciter considerari. Primò, quantum ad confectiorem ipsius Sacramenti, qui sic dicitur minister consecrationis. Secundò, quantum ad dispensationem, seu distributionem ipsius Sacramenti, qui dicitur minister dispensationis, seu distributionis.

2 Dico igitur primò: Minister cōsecrationis est solus Sacerdos, ut tenet Catholica fides, estque definitum in Cōcilio Niceno *Can. 14.* Concil. Lateran. sub Innocen. Tertio, *cap. 1.* Florent. in litteris de Armenis. Trident. *Seff. 22. c. 1.*
&

& communiter DD. cum S. Thom. 3. p. q. 82. art. 1. ex Belarmino. lib. 4. de Euchar. cap. 16. Suarez 3 part. disp. 61. sect. 3. Henriq. lib. 8. cap. 44. Christus enim solis Sacerdotibus Apostolis, scilicet, & eorum in sacerdotio successoribus dedit potestatem suum sanctissimum corpus consecrandi, ut ex illis verbis Luc. 22. *Hos facite in meam commemorationem.* colligunt sanctos Patres, & DD. supposito ergo characterē Sacerdotali quilibet Sacerdos, siue hæreticus, siue schismaticus, siue excommunicatus, siue degradatus, si habet legitimam intentionem, & applicet debitam materiam, & legitimam formam, valide consecrat, ut DD. tenent communiter cum S. Thom. 3. part. quest. 82. artic. 7. & 8. Retinent enim characterem Sacerdotalem, & consecrandi potestatem quando ergo *in cap. accedens, dist. 50. de degradatis,* & multis alijs decretis 1. quest. 1. Dicitur consecrationes hæreticorum esse irritas, intelligendum est, vel quoad debitum usum, quia sunt suspēsi

ex cap. ordinationes, 9. q. 1. vel quoad ipsas ordinationes, quæ non sunt facti debito, & essentiali ritu, per sæpe enim habent prauam intentionē, non adhibēt debitam materiam, &c. quo pacto cōcedimus esse irritas, de quo Suarez plura sup. diff. 61. sect. 3. de intentione requisita in consecrāte, agunt DD. in materia Sacramentorū in genere, & in hac materia, & Deo dante, dicemus in tract. de Sacram. lib. 1. cap. dub. & lib. 4. cap. 6. dub. 1.

3 Quoad ministrū dispensationis est etiam distinguendum, aut competit ei ex officio, & lege ordinaria, in omni scilicet euētu tam in calu necessitatis, quā extra illam, aut solum in necessitate: minister ergo ex officio debet esse Sacerdos, vt communiter DD. cū S. Thom. 3. p. quest. 82. art. 3. aut enim in conficiendo, ita, & in ministrādo Sacerdos Christi personam sustinet, qui hoc Sacramentum in Cœna confecit, & distribuit. Vide Trid. Sess. 13. cap. 8. patet etiam *ex c. peruenit, de consecr. dist. 2.* In necessitate autē ex Sa-
cer:

cerdotis cōmissione, & Ecclesiæ dispen-
satione, poterit Diaconus, non solum san-
guinē, sed etiā Christi corpus ministrare,
vt probat late Conninch *in 3. p. q. 82. art. 3.*
n. 18. & 19, in Concil. enim 4. Cartaginēsi
Can. 18. dicitur, vt Diaconus præsente Pres-
bytero Eucharistiam corporis Christi, si
necessitas cogat, erogat. Duo ergo requi-
runtur, vt possit Diaconus Eucharistiam
ministrare. Primum, vt necessitas adsit, vt
habetur in Concil. cit. vnde si adesset alius
Sacerdos, nō posset tunc Diaconus, quia
cessat necessitas, requiritur etiam cōmis-
sio, & licentia proprii Sacerdotis (de quo
statim) quod intellige, si facile haberi po-
test: aliter enim vrgētē necessitate, posset
hoc Sacramentū distribuere sine vlla ex-
pressa cōmissione: quia Sacerdos in hoc
casu cēsetur ei cōmississe, cū ad id tenea-
tur, vt expresse docet Gelasius Papa *epist.*
1. cap. 10, vide Conninch *sup. num. 21.* in-
ferior autem Diacono, vt Subdiaconus,
aut laicus, nec sibi, nec alijs etiam in ne-
cessitate possunt Eucharistiā ministrare,
vt

vt cum alijs tenent Bonacina *de Sacram.*
tom. 1. disp. 4. quest. 5. puncto 1. nu. 6. vers.
Sed contrarium: Etsi oppositum non iu-
dicent improbabile Conninch. *sup. nu. 23.*
& Suarez *dist. 72. sect. 3. ad fin.* sed prior
sententia tanquam verior tenenda: quia
non est Eucharistia tantæ necessitatis, vt
eius dispensatio, etiã in necessitate Sub-
diaconis censeatur commissa, imo hoc
tempore ob Sacerdotum copiam, & mul-
titudinem, non videtur in vſu, vt Diaco-
nus Eucharistiam ministret, etsi olim san-
guinem ministrauerint: nũc vero solum
Cardinalis Diaconus illum Papæ celebrã-
ti subministrat: ita citati.

4 Dico secundò: Etsi cuius Sacer-
doti rationem ordinis competat aliqua
ratione distributio huius Sacramenti, nõ
potest tamen licite qui vis cuilibet Eu-
charistiam ministrare, sed hoc soli Pa-
rocco, & Pastori (excipe Papam in tota
Ecclesia, & Episcopum in suo Episcopa-
tu) competit de iure communi: sicque
liberum non est, suscipere á quolibet Sa-
cer-

Sacerdote Sacram Eucharistiam, sed á pa-
store, vel ab alio Sacerdote de pastoris
licentia, & in hoc consistit ius Paroeci, &
Paroeciæ. Probatur ex Concilio primo
Cartagino. *cap. 7.* & ex Mileuitano *cap. 18.*
& ex *comnis utriusque sexus, de poenit. &*
remis. ibi enim Innocentius Tertius, post-
quam præcipit, vt quisque fidelis saltem
in Pascha á suo proprio Sacerdote abso-
lutionem á peccatis recipiat: addit; sus-
cipiens reuerenter ad minus in Pascha Eu-
charistiæ Sacramentũ, nisi forte de pro-
prij Sacerdotis consilio ob aliquam ra-
tionabilem causam ad tempus ab huius-
modi perceptione duxerit abstinendum.
Ex quo colligunt DD. administrationẽ
Eucharistiæ competere iure ordinario
proprio Sacerdoti, vel alteri de pastoris
licentia. Requiritur enim ad illud mini-
strandum iurisdicctio, vt docet Conninch
3. part. quest. 82. art. 3. num. 28. & cũ Ro-
drig. Navar. Reginald. dixi in *Expositio.*
Bullæ lib. 7. §. 3. dub. 8. num. 2. & cum alijs
docentis *Filliuc. tom. 1. tract. 4. c. 9. n. 259.*

E

Bona

Bonacina *10. 1. disp. 4. q. 5. punct. 1. n. 6. in fine*, & Suarez videndus *disp. 72. sect. 2.* ac Barbofa *de offic. & potest. Parochi, cap. 20. num. 2.* & dixi latius in materia Sacramenti Eucharistiæ, vbi de ministro, & statuit Concilio Cartaginensi citatum: Et ratio est, quia ministratio Sacramentorum, & gregem Christi pascere munus est, nō cuiuscumque, sed propriij Pastoris; & paululum præcipuum est Sacrosancta Eucharistia, ac proinde, qui sine licentia saltem tacita, aut privilegio, siue in Parochate, siue extra, etiam in articulo mortis Sacram Eucharistiam ministrat, peccat mortaliter; vt docet Navar. *cap. 21. num. 52.* & cum eo Conninch *sup. num. 28.* Reginald. *lib. 29. quest. 5. nu. 90.* & cum alijs Barbofa *vbi sup.* quia in re graui alienum officium vlturpat, similiter peccet, vt docet idē Navar. qui scienter à nō suo Paroeco, vel alio de Paroeci licētia, vel privilegio hoc Sacramentū suscipit: quia non est ei liberū á quo eūq; sed à suo Pastore suscipere. Navar. *c. 21. n. 52.*

5 Nota

Nota tamen, et si grauius peccet sine licentia proprii administrans Eucharistiam alienis ouibus, non tamen incurrit censuram aliquam (dummodo non sit Religiosus de quo postea) si ministrans est Sacerdos; quia non habetur in iure. Quod si non sit Sacerdos dummodo saltem sit Clericus, fiet irregularis: quia distributio Eucharistiae, quando fit propria auctoritate, est ordinis Sacerdotalis, & consequenter non Sacerdos eam distribuens, exercet ordinem quem non habet. Dixi, dummodo sit Clericus: nam si est merè laicus, non fiet irregularis, ut à simili dictum de baptizante laico solemnitè, *cap. 3. n. 9. cū Henric. lib. de baptismo, cap. 29. n. 1.* quia titulus dicitur de Clerico ministrante in ordine quem non habet: & quavis præcise distributio Eucharistiae, non sit actus ordinis Sacerdotalis, est tamen ei annexa ex Ecclesiae institutione, quod sufficit, ut Clericus eam ministrans, non Sacerdos, fiat irregularis, ut bene docet Henric. *lib. 2. c. 29. n. 1. & lib. 14. c. 6. n. 1. & Sayr. in thesau. lib. 7. c. 10. n. 6.*

6 Ex quo patet de iure communi, nullum Sacerdotem sæcularem, siue regularem etiam in suis Monasterijs, posse fidelibus laicis Sacram Eucharistiam ministrare etiam in articulo mortis, sine proprij licentia expressa, aut saltem tacita, vt docet Navar. sup. Vnde nec Beneficiarius in sua Parochia, absque sui Paroeci licentia, potest illam distribuere: ius enim absolute loquitur. Merito ergo Dominus meus Don Ioan. à Ribera Patriarcha Antiochen. & Archiep. Valent. in vltim. Synodo Decreto 9. sub excommunicationis pœna prohibuit absolute omnibus, ne detur Sacra Eucharistia in priuatis domorum Oratorijs, cum in illis aliàs licite Missa celebratur. Idem prohibuit Cardin. Abauria. Archiepis. Panormi. in suo Synodo, teste Diana.

7 Dixi semper, absque licentia proprij Pastoris: nam de ipsius licentia, certum est licere etiam regularibus Sacerdotibus Sacram Eucharistiam distribuere, vt cõmuniter docent DD. *ex cap. omni*

nis

nis utriusque sexus. Potest ergo illam cōcedere Papa in tota Ecclesia, Episcopus in sua Diœcesi, & Parœcus in sua Parœcia, in qua habet ordinariam potestatem. Vide *Navar. cap. 21. num. 52. cit.* Potest autem Parœcus hanc licentiam delegare simplici Sacerdoti, etiamsi is non sit ab Episcopo approbatus ad Sacramenta ministranda, ut late *Reginald. sup. n. 92;* cum *Suarez 3. part. disp. 72. sect. 2. §. duo vero:* & confirmat ipsa consuetudo: nam in delegato quoad hunc effectum solum requiritur ordo Sacerdotalis: quia *Trident. Sess. 23. cap. 15.* solum loquitur de approbatione, quoad Sacramentum poenitentiae.

8 Aduertit tamen primo *Navar. cap. 21. num. 52. cit.* & bene quidem videri excusatum à prædicto peccato mortali, eum qui Sacramentum Eucharistiae acciperet, aut ministraret, quãdo ex circũstantia personae: vel tẽporis, vel alicuius causae iustae credi potest, iudicio boni viri, Parœcum fore contentum, si rem intellexerit. Ra-

tio est, quia ad distributionem Eucharistiae non requiritur iurisdicatio tanquam ad eius substantiam, sicut requiritur ad poenitentiae Sacramentum valide ministrandum; sed solum ad debitum ordinem, & modum seruandum in gubernatione populi Christiani, quare ad licitam Eucharistiae distributionem sufficit probabilis spes, praesumptio, aut rati habitio de futuro, seu futurus pastoris consensus, ita Reginald. *sup. num. 91. § aduerte secundo*, Filliuc. *tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 260. & dixi in Bulla, lib. 1. §. 3. dub. 8. num. 7. & in materia Eucharistiae, ubi de eius ministro, idem Nauar. *sup. cit. tenet, deficiente Paroeco, & urgente necessitate articulo mortis adhuc non posse fideles accipere Eucharistiam à simplici Sacerdote saeculari, seu regulari, sine licentia saltem tacita Pastoris. Contrarium tamen existimo probabile, ut tenet Reginald. num. 93. *sup. cum Suarez in fine sect. cit. Talis enim praesumitur pia matris Ecclesiae intentio: nam cum in hoc casu concedat Sacramen-***

ti poenitentiae administrationem simplici Sacerdoti, à fortiori Eucharistiae, nimirum ut suis fidelibus subueniat, non tantum in extrema necessitate spirituali, sed etiam in graui, qualis est sumptio Sacrae Eucharistiae in mortis articulo: in alijs vero necessitatibus ad hoc, ut de manu simplicis Sacerdotis licite Eucharistia accipiatur, requiritur praesumpta rationabiliter Paroeci voluntas, vel certe Episcopi, vel Summi Pontificis, si de praua Paroeci voluntate constaret, ut docet Suarez, & Reginald. *sup.* Quod si Paroecus det licentiam sibi subdito, ut à quocumque Sacerdote possit Sacram communionem sumere, posset illam etiam à Religioso recipere; quia respectu illius ceteretur specialis, Barbosa *de offic. & potest. Parochi, cap. 20. num. 7.* vide Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 23. num. 17.* & Mirandam. *in manu. Prælat. tom. 1. quest. 42. art. 1.* & Hieron. Roder. *in comp. qq. regular. resol. 109. num. 5.* Hoc autem intellige excepta communionem Paschali, ut *infra n. seq.*

concessa autem facultate alicui ministrandi Sacramentum confessionis, non censetur concessa ministrandi Sacram Eucharistiam. *Filliuc. tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 263*, quia sunt duæ actiones separabiles & distinctæ.

9 Aduerte secundò: Sumentē Eucharistiam de manu alterius, quam proprii Sacerdotis, absque ipsius licentia, nō satisfacere præcepto Ecclesiastico de annuali communione, habetur expresse *in cap. omnis utriusque sexus*: idque cōprobat communis fidelium consuetudo, qui tunc temporis Eucharistiam accipiunt in propria parochia, velut alibi sumant, a Paroeco licentiam postulant: unde qui in Palchate sine proprii licentia in aliena communicat, tenetur quam primum poterit in propria communicare. Limita tamen nisi sit viator; nam si in aliena repertus comode ad suā redire nequeat, ibi poterit huic præcepto satisfacere, ut bene *Azor 1. tom. lib. 7. cap. 30. quest. 8.* & *Reginald. sup. num. 94. ex Caiet. verbo abso.*

absolutio à peccatis, qui refert, se legisse Eugenium Quartum concessisse, seu declarasse viue vocis oraculo, viatores vbi se inuenerint in Paschate censendos tanquam imolatum adeptos, quoad Sacramenta Eucharistiæ, & poenitentiæ, vnde quoad hæc duo non indiget, tunc proprij Paroeci licentia. Vide in nostrū Dialog. lib. 3. cap. 5. nu. 12. & lib. 3. de Sacramentis, vbi de ministro Eucharistiæ. Idem Reginald. sup. num. 94. §. vltima propositio, tenet, si Paroecus liberum relinquat suis subditis, vt in Paschate, vbi voluerint Sacram Eucharistiam sumant, posse tunc etiam ad satisfaciendum præcepto Eucharistiæ eam accipere de Religiosorum manibus, idem tenet Sorbo in comp. priuilegior. mend. verbo cōmunicare, §. 27. non obstante Clemētina 1. de priuileg. de qua statim asserunt namque, sufficere in licentia exprimere Sacramentum, quamuis non exprimatür persona. Attamen cū materia hæc sit exorbitans à iure communi, non videtur tam ample interpretanda,

da, cum dispensationes, quæ sunt contra
ius cōmune, non ample, sed stricte sint in-
terpretandæ, vt diximus *lib. 1. de Exposit.*
Bulle, dub. 4. Proœmiali: Vnde merito D.
D. Martinus Ayala Archiep. Valent. *in Sy-*
nodo Prouinciali, Sess. 2. c. 20. prohibuit Pa-
roecis sub multa duarū librarum, ne tē-
pore Paschalis licentiam concedant suis
quibus sumendi Eucharistiam extra pro-
priam Paroeciā, nisi ex consensu ordinarij.
Attamen si iuxta adsit causa, absitq; abu-
sus, & contēptus, & maxime si ordinarius
adiri commode nequeat, licite Paroecus
eam concederet: quia hoc ei à iure cō-
muni est concessum *ex dict. cap. omnis*, &
cessante abusu, videtur cessare etiā pro-
hibitio Synodalis, quæ forte ob abulum
fuit facta, Adde, quia in dispensatione, seu
vt proprie loquamur in interpretatione
ieiuniorum, & laborandi in die festo
communiter, non ad Episcopum, etiamsi
facile adiri possit, (nisi pro foro externo)
sed ad Paroecum concurrunt fideles, vt
dixi in Decalogo *lib. 3. cap. 1. dub. 10. n. 13.*

10 Oblerua tertió: Quosdã quos refert Sãchez *lib. 3. de matrim. disp. 27. n. 1.* & Barbosa *de offic. & potest. Parochi, cap. 20. n. 12.* inter quos est Gutier. *in qq. Can. lib. 1. c. 27. n. 24.* & Bonac. *tom. 1. disp. 4. q. 7. puncto 2. nu. 11.* & si in fine oppositum sentire videatur, existimare parochianos satisfacere præcepta Ecclesiæ, si Eucharistiam sumant in Ecclesia Cathedrali suæ Dioecesis, à Paroeco, seu Archipresbytero illius, nam putãt Archipresbyterum, seu Paroecũ prædictũ posse audire confessions, consequenter administrare omnia Sacramenta etiam Eucharistiam omnibus fidelibus illius Dioecesis absque licentia proprii. Verius tamẽ, & tenendum est, vt praxis confirmat talem Paroecum, non posse alienis ouibus, absque proprii licentia Eucharistiam, aut alia Sacramenta ministrare: nisi esset alicubi Presbyter deputatus, ad quã possent omnes de Dioecesi gratia recipiendi Sacramenta confluere, quod raro cõtingit; nam in consuetudine positum est, solum

habere

habere potestatem in sua Parochia, vt dixi in Decalogo *lib. 3. cap. 5. num. 12.* cum Sanchez vbi sup. & Bonacina loco citato, vide ibi, & *lib. 8. de Sacramentis*, vbi de assistentia Parochi in matrimonio.

II Quartò aduerte in *Clement. 1. de privileg.* latam esse excommunicationem Pontifici reseruatam contra Religiosos, qui sine licentia Paroecialis Presbyteri administrant Eucharistiam Clericis, vel laicis, quam non incurreret, si alijs Religiosis eam daret: quia textus solum loquitur de Clericis, vel laicis: ita Coninch *3. part. quest. 82. art. 3. num. 29.* ad quam incurrēdam requiritur aliqua præsumptio; quia textus dicit præsumpserint: quare qui omnino bona fide crederet, gratum esse proprio pastori, vt det ipsius subdito communionem, aut si omnino huius constitutionis ignorantia habuerit, eam censuram non incurreret, vt tenet Suarez *3 part. quest. 82. artic. 3. disp. 72. sect. 2.* Filliuc. *tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 261.* Bonacin. *tom. 1. disp. 4. quest. 5. punct.*

punct. 1. num. 9. quia hoc modo ministrās,
 non agit præsumptuose, quod si laicis in-
 firmis vrgeat necessitas, & adest pericu-
 lum moriendi absque viatico, existimare
 Conninch *sup. num. 32.* posse hunc Reli-
 giosos ministrare laicis Eucharistiam ex
 privilegio, quod (inquit) Paulus Ter-
 tius concessit Societati Iesu. At tamen ve-
 rius censeo, id non posse etiam in hoc
 casu, quamuis non adsit copia proprii Pa-
 roeci, qui eam ministrare, ut cū Syluest.
 & alijs tenet Sayrus *in thesauro, lib. 3. cap.*
29. num. 30. quia hoc Sacramentum non
 est necessitatis. Nec obstat (inquit Say-
 rus) *cap. pœnitentes, dist. 50.* quia intelli-
 gitur ut in morte detur viaticum, per illos
 scilicet qui possunt: & sic intelligitur
cap. quod in te de pœnit. & remis. vbi con-
secutive conceditur, viaticum ad pœni-
tentiam, quod verum est, ut cui exhiberi
potest vnum, possit & aliud, non tamen
à quocumque, cum illa non sint paris ne-
cessitatis. Probabile tamen est, excusari
posse ab hac censura Religiosos, qui mi-
nistrant

ministrat laicis Eucharistiam in articulo mortis, vt tenet Bonacina *sup. num. 10.* & cum eo Barbola *de offic. & potest. Parochi, cap. 20. num. 7.*

12 Circa Religiosos etiam aduer-
te, Nicolaum Quintum, Sixtum Quar-
tum, & Leonem Decimum, concessisse omnibus fidelibus, vt possint Sa-
cram Eucharistiam de manu, & in do-
mibus regularium accipere quouis tem-
pore anni; die tamen Paschalis excepto,
qua in re Suarez *3. part. quest. 82. artic. 3. disp. 72. sect. 3. vers. Censeo igitur,* & Rod. *1. tom. q. 56. artic. 3. vers. Ad hanc. Cōtinch quest. 82. artic. 3. nu. 31. Fagundez in quin- que præcep. Eccl. præcepto 3. lib. 3. cap. 2. n. 18. & alij apud Barbosam de offic. & potest. Parochi, cap. 20. n. 10. & Hieron. Rodrig. in comp. qq. regul. resol. 127. n. 3. per diem Paschalis intelligunt, diem Paschalem formaliter, hoc est, ipsam communio- nem, per quam adimpletur præceptum paschalis communionis, vnde asserunt, qui iam huic præcepto satisfecit, po-
test*

test ibi in die Paschalis Eucharistiam ex deuotione accipere. Idem tenet Laymā in *Theologia morali lib. 5. tract. 4. cap. 7. num. 4.* vbi quantum ad praxim existimat (& bene) considerandam esse Parochi voluntatem : vtrum scilicet , is contentus esse videatur , vt Paschali etiam tempore à regularibus Sacra Eucharistia suis ouibus ministretur ex deuotione. Addit deinde , quantum fieri potest , ipso die Dominicæ Resurrectionis abstinere debent à parochianis communicandis , cum ipsis eo die ministratio Eucharistiæ interdicta sit , si parochia non consentiant , ita refert Barbosa *vbi supra num. 10. circa finem.* Verius tamen est , diem Paschalis summi materialiter pro ipso die Paschæ : ita vt nemo eo die , etiam ex deuotione , in domibus Religiosorum possit accipere Sacram Eucharistiam , vt tenet Nauar. *cap. 21. numer. 52.* Azor , *1. tom. lib. 7. cap. 30. quest. 7.* in quam etiam sententiam inclinat Collector privilegiorum mand.

mand. *verbo communicare*, de qua latius diximus *lib. 1. Bullæ, §. 3. dub. 7. in fine*, idq; constabit consideranti attente supradictas concessiones. Idem Collector, *verbo commutare*, §. 10. refert Leonem Decimum in Concil. Lateran. statuisse, Religiosos non posse Eucharistiam, & Extremam unctionem infirmis ministrare, etiamsi dicant proprios Sacerdotes ea ipsis denegasse, nisi denegatio sine legitima causa facta vicinorum testimonio probata, aut requisitio coram notario publico facta doceretur: sed de hoc *infra cap. 7.*

13 Quod si dicas: regulares etiam in die Paschæ, laicis ex deuotione communicantibus ministrare Sacram Eucharistiam. Respondeo, hoc esse, & fieri de licentia, & facultate Paroecorum tacita, & interpretatiua, quod interpretatur tolerata consuetudo: nam id scientes, & videntes, & non contradicentes consentire videntur. Sic in nostra ciuitate Valentina, imo leuit consuetudo, tacito Paroecorum consensu introducenda, vt Pa-
roecus

roecus in sua parocchia alienis etiam ouibus possit ministrare Eucharistiam tempore Paschalis, communionis excepto: vt dixi in *Bulla loco citato.*

14 Aduerte etiam, Regulares ob sua priuilegia, de quibus *Compendium priuilegiatum, verbo familiares fratrum, Portel, dubia Regul. verbo Sacramentorum administratio, Rodrig. tom. 2. quest. 56. & Hieron. Roder. in Compendio qq. regular. posse administrare Sacramentum Eucharistiæ, Extremæ vnctionis, & Pœnitentiæ familiaribus Conuentus ibi habitantibus; quod procedit, vt ait Villalobos part. 1. tract. 7. diff. 47. n. 5. etiam in famulo coniugato, qui ob id nō dormit in Monasterio, si in ipso Monasterio ægrotat, quia est continuus commensalis, *sup. num. 9. vide in Decalogo lib. 3. cap. 5. dub. 2. num. 11.* Non tamen posse Regulares dare Eucharistiam tempore Paschalis, nec in articulo mortis Tertiarijs in domibus suis priuatis habitantibus: quia vt refert Rodrig. *sup. q. 56. art. 10.**

eis nullum datur privilegium circa hoc concessum : vide Villalobos *sup.* vide Bonacinam *tom. 1. disp. 4. quest. 7. n. 10.*

15 Demum aduerte, Religiosos etiã non mendicantes in partibus Indiarum, de licentia Capituli Prouincialis, posse parochi officium exercere, intra, & extra Monasteria in locis assignatis per ministris Regis Hispania, nulla Ordinarij licentia requisita; ibique exequi omnia prædictum officium concernentia, etiam transeũdo per terminos alienæ parochiæ Clericorum, habere etiam scholas ad docendos pueros, & colligere oblationes in suis Ecclesijs, vt cõcessit Pius Quintus ad instantiam dicti Regis Philippi Secundi, Adrian. VI, & Pius V. & Sixtus V. prout refert Hieron. Rodrig. *in Compen. qq. regular. resol. 109. nu. 1. & 2. & resol. 127. num. 10.* vide Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 31. num. 18.* vide infra *cap. 5. vers. Aduerte tamen, & cap. 6. dub. 1.*

CAPVT VI.

De quarto iure Paroeci, quod paroeciam
diebus festis in propria paroecia
Missam audiant.

SUMMARIUM.

Laudabilis consuetudo audiendi Missam in
propria paroecia. num. 1. An hoc sit in præ-
cepto. num. 2.

Antiquitus prohibitum non dicere Missas priuatas
ante Conuentualem, seu Parochialem, quæ
celebrabatur hora Tertia: & monetur vt popu-
lus ieiunus ad eam accedat. num. 2.

Quas pœnas incurrat in assistens Missæ parochia-
li. num. 2.

Causæ cum Missa paroecialis audienda, sit in pro-
pria paroecia. num. 3.

Missa paroecialis est veluti resera fidei Catholica.
num. 4.

Præsules Hispani orarunt Sacri Concilij interpre-
tes, vt præciperent Missam paroecialem, audien-
da esset ex præcepto. num. 4.

An paroeciani ita teneantur in sua paroecia Mis-
sam audire, vt si illam extra propriam paroeciam

ciam audiant, & peccent, & præcepto de audiendo sacro satisfacisse minime censeantur. num. 5. 6. 7.

Missam audiens extra suam parochiam sine iuxta causa, & contempto Rectore, peccat secundum ius commune. num. 7. *Quænam sint causæ iustæ, & quando dicatur contempti parochus.* ibid. *Hoc ius commune est abrogatum per contrariam consuetudinem, modo absit contemptus parochi proprii.* num. 8. *Ideo satisfaciunt audiētes Missam in Monasterijs, aut in Oratorijs, modo parochus non contemnatur.* n. 9. & 10.

Paulus V. quomodo prohibuerit ne Missa dicatur in Oratorijs. num. 10.

Episcopus an concedere possit, ut dici possit Missa in Oratorio. num. 10.

D. D. Ioan. à Ribera prohibuit, ne Missa in diebus festis audiatur in Oratorijs, nisi sint infirmi. num. 10.

Episcopus Andegauensis quid disposuerit circa Missam paroecialem. num. 10.

Episcopus non potest præcipere sub excommunicatione, aut alijs pœnis (bene simplici præcepto) ut parochiani in suis parochijs Missam audiāt. n. 11. *An teneantur ibi concionem audire* n. 12.

Utilissimum est Paræco. & paræcianis, ut ij in sua parochia Missam audiant. num. 11. *Vbi referuntur circa hæc piæ monitiones D. D. Ioan.*

a Ribera

à Ribera Archiepis. Valent. & Sancti Caroli Borromei. num. 13.

An parœciani teneantur in sua parœcia Missam audire, si Parœcus non possit vitam sustentare, nisi ex oblationibus. num. 14.

Parœcus an teneatur offerre Missam pro populo : & quid circa hoc dispositum sit in Synodo Valent. num. 15.

I **M**axima, & vere laudabilis fuit antiquorum Patrum diligētia, ut quisque suam parœciale[m] Ecclesiam conveniret, ibique Missam parœciale[m] audiret, ut doctissime notat, & refert ex varijs Concilijs Ioan. Filelaccus in suo tract. de origine Parœciarum, cap. 5. 6. & 7. cuius doctrinam pietate pleoam hic referre minime gravabor. Primo igitur cap. 5. probat, præceptum audiendi Missam esse antiquissimum, de quo dixi in Decalogo lib. 3. cap. 3. in fine. Secundo, in cap. 6. probat obligationem audiendi Missam in propria parœcia, ex multis Concilijs.

2 Nam Concil. Trullanum Canon.

87. Statuit, vt laicus, qui tribus diebus Dominicis in tribus septimanis suam paroeciam non conuenerit causa audiendi Missam, excommunicetur, Clericus vero deponatur. Idem statuit Concil. Burdegaleense, ann. 1582. Concil. Senense *cap. 12.* decernit, nequis à paroeciali Missa abesse possit sine Parochi venia, aliàs puniatur: deinde, ne populus distrahatur à Missa paroeciali, & ab auditione mandatorum Dei, & Ecclesiae, prohibet ne dicantur missae in Capellis diebus Dominicis, nisi post missam paroecialem; quod ante septingentos, factitatum etiam scribunt Buchardus *lib. 2. cap. 54.* Iuo *part. 2. cap. 119.* ex dictis Augustini, vel ex Theodulpho Aurelianensi Episcopo his verbis: *Et hoc attendendum est, vt Missae peculiare, quae per dies solemnes (idest Dominicos, vt ibi infra explicatur) a Sacerdotibus fiant, non ita in publico fiant, vt per eas populus à publicis Missarum solemnibus, quae hora Tertia Canonice fiunt, abstrahatur. Subdit, & admonet, vt populus ieiunus*

ad

ad Missam, & prædicationem verbi diuini accedat: & quod Missam paroecialis hora Tertia celebretur, vt populus à publicis solemnibus non abstrahatur. Idem fere statutum est in Concil. Coloniensi in Germania, & Sanctus Carolus in Concil. Mediolanen. 4. statuit: quod si in die festo, etiam per illud Missæ sacrificium quod aurora fit, populus à Missa paroeciali reuocetur, tunc Episcopus illud, etiam festo die post Missam paroecialem fieri, celebratiue iubeat: In Gallia etiam idem statutum est diuersis Concilijs Remense Concil. *iii. de diebus festis, cap. 2.* ita ait: diebus Dominicis, & festis in suas parochias populus cõueniat, & Missæ, concioni & vespertinis intersit. Hoc idem stricte præcepit Synodus Turonensis ann. 1583. *cap. de Christi fidelibus laicis:* & addit, eos qui sine legitimo impedimento absunt à sua paroecia per tres dies Dominicos pœnas à Canonicis Sacris indictas incurrere: vide Filefacum *eodem cap. 6. pag. ultim.* vbi explicat, quid sit

fermenti panis benedicti vsus, seu panis benedicti vsus in Sancta Ecclesia.

3 Tertiò: idem Filefacus *sup. cap. 7.* enumerat causas legis, & præcepti de Missa parocchiali audienda. Prima est Pastores, & Paroeci tenentur inter Missarum solemnità populum docere, vt statuit Concil. Trullanum *cap. 19.* Maguntinũ *cap. 25.* & alia Concilia, quæ Filefacus *sup.* & nouissime Trident. *Sess. 5. cap. 2.* & Synodus nostra Valentina, & dixi in Decalogo *lib. 1. cap. 1. dub. 4. num. 7. & 9. & lib. 4. cap. 1. dub. 8. num. 13.* Tenetur ergo populus audire Missam parocchiale, vt audiat parocchicum suum docentem. Itaque (ait) par rationem obligationis utrosque constringit, aut pari facilitate ab omni illo onere soluentur. Deinde Trident. *Sess. 24. cap. 4.* sic ait: *Monet Episcopus, diligenter populum, teneri unumquemque parocchie sue interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum verbum Dei.* Si ergo, inquit Filefacus, populus tenetur audire Parocchicum multa de Christo absententi

senti prædicantem, multo magis tenebitur Christum præsentem in tremendis missæ misterijs à Pastore suo celebratis adorare, & venerari. Addit; si Paroecus diebus festis tenetur sacrum facere, ut populus missam audiat; ergo tenetur populus audire missam paroecialem, unde fit ut par sit etiã obligatio utriusque: etsi populus non tenetur sacrificio Pastoris adesse, nec vicissim tenebitur Paroecus sacrum populi sui causa facere.

4 Quartò: idem Filescus *sup. eodẽ cap. 7. S. is ritus, circa finem, pag. 661.* sic ait: *Missæ paroecialis satis commoda, & opportuna ratio videtur, quæ legitimos Ecclesiæ filios à spurijis secernat, & subdit missam paroecialem, veluti teseram fidei Catholicæ hoc tempore retineamus, ita ut, qui non semel, sed sæpius illi interfuerit Catholicus ex animo censeatur: sic qui Synagogas Iudæorum, vel hæreticorum conuenticula multoties frequẽtat, præsumitur Iudaismi, aut hæreseos impietate teneri. Ea credo, ait Filescus, ratio*

ratio impulit maximos, & suorum salutis
 amantissimos præsules Hispanos Archie-
 piscopū Toletanum, & Episcopos Palen-
 tinum, atque Salmanticensem, vt orarēt
 Sacri Concil. Trid. illustrissimos inter-
 pretes, quatenus censerunt missam pa-
 rochiale, ex præcepto, & lege Eccle-
 siæ audiendam. Aduertebant prudentis-
 simi Pontifices, apud suos, & quod pas-
 sim occurrit, in Hispania per multos esse,
 vel à Iudæis, vel à Sarracenis oriundos,
 & paternæ impietatis successores, vel
 alios idololatria, vel magia insignes: sed
 cū non facile discerni possent meri Chri-
 stiani à fucatis, hosce ventilabrum op-
 timi Antistites exostulabant, quo in
 area Domini paleæ istæ à frumento se-
 cernerētur. Concludit Filescus, hæc in
 tantis fluctuantium animorum procellis
 securitas, vt dum in Ecclesias paroecia-
 les ad sacrum audiendum Paroeco faciē-
 te, frequentes, legitimo, & ordinario
 Conuentu, vt ait Concil. Agattense, cō-
 currimus, nos in Arca Noe, hoc est in
 Eccle-

Ecclesia Christi Catholica, & Romana certo esse sciamus, cum hierarchico ordine, cuius vertex est Pontifex Romanus nostris maioribus Apostolicus dictus, religiose & sincere adhæremus.

5 Sed restat explicandum, an parochiani ita teneantur in sua parocchia missam audire, vt si illam extra propriam parochiam audiant, & peccent, & præcepto de audiendo sacro, satisfecisse minime censeantur.

6 Ad intelligentiam nota in cap. 2 de Parochijs, statuit, vt Dominicis, id est, festiuis diebus, Presbyteri, antequam missam celebrent plebem, interrogent, si alienus parochianus in Ecclesia sit, qui proprio contemptu Presbytero ibi velit missam audire, quam si inuenierit, statim ab Ecclesia abijciat. Et Sixtus Quartus in sua constitutione, quæ habetur inter extrauag. communes, & incipit *vices illis, tit. de tregua, & pace*, sic ait: Cum iure sit cautum diebus Dominicis, ac festis, parochianos teneri audire missam in eorum parochiali Ecclesia.

7 Innocentius, Hostiensis, Abbas, & alij Canonistæ, existimant ius commune, ex capitibus supra citatis præcipere, ut quisque paroecianus in sua paroecia missam audiant, ita ut in aliena diebus festis missam audire non possint, quorū doctrina intelligenda est, dummodo proprius Paroecus contempnatur, & non adsit iuxta causa, ut bene explicat Abbas *cap. ut Dominicis citato*, & communiter DD. deducitur aperte ex textu dicti, *cap. ex illis verbis*, proprio contempto Presbytero. Sicque intelligenda est cōstitutio citata Sixti Quarti: nam refert se ad ius commune, quod excluso contēptu non obligat, ut probat etiam Navar. *cap. 21. num. 5.* & late Azor *1. tom. lib. 7. cap. 6. quest. 4.* qui in fine quæst. ait, requiri formalem, & expressum contemptum, videlicet ille qui fit cum indignatione, & conuictijs in proprium Paroecū iactatis. Verius tamen cenleo cum Reginal. *lib. 19. quest. 3. num. 22.* sufficere tacitum contemptum, qui præsumitur, cum quis pro-

pro-

propriam paroeciam frequenter, & sine iusta causa deserit. Ob idque in dicta extrauag. Sixti Quarti, præcipitur Religiosis ne prædicent, paroecianos non teneri in suis paroecijs missam audire diebus festis, & Dominicis, cum ad id iure teneantur, nisi iusta causa excuset. Iustæ autem causæ sunt, quas assignat Panor. *mit. sup.* & refert Azor *quest. 4. cit.* & Reginald. *sup. num. 22.* Nimirum si proprius Paroecus est censura ligatus, aut concubinarius: aut cum quis deuotius, vel fructuosius, solet alibi missæ interesse; videlicet, quia ibi missam, & concionem auditur, vel concionem fructuosiorum quam in sua paroecia: aut quia temporis, vel loci, aut alterius rei occurrentis difficultas non patitur cõmode adire paroeciam: aut etiam, quia consuetudo est ibi recepta, vel à Summo Pontifice concessum priuilegium, vt missa extra paroeciam audiatur: hæ sunt causæ quæ deobligant ab audienda missa in propria paroecia. Nulla autem ex his causis existente

te manet integrū ius de audienda missā in propria paroecia, quod ius commune adhuc viget in Gallia, Flandria, & Germania, vt referunt Azor *sup.* & Filefacus sæpe citatus, *cap 7. §. consuetudinem.*

8 Nihilominus tamen dicto iuri cōmuni modo explicato per contrariam, & cōmunem consuetudinem iam est derogatum, ita vt liberum sit, quatenus nulla adsit causa, cuiuslibet, vbi expresse, & formaliter voluerit etiam in Ecclesijs regularium missam audire, dūmodo proprius non contempnatur, ita Navar. *cap. 21. n. 5.* & multi quos Azor *sup. quest. 5.* Barbosa cum alijs *de offic. & potest. Parochi, c. 11. num. 18.* Fagundes in *5. præcepta Ecclesiæ. præcepto 1. lib. 2. cap. 3. num. 8. & 9.* & dixi in Decalogo *lib. 3. cap. 1. dub. 6. num. 4.* & late Cenedo *Collectanea 104.* vbi sic ait: resolve pro vera intelligētia istius textus (*§. cap. et Dominicis*) quod cessante cōtemptu (intellige de formali, & expresso) (& periculo ignorandi festa, ieiunia indicta à Paroeco, & excōmunicationes publi-

publicatas ab eo, & cessante fraude iurium parochialium, & erronea superstitione, licite quis audit missam peculiarē etiam extra paroeciam in diebus Dominicis, & alijs festiuis, nulla intercedente licentia proprij Paroeci, vt comprobatur communis fidelium, approbata praxis, & consuetudo.

9 Ex quo colligitur primó: satisfacere præcepto audiendi missam, eos qui extra suam paroeciam illam, in Monasterijs Religiosorum audiunt, dummodo formalis Paroeci contemptus non intercedat, vt communiter DD. cum *Nauar. dict. cap. 21. num. 5.* nam Leo Decimus, cōstitutione quæ incipit: *Intelliximus quosdam*, de qua *Barbosa sup. num. 15.* & *Hieron. Roder. in Compendio qq. regular. resol. 25. num. 5.* id Religiosis concessit: idē pro Germanis declaratum, refert à *Clem. VIII. Barbosa sup. num. 15.* quod privilegium asserit *Azor sup. dict. cap. 6. quest. 7.* non est contra ius commune: quia ius cōmune, vt ipse sentit, solum obligat, dum adest

adest contemptus Paroeci, modo sup. explicato; atque ita secluso contēptu, possunt fideles sacram audire in domibus Religiosorum, & cōstitutio Sixti Quarti intelligēda est primum ius commune, quod, secluso contemptu, non obligat. Quod si formalis Paroeci cōtemptus intercedat, peccarent absque dubio mortaliter, nō præcise: quia extra paroeciam audiant missam; sed quia extra illam audiendo formaliter paroecum contempnunt: implebunt tamen præceptum de audienda missa, vt cum Bonacina, & Fagandez dixi in Decalogo loco sup. citato, & tenet Barbosa ubi sup. num. 19.

10 Secundò sequitur: satisfacere etiam præcepto audiendi missam, eum qui illam audit in priuato oratorio ab Episcopo visitato, & approbato, dūmodo formalis Paroeco contemptus non intercedat. Aduertendum tamen est, circa oratoria his temporibus maximum fuisse abusum: nam fere in singulis nobilium, & diuitū domibus oratoria reperiēbātur, quo-

quorum occasione fideles non solum proprias parœcias, sed etiam nec alienas Ecclesias Missam audiendi causa frequentabant, obidque & meritissimè ann. 1616. Paulus V. Pontifex maximus prohibuit motu suo proprio, ne quis absque ipsius Papæ licentia possit in Oratorio Missam audire, abstulitque Ordinarijs facultatē concedendi licentiam, vt in privato Oratorio Missam celebretur, & audiatur. Idē Pontifex postea Ordinarijs concessit facultatem, vt possint tanquam Sedis Apostolicæ delegati Oratoria privata visitare, approbare, & concedere pro certis personis licentiam, vt ibi celebretur, & Missam etiam in die festo audiant, quibusdam conditionibus obseruatis: de quibus latè diximus *in exposit. Bullæ lib. 1. §. 3. dub. 5.* quibus obseruatis, potest ibi missam celebrari, audiri, & præcepto facis fieri. Dominus etiam meus D. Ioann. à Ribera Archiepis. Valent. ante Paulum V in sua Synodo ann. 1607. decreto 9. prohibuit sub priuatione licentiæ audiendi missam,

G

ne

ne quis in Oratorijs priuatis audiat Missam in Dominicis, & festis diebus, nisi ille, qui in infirmitate detinetur, aut alia iusta causa, quam Paroecus dignoscat. Et Ioan. Filescus *tract. de orig. Paroeciarum, cap. 7. §. Is ritus*, refert. quandam piam oratoriorum reformationem factam à Guilielmo Andegauesi Episcopo, in Synodo Dioces. ann. 1314. & postea refert, alios Episcopos in suis Synodis ordinasse, ne in capellis, prioratibus, aut alijs Ecclesijs Missæ celebrentur donec in Ecclesijs Paroecialibus Missa fuerit celebrata, ne aliqui paroeciani ad missarum solemnia ibi admittantur, cum debeant ad suam matrem Ecclesiam qualibet die Dominica accedere.

11 Sequitur tertio: Episcopum non posse precipere, vt paroeciani in suis paroecijs conueniant ad Missam audiendam excommunicatione, & alijs poenis constitutis, vt cum Nau. d. n. §. docent Azor *sup. q. 6. Reginald. sup. d. n. 22. §. dicto autem*. Fuscus *de visitat. lib. 2. cap. 2. n. 30. & cap. 21. num. 42.*

Cenedo collectanea 104. n. 2. Fagundez in
 quinque præcep. Eccles. lib. 2. cap. 3. nu. 12. &
 dixi in Decalogo lib. 3. c. 1. dub. 6. nu. 5. Quia
 generali consuetudine contrarium serva-
 tur, at contra generalem consuetudinem,
 Episcopus facere non potest, sicut nec cō-
 tra legem generalem. Nec obstat Trid.
 sess. 22. in decreto de observandis in ce-
 lebratione Missæ; quia ibi non dicitur,
 quod Episcopus præcipiat, sed moneat.
 Imo domini Cardinales Sacri Concilij
 Trident. interpretes hanc declarationem
 ediderunt: *Ordinarius nō potest per hoc con-
 cilium mulctis, & pœnis, etiam in causa nota-
 bilis negligentie cogere populū ad audiendā
 Missam, & sacram concionē, in Ecclesia pa-
 rocciali, nec pueros ad addiscendam doctrinā
 Christianam, etiam si hoc fieri voluerit in
 oppidis, villis, aut alijs locis extra Civitatē.*
 12 Quod autē fideles nō teneantur audi-
 re verbū Dei, seu cōcionē in propria paro-
 chia, & q̄ verba Trid. sess. 24. c. 4. de refor.
 ibi: *Teneri unū quemq; Parochie sue inte-
 resse ubi comode id fieri possit, ad audiendū*

verbum Dei, docet Suarez, 10.1. de Relig. lib.2. cap. 16. num. 10. Azor tom. 1. lib. 7. cap. 3. q. 7. vide Zerola in praxi, p. 1. verb. Prædicat, vbi ait, consulto addidisse Trident. moderationem, si fieri potest commode, ideo dicit Zerola: Ideo vidi viros pios, & doctos alibi audire verbum Dei, non in Paroecia, quia fortasse ei plus satisfacit vnus, quam alius concionator, & adducit dictam Cardinalium declarationem. Vide Nau. cap. 21. notab. 5. vide etiam in expositione nostra Decalogi, lib. 3. cap. 1. dub. 4. num. 4. 5. 6. 9. & 10. Vbi abunde explicatum est, an fideles teneantur concionem audire, & in sua paroecia, & an ab hoc Ordinario cogi possint: vbi etiam exagitatum est, an paroeci teneantur concionari, & verbū Dei populo proponere, & explicare, & quando peccent pastores verbi diuini prædicationem prætermittentes.

13 Attamen, si tota aut maxima pars paroeciarum paroeciam desereret, existimo cum Azor sup. q. 6. cit. Posse Episcopum simplici mandato præcipere, vt paroec-

roeciani ad suas parœcias accedant audiē-
di Missam causa, non tamen id poenis im-
positis præcipere, aut constitutionem sub
excommunicatione ferre, quo in casu
Missam audientes (secluso Parochi con-
temptu) eam non incurrerent. Mihi tamē
persuadeo, si Summus Pontifex certior
factus fuisset, quod ijs temporibus paucis-
simi, aut fere nulli parœciani suas parœ-
cias frequentant, Missam parœciale, &
concionem audiendi causa, facillime con-
cederet, ut possent Prælatos suas oues ad
id impossitis poenis cogere. Certè nega-
ri non potest utilissimum, & ipsis parœ-
cijs maximè necessarium, ut quisque pro-
priam parœciam conueniat: ibi enim au-
dit Parœcum festa indicentē, & ieiunia;
cognoscit etiam, quinam excommunica-
ti sint vitandi, & alia quæ ad parœciæ
ornatum, & ad diuinum cultum rite per-
agendum sunt necessaria. Patiuntur enim
parœciæ maxima detrimenta in suppelle-
ctibus, & ornamentis ex absentia parœ-
cianorum, imo & eorum conscientia: vi-

di enim quam plurimum ieiunium violare ex ignorantia, & propter eandem excommunicatis vitandis communicare: quamobrem Cardinalis S. Carolus Borromeus 2. tom. suarum Synodorum p. 2. decreto 4. actorum in Synodo Dioecessana Mediolan. fol. 31. pag. 2. in meis, & dominus meus D. Ioan. à Ribera Archiep. Valen. Patriarcha Antiochen. in Synodo ann. 1584. sanctissimum, & piissimum decretum ediderunt, ex paternali charitate exortantes, ut quisque fidelium quoad fieri possit, suam propriam Paroeciam conveniat.

14 Quod si Paroeco non sit alia ratio vitæ cum dignitate tuendæ, quam ex oblationibus paroecianorum, cum nec prædia, nec decimæ prædiales, aut similes redditus ei assignati sint, Filescus *sup. cap. 7. cit. S. Henricus*, tenet tanquam certum, paroecianos peccare, qui nulla excusatione sincera à Missa paroeciali abfuerint diebus Dominicis, quibus paroeco tenentur sopeditare, unde vivat.

15 Deniq; nota obiter, etiam si teneantur
tur

tur paroeci saltē Dominicis, & festis die-
bus Missam celebrare vt eam populus au-
diat; non tamen teneri de iure communi
eam pro populo offerre, nec ei applicare:
quia nullo iure id cautū reperitur, deci-
mæ enim & primitiæ non pro applicatio-
ne Missæ, sed pro sacramentorū adminis-
tratione paroeco conceduntur. Ita Sûar.
3.p. disp. 86. sect. 1. Conninch *3.p. q. 83. ar. 1.*
dub. 11. Barbosa *de offi. & pot. Episcopi* 10.2.
alleg. 23. n. 23. & *de offi. & pot. Parochi*, c. 11.
n. 10. & dixi in *Decalogo lib. 4. c. 1. dub. 8. n.*
11. in quo dubio retuli aliqua, & præcipua
circa Parochi obligationem, & Doctores
de illa agentes. Excipe, nisi ad id ex spe-
ciali statuto synodali, vel particulari con-
suetudine approbata, quæ in hoc obser-
uanda est, teneantur, vt dixi *dict. dub. 8. n.*
11. In nostra autem Dioecesi quibus die-
bus teneatur Parochus sacrificium pro
populo offerre statutum est in Sy-

nodo ann. 1631. decre-

to 36. vide

ibi.

CAPVT VII.

*De quinto iure Paræci, quod est ministratio
Extremæ vnctionis.*

S V M M A R I V M.

Solus Sacerdos est minister Extremæ vnctionis.
 nu. 1. Quilibet Sacerdos potest eam validè, sed
 non licitè ministrare, nisi solus Pastor, aut alius
 de ipsius licentia, quam dare potest Paræcus
 excommunicatus: sine ministrans peccat, sed nõ
 incurrit censuram, si sit Sacerdos secularis.
 num. 2. & 3.

Religiosi ministrantes hoc sacramētum secularibus
 sine licentia Pastoris quomodo peccant, & quas
 pænas incurrant, qualis licentiã sufficiat, nu. 4.
 Quis possit eam concedere, num. 6.

Religiosi oblati, nouitjs, & seruatoribus an possint
 ministrare hoc Sacramentum, num. 5.

Supponendum est huius sacri mi-
 nistrum esse solum Sacerdotem, pa-
 tet ex Concil. Florent. & Trident. sess. 14.
 cap. 3. & sit communis DD. & Ecclesiæ
 sensus quæ nunquam alijs huius sacri ad-
 ministr.

ministrationem permittit. Colligiturque aperte ex cap. 5. Iacobi, ubi solos Presbyteros iubet induci, per quos in nouo Testamento intelliguntur Sacerdotes, ex Trident. ubi sup. & communi DD. consensu. Et dixi latius ubi de hoc Sacramento.

2 Attamen, & si quilibet Sacerdos hoc Sacramentum valide administrare valeat, cum eius ministratio non sit actus iurisdictionis, sicut est absolutio à peccatis. Concil. Trid. sess. 14. cap. 3. de Extrema vnct. S. Thom. in 4. dist. 23. q. 2. art. 2. Conuinch disp. 19. à nu. 27. Filiuc. tract. 3. cap. 5. n. 87. Bonacina tom. 1. disp. 7. quest. unica, punct. 4. num. 1. & cum alijs Barbol. de offi. & potest. Parochi, cap. 22. num. 1. Non tamen omnis Sacerdos licite, & sine peccato illud conferre potest: sed solus Pastor, vt Papa, Episcopus, aut Paroecus, aut alius de Pastoris licentia, & in hoc cōsistit hoc ius Paroeci, quia conferre Sacramenta est munus Pastoris, ex Clementina 1. de Priuilegijs, Clem. Dudum, §. Verū, de sepul-
turis

turis. Colligitur etiam ex cap. vnico de sacra Vnctione, & Trid. sess. 23. cap. 1. & dixi sup. cap. & tenent DD. sup. citati, vide Sotum in 4. dist. 23. q. 2. art. 1.

3 Unde alienus Sacerdos qui sine licentia Pastoris hoc Sacramentum ministrat, peccat mortaliter, quia alienū ius inuadit, & usurpat. Ita Ledesma cap. 5. de Extrema Vnct. concl. 2. Cōnich. disp. 19. dub. 9. n. 28. Barbosa sup. n. 2. Bonacina loco cit. nu. 4. & cōmuniter DD. Nō tamē talis Sacerdos, si sæularis est, (nam de Religiosis statim) incurrit aliquam censuram, quia id nullo iure habetur: cum licentia autem Paroeci, seu Pastoris poterit quilibet Sacerdos, etiam regularis, vt expræsse habetur in dicta Clem. 1. de priuilegijs. Quam licentiam poterit concedere Paroecus, etiam denunciatus, vt cū multis tenent Henriq. lib. 3. de Sacram. Vnct. c. ult. §. 3. lit. Q. Quia huius Sacramenti ministratio non ad iurisdictionis, sed ad ordinis potestatem pertinet.

4 Religiosi verò hoc Sacramentū sine Paroe.

Paroeci, vel illius superioris licentia ministrantes non solum peccant mortaliter; sed etiam incurrunt excommunicationē Papæ reservatā, vt habetur in dicta Clement. 1. de priuil. his verbis: *Religiosi qui Clericis, aut laicis Sacramentum Vnctionis extreme, vel Eucharistiæ ministrare, matrimoniaue solemnizare, non habita super his Paroecialis Præbyteri licentiā speciali præsumpserint, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, per Sedem Apostolicam dumtaxat absoluendā. De qua vide Syluest. excommunicatio. 7. excommunicatio 14. Nauar. cap. 72. num. 102. Sayrum in Thesuro lib. 3. c. 29. F. Manuel Rodrig. in qq. regular. 10. 2. q. 60. artic 2. Miranda in Man. Prælat. tom. 2. q. 46. art. 1. Riccius in praxi aurea resol. 210. Bonacina sup. num. 6. Azor par. 1. lib. 12. cap. 13. quest. 5. & cum alijs Barbosa de offic. & potestat. Episcopi, p. 3. allegat. 50. n. 96. & de offi. & potest. Parochi cap. 22. n. 3. Hæc autem Clementina, vt patet ex contextu, solum loquitur de Religiosis ministrantibus illa Sacramenta*
laicis,

laicis, & sæcularibus ; quare si alijs Religiosis ea ministrant, non incurrunt dictã excommunicationem ; nec si sæcularibus Baptismum, aut Pœnitentiam ministrant, quia de ijs Sacramentis non loquitur dicta Clemētina. Incurrunt autē hanc censuram regulares hoc Sacramentum ministrantes existentibus in articulo mortis, vt docent *Nauar. supra, & cap. 22. num. 52. Syl. excommunicatio. 7. excommunicatione 14. n. 33. & verb. Vnctio, n. 4.* quia non est Sacramentum necessitatis. Quod limita cum *Nau. n. 102. cit. Syl. sup. nu 35.* & alij infra citandi, nisi illos ignorantia excuset, & adsit bona fides, absitque Parœci contemptus ; quia ad hanc censuram incurrendam requiritur præsumptio, quæ requirit scientiam prohibitionis, at quia dici posset, quod sit præsumptio, ex eo quod facit contra hanc Clementinam, ideo tutius est, inquit *Sylu.* quod absolutio petatur. Nihilomin⁹ tamen probabile est, urgente necessitate, & paroeco non apparente, licere Religiosis hoc Sacramen.

mentum ministrare, cum licentia interpretatiua, & credulitate seu ratihabitione parocci. Ita tenent contra Syluest. qui solum id admittit respectu alterius Sacerdotis sæcularis, Nauarr. *num. 102. citat.* Ledesma *capit. 5. de Extrema Vnctione, concl. 2. dub. 3.* Henriquez *lib. 3. cap. ult. §. 4.* Suar. *3. p. tom. 4. disp. 44. sect. 2.* Sayrus *in thesauro lib. 3. cap. 29. num. 29.* Conninch *disp. 19. de Extrema Vnct. dub. 9. num. 28.* Bonac. *sup. punct. 4. n. 6.* & cum alijs dicto *cap. 22. nu. 6.* Barbosa. Quia tunc Papa vel Episcopus censetur dare facultatē, propter eandem rationem ait Ledesma *sup.* casu quo præsens Parochus nollet ministrare Eucharistian, aut Extremā vntionem, nec alteri dare licentiam posse quēlibet Sacerdotem etiam regularem hæc Sacramenta ministrare: non enim credendum est piam matrem Ecclesiā velle quēpiam priuare tanto bono, idē tenet Rod. *to. 3. q. 79. art. 1. in fine* videndus Conninch *disp. 19. n. 9.* Suarez *tom. 3. disp. 44. sect. 2.* & cum alijs Barbosa *d. cap. 22. n. 3.*

Ad:

s Aduerte tamen ; ex Privilegio Eugenij III. fratribus minoribus concesso, de quo Miranda *d. art. 1. vers. Sed pro. Porrel ad dubia regularia, verbo famuli, seu familiares, n. 1.* Hieron. Roder. *in comp. qq. regul. resol. 64. n. 1.* & cum ijs Barboza *dicť. cap. 22. num. 4.* Licere regularibus omnibus & singulis fratribus professis, conuersis, oblatis, donatis, nouitijs, & seruatoribus sæcularibus, intra septa Monasterij degentibus, aut si ibi contigerit infirmari, & curari, sacramentum hoc ministrare, absque alicuius poenæ incurso ; ideoque permittere debent ordinarij locorum, vt ipsi teneant in suis Ecclesijs oleum sanctum, pro ipsorum vñ duntaxat, sicut cõsuevit Congregat. negotijs Episcop. & Regul. præposita sub die 13. Iulij 1589. teste Barboza *d. cap. 22. n. 5.* vbi addit cum Suar. *num. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 4. nu. 12.* quo ad donatos, oblatos, & seruitores sæculares id hodie habere locum in foro cõscientiæ, seu occulto: ita vt si Parochus repugnet, non possit ei resisti ratione iustitius

tius privilegij, aut aliorum, nisi quatenus per Concil. Trident. non sunt restricta; Parocho autem non resistente, integrum est Religiosis tuta conscientia suis privilegijs, vti iuxta Pij Quinti concessionem, qui viuæ vocis oraculo absolute, & sine limitatione declarauit, vt gratiæ huiusmodi non censentur derogatæ, nec restrictæ.

6 Aduertit Syl. *excommunicato* 7. *excommunicatione* 14. q. 11. n. 39. sufficere licentiam Parochi (á fortiori Episcopi vel eius Vicarij) quamuis non sit Sacerdos, dummodo intra annũ possit promoueri vel sic dispensatum cum eo seruandam formam decretalis cum eo de elect. lib. 6. sufficereque licentiam Vicarij temporalis gentis curam ordinariã in paroeciali Ecclesia: debet autem hæc licentia esse expressa, id est, vt exprimat Sacramentum, puta Eucharistia, vel Extrema vñctio, etiã si non exprimantur nomina personarum. Ita Nauar. *num.* 102. *cit.* & Syluest. *supra num.* 40. *quest.* 12. vnde, ait Syluest. si Sa-
cer.

cerdos dat subdito licentiam accipiendi
 Eucharistiam, vel Extremam vndionem
 á quolibet Religioso, nullo ordine speci-
 ficato, sufficit: similiter si det Religioso
 licentiam ea dandi subditis suis, vide *sup.*
cap. Addit quod Parochus, quantumuis
 simplex Cura sit illi commissa, in adiuto-
 rium Curæ potest ad tempus Sacerdotē
 Religiosum, vel alium sine alicuius supe-
 rioris licentia, qui cum iuuet, forsan in
 Quadragesima ad audiendas confessio-
 nes (dummodo nunc sit ab Ordinario ap-
 probatus) & ad dandam Eucharistiam in
 Pascha, ad celebrandum, seu aliàs, assu-
 mere. Vide de omnibus his in hoc cap.
 didis tractatum de Sacramentis lib. 5. vbi
 de ministro Extremæ vndionis,
 de quo satis ab.
 unde.



CAP.

C A P V T V I I I.

*De sexto iure Parœci quod matrimonij
celebratio.*

S V M M A R I V M.

- M**atrimonium debet celebrari in propria Parœcia & à proprio Parocho, num. 1.
Matrimonij ministri sunt ipsi contrahentes, num. 2.
Sacerdotis præsentia non est essentialis, sed conditio necessaria, num. 3.
Matrimonia clandestina an fuerint valida ante Trident. & annum aliquando valeant, n. 3.
Parœcus debet esse proprius contrahentium sufficit ut sit vnus contrahentis, num. 4.
Quas pœnas incurrat alienis ouibus assistens, aut illis benedicens, ibid.
Parœci, & curati possunt dare alteri Sacerdoti etiam regulari, ut suarum ouium matrimonio assistat, nu. 5. Qualis licentia sufficiat & quis curatus possit eam dare, ibid. & num. 7. Hoc ius Parœci consistit, ut nemo præter ipsum vel de eius aut superioris licentia suas oues matrimonio coniungere possit, aut benedicere, nu. 6.
- H
- Quod

1 **Q**uod matrimonia debeant in propria Parœcia, & á proprio Parœco celebrari, colligitur appertè ex Canone aliter 30. quæst. 5. cap. capellanis, de ferijs cap. 1. & 3. de clandestina despõsatione cap. suam, de simonia, & Clementina prima de privilegijs.

2 Pro clariori tamè intelligentia nota, ministros sacramenti Matrimonij esse ipsos contrahentes illud sibi mutuo conferentes: vir quidem mulieri dicens, accipio te in meam; mulier autem viro dicendo vicissim, accipio te in meum, ita communis & recepta DD. sententia, & dixi lib. 8. de Sacramentis, vbi de ministro matrimonij. Colligitur apperte ex Florent. vbi dicit, causam efficientem matrimonij regulariter loquendo esse mutuum consensum per verba de præsentia expressum. Ipsi namque contrahentes ponunt materiam, & formam, mutuos, scilicet consensus; ac proinde ipsi hoc sacramentum conficiunt. Celebratur enim hoc sacramentum per modum contractus, cuius

ius

ius naturam Christus Dominus non mutauit, sed tamen eam eleuauit ad esse sacramenti, vt indicat Trident. sess. 24. in initio; ac ministri contractus sunt ipsi contrahentes: ipsi enim contrahunt, se ipsosque ligant, & hoc quidem ex necessitate contractus, qui fieri non potest absque contrahentium consensu. Sanchez lib. 2. disp. 6. de matrim. Henriquez lib. 1. cap. 2. num. 7. Suarez 3. p. tom. 1. de Sacram. disp. 16. sect. 1. Conninch de matrim. disp. 24. dub. 3. Bonacina tom. 1. ubi de matrim. quest. 2. punct. 4. num. 5. & communiter Doctores.

3 Ex quo patet, consensum Sacerdotis non esse de essentia matrimonij, nam ante Trident. sess. 24. cap. 7. matrimonia clandestina, quæ soli contrahentes inter sese celebrabant, vera, ac recta erant, ac proinde quod ibidem Concilium ad matrimonij validitatem præsentiam parocci requirerat, non esse quod ea ex Christi institutione sit necessaria tanquam essentialis; sed quod Ecclesia, potestate à Christo

accepta, talem praesentiam constituat
 conditionem ita necessariam ad matri-
 monium, ut nolit ipsum absque amplius
 valere. Quare & si ante Tridentin. erant
 valida matrimonia clandestina: Matri-
 monio post Tridentin. sunt omni inualis-
 da & irrita ante omnem declarationem,
 ut patet ex Trident. citato. Ita ut nullus
 dare possit casus in quo valida sint Ma-
 trimonia clandestina, hoc est, celebrata
 absque Parocho & testibus, ut docent
 communiter DD. apud Sanchez *lib. 3. dis-
 put. 17. Conninch disp. 27. dub. 1. Basilium
 Pont. de matrimonio lib. 5. cap. 6. & Hur-
 tado disput. 5. diffic. 3. de quo vide in no-
 stro tractat. de Sacramentis lib. 7. cap. 6.
 dub. 1. ubi de matrim. clandestin. At etsi
 ante Tridentinum valida fuerint clandes-
 tina matrimonia semper ea detestata est
 sancta Ecclesia, cap. Non omnis, cap. Hono-
 rantur, & cap. fin. 32. quest. 2. cap. Aliter, &
 cap. Nostrates 39. quest. 5. & in decretalib⁹
 toto tit. de clandestina despons. & nouis-
 sime Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat.*

Ma.

Matrimonij omnino irritavit, cassavit, & annullavit matrimonia clandestina, illa scilicet quæ fiunt absque Paroeco, vel alio Sacerdote de eius licentia, & duobus testibus celebrantur, ita ut ad validitatem Matrimonij necessariũ sit, quod celebretur coram Paroeco, vel alio Sacerdote de eius licentia, & duobus testibus, taliter quod si vnum ex his deficiat matrimonium non sit validum; de quo fultè, & doctè Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 1. vsq; ad disp. 22.* Bonacina *de matrim. quest. 5. punct. 6. 7. & 8.* & DD. cõmuniter in hac materia apud citatos hoc num. & dixi loco proxime citato.

4 Paroecus autem, ut decrevit Trident. ubi supra; debet esse proprius ipsorum contrahentium, quod si contrahentes ad diuersas Paroecias pertineant, sufficit Paroecus viri vel foeminae, ut communis DD. apud Henriquez *lib. 11. cap. 3. n. 2.* Sanchez *de matr. lib. 3. disp. 19.* Bonacinam *de matr. q. 2. pun. 8. nu. 7.* & Coninch *disp. 27. n. 19.* ego ipse *loc. cit.* patet

ex ipso Trident. sup. vbi additur: *Si quis Paroecus, vel alius Sacerdos siue regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi, ex privilegio vel immemorabili consuetudine, licere contendat, alterius Paroecie sponfos sine illorum paroeci licentia, matrimonio coniungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tandiu suspensus maneat, quandiu ab Ordinario eius paroeci, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio. Suscipienda erat absoluat. Hæc autem, suspensio tamen videtur esse ab officio eo quod in illo delinquat, vt aduertit Sayrus in The- sauro lib. 4. cap. 15. num. 9. interim tamen consulit, vt à beneficio absteineatur. Quod si Sacerdos illos coniungens, aut benedicens absque proprij licentia sit regularis, præter suspensionem incurrit excommunicationem Papæ reseruatam per sæpe citatam Clementinam primam de privile- gijs.*

S Potest Paroecus dare licentiam assis-
tendi matrimonio, modo alter sit Sacer-
dos, quamuis sit regularis, & quamuis Pa-
rochus

rochus sit irregularis, suspensus, aut excommunicatus non toleratus. Henriquez *sup. num. 5.* Sanchez *loco cit. disp. 21. num. 7.* Bonacioa *d. quæst. 2. punct. 8. nu. 22.* & cum alijs Barbofa *de offic. & pot. Episcopi, alleg. 23. num. 110.* & *de offic. & pot. Parochi cap. 21. num. 63.* quam licentiam potest concedere etiam ut illos coniungat extra suam Parochiam, Bonacioa *sup. num. 23.* & cum alijs Barbofa *locis cit.* Poterint etiam hanc licentiam concedere Vicecurati, seu Vicarij á mouibiles ab Episcopo, aut à Parochijs proprietarijs instituti, de quo Barbofa *d. allegat. 32. nu. 115.* Hurtado *d. matrim. disp. 5. diff. 10. num. 34.* Basil. Pont. *lib. de matrim. cap. 28. num. 2.* Sanchez *d. lib. 3. disp. 31.* quos refert Barbofa *dict. cap. 21. nu. 67.* Debet autem licentia hæc esse expræssa, unde non sufficit tacita Conninch *disp. 30. dub. 2. num. 31.* & cum multis Barbofa *d. allegat. 32. num. 126.* & *d. cap. 27. nu. 62* requiritur etiam quod actum præcedat idem *locis cit. disp. 35. cit. nu. 18.* & alijs. Sufficit tamen etiam si metu vel dolo ob.

renta sit, nisi per dolum, & mendacia ver-
fiantia circa substantiam, vel causam fina-
lem ex torqueatur, Sanchez *d. lib. 3. disp.*
39. à num. 13. & disp. 21. nu. 7. sufficit etiam
licentia generalis ministrandi omnia Sa-
cramenta, aut quando Parochus concedit
alicui facultate: vt possit in sua Parochia
omnia ad curã animarum spectantia exer-
cere, de quo Sanchez *dict. lib. 3. disp. 35.*
num. 7. vbi id magis declarat *numer. 8.* &
multi alij quos refert Barboza *dict. alleg.*
32. num. 127. & dict. cap. 21. num. 71. & 72.
& de omnibus his dixi *vbi de matrimonio*
cap. 1. dub. 9.

6 Ius ergo paroeci circa hoc Sacramē-
tum consistit, vt nemo præter ipsum vel
de eius licentia, aut superioris ipsius pos-
sit suas oues matrimonio coniungere aut
benedicere constat appertè ex iuribus ci-
tatis, & præcipuè ex Trident. *sess. 24. cap.*
1. de reform. Vnde si quis Sacerdos abs-
que proprij licentia alienos matrimonio
coniungere aut benedicere ausus fuerit,
peccat mortaliter, quia alieni officium
vsur-

vsurpat, incurrit supradictas poenas, & matrimonium esse omnino irritum.

7 Quis in hac re dicatur proprius parochus, & quæ licentia requiratur non videtur ad nostrum institutum spectare, sufficit scire in hac re esse munus proprii Paroeci suarum ouium matrimonijs assistere eaque celebrare. Cætera vide apud DD. citatos in materia matrimonij, & inter recentiores Sanchez *lib. 3. per totum*, qui de hac re copiosè & doctè ut solet.

C A P V T IX.

De septimo iure Paroeci, quod est suos Paroecianos sepultura Ecclesiastica donare.

S V M M A R I V M.

Doctores de sepulturis agentes, num. 1.

1 **M**ulta de sepulturis poterant hic tractari, sed ne ab instituto nostro

stro recedamus duo tantum, quæ præcipue ad rem faciunt attingemus, alterum est, quibus Ecclesijs comperat ius sepeliendi: alterum verò erit vbinam sint mortuorum corpora sepelienda, quod quibusdam dubijs propositis constabit, quibus explicatis patebit, in quo ius Pa-
reci in hac parte consistat, de officio misericordiæ & pietatis, quod impeditur corporis humanandis, sine de sepulturis. *Vide cap. Dictum 1. quæst. 1. 2. Regum 2. vbi David bene præcabatur ijs qui David & Ionatæ cadauera sepelierant, & Ecclesiast. cap. 7. ait Salomon, Mortuo non denegabis gratia. Id es sepulturam, & D. August. ferm. 1. de consolatione mortuorum, Franciscus Leo in thesauro fori Eccl. part. 4. cap. 2. pag. 444. a nu. 51. vsque ad 95. vbi agit de cadauerum cura, & quomodo mortui sint plorandi.*



DUBIUM PRIMVM.

Quibus Ecclesijs competat, ius sepeliendi.

SUMMARIVM.

Ius sepeliendi corpora defunctorum competit Ecclesie parochiali, num. 1. Cæteris ex privilegio, ibidem.

Religiosi possunt sepeliri in suis Ecclesijs eos qui ibi eligerint sepulturam, num. 2. Salua quarta, & iustitia parochiali, ibid. An possint processionaliter & cruce erecta à sociari cadaver, & non requisito Paræco, num. 3. & 4.

Religiosi an possint suos seruitores & famulos in suis Ecclesijs sepeliri, eisque sacramenta ministrare, num. 5.

HOC autem dubium procedere potest vel secundum ius commune vel ex privilegio.

R Dico igitur, ius sepeliendi mortuorum corpora de iure communi competit Ecclesie Parochiali, eiusque Rectori respectu suorum parochianorum. Probatum primo: quia eodem iure cõpetit soli Ecclesie

clesiae Paroeciali habere proprium cæme-
 terium; ab alia paroeciali districtum *cap.*
Ecclesias 13. quest. 1. vbi Dionysius Papa
 diuisit Ecclesias paroeciales, earumque
 cæmeteria, vnicuiq; Ecclesiae suum assignando
 cæmeterium, ne vnus alterius ius
 inuadat; ergo ex dispositione Pontificis
 vnaqueque Ecclesiam solum habet ius se-
 peliendi suos paroecianos, & paroecianis
 sepeliens alienum paroecianum inuadit
 ius alterius, & peccat grauiter. Secundo
 probatur, quia simul Ina. quem sequuntur
 communiter DD. *incap. 1. de sepult. circa*
finem. ius sepeliendi de iure communi cõ-
 petit Ecclesiae quæ habet populum; sed de
 iure cõmuni sola Ecclesiã paroecialis ha-
 bet populum, *vt sup. dixi cap.* ergo illi
 solum competit ius sepeliendi: ipsa enim
 sola habet cæmeterium; ergo & ius fu-
 nerandi. Ita Asten. *lib. 6. tit. 31. de sepul-*
tur. artic. 7. circa finem, Angelus *verbo*
Sepultura, numer. 3. Syluest. *eodem verbo,*
quest. 3. Rodrig. *tom. 3. quest. 58. artic. 3.*
in principio. Riccius *in sua praxi decis.*
659.

659. Cæteris autem Ecclesijs sunt ex priuilegio competit eis habere cæmeteria, ita & ius sepeliendi, vt cum Innocentio vbi supra, docent Doctores citati.

2 Dico secundo: Religiosi Ordinis Minorum, & Prædicatorum, & per communicationem priuilegiorum, alij etiam Religiosi, habent ius sepeliendi, & inferendi in sua sepulchra non solum suorum Religiosorum, sed etiam laicorum, & sæcularium cadauera, qui in ipsorum cæmeterijs seu Ecclesijs sepulturam elegerint. Id eis concessit Martinus Quintus in Clementina dudum, de sepulturis, his verbis: *Huiusmodi quoque statuto, & ordinationibus adiicimus, vt fratres dictorum Ordinum in Ecclesijs, vel locis suis vbilibet constitutis liberam (vt sequitur) habeant sepulturam: videlicet, quod omnes ad eam recipere valeant, qui sepeliri elegerint in locis & Ecclesijs menuratis.* Hæc Pontifex, ex quibus verbis Ioan. Andr. hic in Glossa, verbo *Prædicare*, cum
Iun.

Inn. & Host. infert hoc ius alias eis de iure non competere, cum de iure populum non habeant, quod est proprium Ecclesiæ parocchialis. Requiritur etiam ex dicta Clementina, ut Religiosi possint uti supradicta facultate, quod sæculares apud eos elegerint sepulturam: quod indicant apperte hæc verba (*qui sepeliri elegerint*) tum etiam quod Religiosi Paroecis, seu Rectoribus, quibus de iure Sacramentorum administratio competit; verbique diuini prædicatio, de omnibus Monasterio ratione funeris relictis, quartam, seu canonicam portionem soluant. Ut habeatur expræssè in dicta Clementina, de quo infra. Idem priuilegium iisdem Religiosis concessit Clemens III. & Sixtus III. salua tamen iustitia Paroecialium, id est, portio, seu quarta canonica, ut declarauit idem Sixtus IV. ut refer Sorbo *in compendio priuilegiorum Mendicantium*, verbo *Sepultura*, & Rodrig. infra.

3 Rodrig. 3. tom. quest. 58. artic. 3. cum Panormit. cap. *Cum liberum*, de *Sepulturis*, Ange;

Angelo *verbo Sepultura*, Syluest. *eodem verbo*. Tenet omnes Religiosos qui habent privilegium sepeliendi laicos, qui apud eos elegerunt sepulturam, posse professionaliter intrare aliam parochiam, & per se accipere funus, & alia consueta facere, etiam contradicente Episcopo, & curato, nec oportere prius funus ad Ecclesiam parochialē portare. Colligitur ex verbis Clementinæ dudum, & Clementis IV. & Sixti IV. illis scilicet in quibus ipsis conceditur libera sepultura, ad cuius complementū existimat pertinere actionem prædictam: ac cum bona pace tantorum Doctorum, existimo nihil tale ipsis esse ibi concessum; quia hoc privilegium est contra ius tertij, scilicet, Parochiorum quod, ut docet *lun. tit. de sepultur. num. 5. in medio*, & communiter DD. est stricte interpretandum ex *cap. Mandatū. de rescriptis*, *cap. Super eo, de offic. delegat.* & *cap. In singulis, de statu Monachorū*, huic nostræ sententiæ facere videtur, Martinus in dicta Clementina his verbis: *Quod omnes*

omnes recipere valeant : innuens solam receptionem eis esse concessam, eodem verbo, *recipere*, vti sunt Clemens IV. & Sixtus IV. vt videre est apud Rodrig. *sup.* qui horum refert priuilegio. Ita etiam sentit Fufcus *lib. 1. cap. 25. nn. 8. de visitatione Ecclesie.*

4 Idem Rodrig. *vbi sup.* suam sententiam nititur roborare priuilegio Sixti IV. qui expresse Religiosis concedit, vt nullius petita licentia super hoc, cum Cruce posse processionaliter ingredi parœcias in quibus fuerint defunctorum corpora, ipseque ad eorum Ecclesias, vbi sunt sepelienda deferre, vbi hoc fieri consuetum foret : vel quando requisiti parœciales Presbyteri id facere recusauerint. Hoc tamen non obstat. Primo: quia talis non viget consuetudo præcipue in nostra Diœcesi. Secundo : quia vt refert Sorbo *supra*, Leo. X. in Concilio Lateran. tale priuilegium reuocauit, statuens, quod fratres quorumlibet Ordinum non possint intrare Parœcias cū Cruce ad eruen-
da

corpora defunctorum, qui apud Ecclesias domorum eorundem fratrum suam elegerint sepulturam, nisi prius præmonito, ac requisito, ac recusante parœciali Presbytero, & tunc sine illius, aut ordinarij præiuditio, nisi eisdem fratribus super hoc, antiqua consuetudo, quæ si in viridî observantia, & cum pacifica possessione suffragatur. Urget tamen Rod. sup. privilegia regularium quæ reuocata fuerant in Concil. Lateran. à Leone X. postea fuisse in pristinum statum restituta etiam in foro exteriori per aliqua Summorû Pontif. decreta, exceptis hisque decretis sacri Concil. Trident. non sunt contraria, quale non est hoc, prout in *1. tom. quest. 8. art. 7.* satis ipse dixit. Addit tamen, hoc non obstante attendant fratres consuetudinem locorum, & secundum eam procedere oportet, ne litigio inuoluantur; huic tamen respondeo cum Fusco *supra num. 8.* privilegia maris magni quoad hoc esse reuocata, & redacta ad terminos iuris communis per Gregor. XIII. in sua
J
constit.

constit. quæ incipit, *in tanta negotiorum molle* anno primo sui pontificatus, anno 1572. habetur in Bullario, & sic inquit, statur dispositioni iuris, vt in aliena parœcia nullus manum *in imittat. 6. quest. 3. cap. Scriptum est*, ex textu eiusdem Clementinæ dudum, § Huiusmodi, nec obstat, Bulla Pij V. quia tantum loquitur de asociando, cum deferuntur cadauera suis Ecclesijs: vel vt innitentur ad sociandum, id est, quod non possit prohiberi, quis asocientur corpora defunctorum, qui apud ipsos eligunt sepulturam: etsi hoc facere velint excludendo Rectorem, ait Fuscus, esse reuocata hæc priuilegia quantum ad hoc à Gregor. XIII. aduertit tamen Fuscus. Bonum est tamen ne parœcus impediat, cum sibi de iuribus cõmuni petentibus consultum sit per eundem textum, & Episcopus cõponat ne lites oriantur, hanc limitationem declarat consuetudo, præcipue in hac nostra Diœcesi Valentina, vbi Religiosi solum asociantur corpora defunctorũ, quando sunt vocari, & apud
iplos

iplos elegerunt sepulturam, & tunc sine Cruce, & ad partem sinistram Clericorū. Et D. D. Martinus de Aiála in Concil. Prouinc. sess 4 cap. 12. statuit, quod cum ad defunctum sepeliendum vocantur Religiosi, in processione ne deferant Crucē, addit tamen; verum in hoc seruanda est consuetudo locorum, quæ in hac parte, vt dictum est contra ipsos procedit.

5 Possunt tamen regulares in suis Ecclesijs (Parochis in consultis) suos familiares, & seruitores sepelire, eisque Sacramenta ministrare, modo tamen dicti actualiter Religiosis interseruiant, & intra Monasteria, aut loca religiosorum cōmorentur, & sub eorum obedientia viuant. Constat ex concessione Clement. IV. & Sixti V. apud Fr. Ioan. de la Cruz de *statu Religios. lib. 2. cap. 6. dub. 1. nu. 1. & cap. 5. dub. 4.* & maximè ex Triden. sess. 24 cap. 11. de reformat. ibi: Exceptis tamē ijs, qui prædictis locis, aut militijs actu interseruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subque eorum obedientia viuunt. Quæ omnia

nia copulatiue requiruntur, ne vt ij familiares dictis priuilegijs gaudere possint, vt tenet Belarmin. *in declarat. sup. Trid. sess. cit.* iuxta Bullam 67. circumspecta Gregor. XIII. vide Fr. Ioan de la Cruz *vbi sup. dicto num. 1. in fine, & cap. 6. dub. 1. numer. 1.* vbi refert hanc sacrae Congreg. declarationem. Congreg. Concil. censuit, dictos Religiosos audire posse confessiones saecularium, qui sunt de sua familia, & continui commensales; non tamen eorum, qui deseruiunt in eorū Monasterijs. Vnde non est audiendus Hieron. Roderic. *in compen. qq. regul. resol. 64. n. 1.* vbi idem extendit propter aliqua priuilegia ad eos, qui in Monasterijs conuenerit infirmari, quia talia priuilegia, si quæ sint (nō enim illa adducit) sunt abrogata per Greg. XIII. vt tenet idē la Cruz, & DD. cōmuniter. Imo idem Concil. vbi sup. derogat omnia priuilegia dispositioni dicti Concilij contraria. Vide de his infra hoc cap. *dub. ult. n. 6.* vbi etiā exagitur an Religiosi in funeralib⁹ possint decernere.

D V B.

D V B I V M II.

Ad quem spectet ius sepulturæ concedere.

S V M M A R I V M.

Ius sepulturæ concedere spectat ad Episcopum, num. 1.

Quid disposuerit Concil. Prouinciale Valentinum, ibidem.

Episcopus quomodo possit ius sepulturæ concedere, nu. 2.

Admittere ad sepulturam propriam quoniam & quomodo possunt, num. 2.

Potest quis habere sepulturam propriam, num. 2.

Ius sepulturæ quomodo probetur, num. 2.

Simonia an sit aliquid accipere pro iure sepeliendi, aut vendere capellas pro sepultura defunctorum, aut pro loco digniori, aut vt aliquis & non alij in tali sepulchro recipiantur, num. 3. Aut si tantum materiale vendatur, ibidem.

Respondeo breuiter, ad Episcopum spectare Abb. & alij in cap. penult. de sepult. & cum alijs Barbofa de offic. & potest. Parochi cap. 26. num. 9. vbi ad-

dit in actis Eccles. Mediolanens. *part. 2. tit. de sepult. verb. Verum curetur.* Prohiberi, fedri sepulchra noua in Ecclesia, absque licentia in scriptis obtenta ab Episcopo, & in Ecclesijs regularium saltem à Prouinciali, qui huiusmodi licentiam dare non possit, nisi ea sepulchra constentur iuxta formam præscriptam in constitut. sanctæ memoriæ Pij Quinti incipiente cum primū. Kalendis Aprilis 1569. in qua mandatur, vt defunctorum corpora super terram existentia in tumbis profundis infra terrā collocarentur. Et in eisdem quoque actis *p. 2. decret. visit. Apost. verbo sepultura*, sic habetur: *Sepulchrum ipsorum in posterum edificandorum ostium longe absi. ab altaris scabellis ligneis, vel bradella, cubilis ad minus tribus; sepulchra vero ipsa ad scabellum ligneum non pertingant.* Et quod sepeliendus sit prope altare, seu in bradellis censuit sacræ Congregat. causis Episcoporum, & regularium præposita in vna Termular. 8. Februarij 1597. & in alia Interamnen. 13. Februarij

1593. & in Mesanen. 2. Maij 1601. Etsi contra huiusmodi prohibitionem, sepulturæ ibi reperiantur constructæ non debet illo donec corpora alio transferantur, ut declaravit eadem sacræ Congreg. in vna Tranen. 10. Nouem. 1599.

2 Dominus autē D. Martinus ab Aiala Archiepisc. Valent. in sua Synodo ad. 2. cap. 28. statuit, quod sepultura, seu ius sepeliendi, quod transfertur ad hæredes, cum alicui dabitur, ne fiat sine facultate Ordinarij: & erogabit fabricæ Ecclesiæ in hac vrbe decem libras, extra urbem, sex. Possit autem qui hoc ius accipiet suis locum ad sepeliendum dare, nulloq; ob id grauamine ab vllis afficiatur, hæc ibi. Nota tamen cum Nauarr. *cons. 1 de sepult. in nouis.* tribus modis posse dari locum sepulturæ. Primo, ut is cui datur fiat dominus eius, quo modo nulli etiam ab Episcopo dare potest, quia rei sacræ dominiū nullus potest habere. Secundo, ut habeat ius sepeliendi in eo mortuos suos, & impediendi, ne alijs sepeliantur in eo: & hoc

modo non potest dari sine auctoritate Episcopi, ut dictum est. Et cum iusta causa, & seruata forma, in alienandis rebus Ecclesiae seruanda, quia licet per illū modum non transferatur rei dominium, transfertur tamen usus eius, & quoddam ius sepeliendi, quod fieri nequit, nisi seruatis canonibus de non alienandis, ita Barbofa *sup. num. 11.* quod intellige ubi est in consuetudine (secus si non) ut talis forma seruetur. Tertio, ut possit sepeliri aliquem in eo loco: & hoc modo potest dari a quo cumque habente liberam sepulturam, vel ius admittendi ad sepulturam in sua Ecclesia, ex Clement. dudum de sepultur. & hoc sine auctoritate Episcopi, per auctoritatem Episcopi, per auctoritatem quam habet a iure communi, ut si sit Ecclesia parochialis, vel ex priuilegio, ut sunt Ecclesiae regulares, ut dictum est hoc *dubio num. 1.* Igitur potest quis quoad usum habere sepulchrum proprium, & prohibere ne absque eius assensu, quis in eo sepeliri queat, praecedente tamen licentia Episcopi

pi ad ædificandum tale sepulchrum, vt dictum est. Quod quidem ius non censetur quæsitum, ex solo cursu decennali, & cadaverum illatione: nec etiam ex iure patronatus, quod quis habet in Ecclesia. Ex inspectione verò literarum probatur sepulchrum cōmune esse familiæ, Zerol. in *praxi Episc. p. 1. verb. arma*, & cū alijs *Barbosa sup. n. 14 & 15*. quæ probatio si deficiat, libere illud ius redit ad Ecclesiã, quæ deinde peterit eundẽ locum alijs de nouo cōcedere, *Syl verb. Sepultura, q. 3.* & Rota in *Calaguritana sepultura 21. Maij, 1616.* *Barbosa vbi sup. vidẽdus vbi affert quasdã Cardinaliũ declarationes circa prædicta.*

3 Nota etiã, pro ipso iure sepeliendi, seu pro ipsa sepultura nõ posse aliquod pretiũ accipi, absq; labe simoniæ, sed gratis præstãdã esse defunctis ab eorũ Parochis. *Cap. abolendæ, de sepult. & cōmunis DD. in materia simoniæ; verũ tamẽ non est simonia vendere capellas pro sepultura defunctorũ, quia datur per modũ elemosinæ ad reparationem Ecclesiæ, vel ad sustentationẽ mini-*

ministrorum illius, & non pro pretio; si-
 cut datur stipendium pro diuinis, & Mis-
 sis celebrandis, Suarez de Relig. to. 1. tract.
 3 cap. 14. num. 22. Portel. in dubijs regular.
 verbo sepultura num. 8. Villalobos part. 2.
 tract. 27. diff. 12. num. 3. & 9. Hieron. Ro-
 der. in comp. qq. regul. resol. 128. num. 2. Nec
 est simonia, accipere pretium pro conces-
 sione sepulturæ, non præcisse pro sepultu-
 ra ipsa sed ratione situs, vel digniores, aut
 honoratioris loci; quia hoc non videtur
 concernere spiritualia, sed tantum hono-
 rem & præhemiuentiã, quæ potest pretio
 æstimari & vendi. Sotus de iust. lib. 9. quest.
 7. art. 1. Caietano verbo Simonia, Ledetwa
 in sum. part. 2. tract. 12. conclus. 34. Garcia
 de benefic. part. 5. cap. 9. num. 137. Azor par.
 3. lib. 13. cap. 17. quest. 2. Filiuc tractat. 45.
 cap. 3. quest. 11. num. 26. Bonacina vbi de si-
 monia quest. 4. §. 6. Diana part. 2. tract. 1.
 miscel. resol. 57. Villalobos vbi sup. & plu-
 ribus adductis Barbola d. off. & potest. Pa-
 rochi cap. 26. n. 16. vbi num. 7. cum Melch.
 Phebo Lusit. Tenet, quod vsus sepulchri
 hære-

hæreditarij est pretio æstimabilis, & vñdi potest pro debitis defuncti, idest, & quod non soluitur gabeila de venditione sepulturæ ratione situs, vel digniores. Nec est simonia, accipere temporale, non pro ipso iure sepeliendi, sed pro obligatione, quia Ecclesia obligatur ad aliquem, vel aliquos, & non alios in tali sepulchro recipiendum; vt DD. citati, & Suarez *tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 4. cap. 14. nu. 19.* quia talis obligatio est pretio æstimabilis: qui *num. 18.* docet, & bene, quod si quis habeat sepulchrum proprium, suis sumptibus emptum, aut ædificatum pro se, & suis, non est materia simoniæ, si vendatur quoad proprietatē iuxta valor est fundi, & respectu habito ad solas expensas in eo ædificando factas, quia ibi non venditur benedictio, nec proprium ius sepulturæ, sed materiale illud, ad quod alia sequuntur. Vnde similia loca iure hæreditario transferri solent à parentibus ad filios, rationale temporalitatis quæ in ijs est, vt dixi supra.

D V B.

D V B I V M III.

*Ubinam sint defunctorum fidelium corpora sepe-
lienda.*

S V M M A R I V M.

Cadauera sepelienda sunt in loco sacro, aut be-
nedicto, aliter sepultura non erit Ecclesiasti-
ca, num. 1.

*Antiquitus cadauera non in Ecclesijs, sed in came-
terijs, & locis ab Episcopo assignatis sepeliebantur, num. 2. Postea in atrio porticue Ecclesie:
deinde vero intra ipsam Ecclesiam, ibidem.*

Certum est sepelienda esse in loco
sacro, seu benedicto ab Episcopo,
ita Innoc. in cap. *Ad obtinendum, de se-
pultur.* Hostien. Panormit. eodem tit. Syl-
uest. Angel. *verbo sepultura, & commu-
niter DD. colligitur apperte 13. quest.
2. cap. Postquam, & cap. Præcipiendum:* un-
de si locus non sit consecratus, seu bene-
dictus sepultura ecclesiastica dici non po-
test

test, *cap. Si Ecclesiam, de consecratione Ecclesie, seu Altaris in sexto.* Et quamuis antiquitus cadauera intra Ecclesiam non sepelirentur, sed in cæmeterijs, vel locis extra Ecclesiam ab Episcopo assignatis, & benedictis, eo quod strictè prohibitum erat intra Ecclesiam aliquam sepelire, *dicto cap. Præcipiendum 13. quest. 2.* Ideo pie maiores nostri à primordijs nascentis Ecclesie cæmeteria instituerunt, pro sepeliendis mortuo eum corporibus, vt latè tradit Stephanus Durant. *de ritib. Ecclesie, lib. 1. cap. 23.* Tempore tamen procedente, dignitatis gratia in atrio, porticuue Ecclesiarum humari cæperunt cadauera, vt patet ex *cap. Percipimus 13. q. 2.* ideoq; magno honore affectum Constantinum asserit S. Crylost. *hom. 66. ad populum,* quod pro foribus Ecclesie Piscatoris corpus maximi illius Imperatoris sepulturæ mandatum fuerit, factusque sit Constantinus piscatoris ianitor; & de Theodosio & Arcadio simile in Apostolorum portine, refert Durant. *supra numer. 6.* sed deinde ho-

honor sepeliendi intra Ecclesiam Episcopis, alijsque personis insignibus deferri capit *capite Nullus 13. questione 2. de quo Cenedo ad decretum collectanea 46.* At successu temporis omnibus, nulla habita personarum distinctione permissum est, ut hodie possint in Ecclesijs sepeliri, constat ex *cap. Cum graua 12. q. 2. tenet Syl. verb. Sepultura, quest. 2. Rod. tom. 3 quest. 58. artic. 1. & multi quos citat Cenedo collectanea 46. de quo etiam Durant. sup. num. 6. Villalobos p. 2. tract. 31. diff. 1. num. 3. & 4. Hieron. Roder. in comp. qq. regul. resol. 128. num. 1. & comprobatur communis consuetudo, & hoc ut proximi quoties ad loca sacra conueniunt, suorumque sepulturam aspiciunt, recordantur, & pro eis domino preces fundant, ut ait S. Gregor. & refertur in *cap. Cum graua 14. quest. 2. vel ut habetur in cap. Non estimemus, in fine ead. q. & causa*, quod eorum Martyrum, & Sanctorum, quibus Ecclesia dicata est, patrocinio, & intercessionem releuantur; vel quia minus in Ecclesia*

clesia

clesia ab spiritibus immundis vexantur, vide Durantum & Cenedo ubi supra, & nouissimè Barbosam *de offic. & potest. Parochi, cap. 26. num. 6. 7. & 8.*

2 Quod ergo inquirimus est in cuius Ecclesia seu cæmeterio sit parœcianus de iure sepeliendus, ad cuius intelligentiam supponendum est, aut defunctus habet propriam sepulturam aut non: deinde aut eligit sepulturam antequam discesserit, aut ea non electa mortuus est, nec habens propriam sepulturam videamus de primo.

D V B I V M III.

Ubinam sepeliendus Parœcianus qui non elegit sepulturam.

S V M M A R I V M.

Defunctus quando non eligit sepulturam sepeliendus est in sepulchro maiorum si non habeat propriam sepulturam, num. 1. Si non habeat sepul-

sepulchrum maiorum sepeliendus est in propria
Parœcia, num. 2.

Exteri, & viatores sepeliendi sunt in Ecclesia ubi
moriuntur, nisi elegerint sepulturam, aut velit
ad aliquem locum adportari, num. 3. Quid dis-
situm sit in Diœcesi Valentin. circa hoc, ibid.
Quid si in vna Ecclesia audit diuina, & in alia
percipit Sacramenta: aut si Ecclesia in qua se-
peliendus erat sit interdicta, num. 2.

Vxor non electa sepultura ubi sit sepelienda: &
quid obseruetur in diœcesi Valentina, num. 4.

Filij legitimi, & spurij ubi sint sepeliendi, num. 5.

Nouitij sepeliuntur in Monasterijs, num. 6.

Prælati regulariter sepeliuntur in Ecclesia suæ præ-
laturæ, num. 7.

Religiosi regulariter sepeliendi sunt in suis Mona-
sterijs, num. 8. Limita vt ibi tertiarij vbinam
sint sepeliendi, num. 9.

Admittentes ad sepulturam in casu non concesso
peccant mortaliter & tenentur cadauer, & emo-
lumenta restituere, num. 10.

Cadauer nõ potest retineri exhumatum propter in-
sepulturæ non solum, num. 11.

R Esponsio communis est, in se-
pulchro maiorum suorum esse
sepeliendum, soluta quarta parochiali, ex

cap.

cap. Ebron, cum sequentibus. 12. q. 2. cap. 1. cap. Is qui, cap. in nostra, de sepult. Hostien. sup. eodem tit. nu. 5. cit. Innoc. in d. cap. 1. Abbas eod. tit. Syl. verb. sepultura, num. 8. Angelus eodem verb. num. 14. & communiter DD. apud Barbosam de offic. & potest. Parochi cap. 26. nu. 32. Per sepulchro maiorum intelliguntur ea, quæ sunt propria maiorum, ad quæ ipsi maiores habent ius. Per maiores autem secundum Syl. & Angel. sup. intelliguntur pater, & avus. Vnde si pro avus, & atavus sepulti essent in vno loco, & pater & avus in alio, sepeliendus esset defunctus cum patre, & avo. Quod si pater in vno & avus, & alij maiores in alio, sepelietur filius cum avo, & cæteris maioribus, vt tenet Syl. sup. ex cap. fraternitate, de sepult. & cap. cum quis, eod. tit. lib. 6. Villalobos p. 2. tract. 31. diff. 3. n. 4. Hieron. Roder. in comp. qq. regul. resol. 128. num. 28. Fr. Emanuel in add. ad sum. tom. 4. cap. 130. nu. 12. & Barbosa sup. Intelligenda autem hæc sunt, si defunctus non habeat propriam sepulturam, nec aliquam aliam si elegit,

vt infra patebit.

2 Quod si præmoriens non eligit sepulturam, nec habeat sepulchrum proprium maiorum suorum sepeliendus est de iure in Ecclesia, vbi audit diuina, & ecclesiastica percipit Sacramenta, nimirum in propria Paroecia. Ex *cap. 1. de sepultur.* & ibi per Innoc. & est casus in *dict. cap. is qui,* & in *cap. in nostra, eod. tit. tenet Syl. sup. num. 8. cit. Angel. sup. num. 16. & late Riccius decis. 659. & cū alijs Barbosa vbi sup. n. 33. & ratio est, quia vt diximus dub. superiori Ecclesiæ paroeciali de iure cōpetit ius sepeliendi suas oues intra paroeciā descendentes: ius enim sepulturæ multum dependet ab administratione Sacramentorum, vt bene Riccius *sup. cum Abb. cap. 1. de sepult. nu. 4.* ergo paroecia habens ius ad ministranda Sacramenta suis ouibus, habet etiam ius ad sepeliendos suos paroecianos.*

3 Quod procedit etiam si sint exteri, & forenses, habentes tamen hospitium in aliqua paroecia: nam ij etiam sepeliendi
sunt

sunt in paroeciali Ecclesia habitationis, nā
in ea tenentur recipere sacramenta, idem
dicendum de viatoribus transeuntibus,
nec habentibus hospitium in ciuitate, in
quibus sepeliendi ius etiam spectat ad Pa
roeciam intra cuius fines ij obierunt. Ve
tenet Riccius *sup.* cum Archid. *cap. 1. num.*
3. de sepult. in 6. Abb. cap. 1. cit. nu. 4. eod. tit.
Syluest. sup. num. 8. circa finem, maximè si
concurrat, quod per paroecialem sint sa
cramenta ministrata, & ita in viatoribus
seruat Rota per Cardinalem Serafiūm in
vna Hispalen. 9. Iunij 1595. coram eodē,
vt refert Riccius *sup.* Hoc autem intelli
ge, nisi hic viator præmoriens elegerit
sepulturam; nam tunc eo est deportan
dus, & si non eligit, habet tamen sepul
chrum maiorum; quia tunc si non longe
distat, & potest cōmode deportari, ibi est
sepeliendus; maximè si eius cognati, aut
ij quorum interest, voluerit eo adporta
ri, vt habetur in *cap. is qui, de sepulturis*
in sexto. Quæ omnia seruantur in pra
xi in nostra Dioecesi. Etenim quando
defuu.

defunctus non habet propriam Parœciã, reputatur illius parœciæ in qua obiit, vt bene determinauit D. D. Martinus ab Aiala Archiep. Valent. ordinat. 8. de iuribus funeralibus. Qui ordinat. 2. statuit, quod quando aliquod cadauer efertur Valentia in aliquem locum, clerici corpus cõcõmittentes sumantur ab Ecclesiã, cuius ille erat parœcianus, idem ordinat. 37. Et si forte fuerat commandatum, vel depositum in aliquo Monasterio extra vrbis muros, ne inde extrahatur, nisi conuocatis clericis, ac quos spectat illud sepelire, & deferre. At si in vna Ecclesia audit diuina, & in alia percipit Sacramenta, vel erat parœcianus duarum Ecclesiarũ, si vtraque Ecclesiam habeat ius fune-randi, locus est præuentioni, *cap. duobus, de rescrip. lib. 6.* sed obuentiones quartæ diuidantur, *cap. cum quis, eod. tit. cap. 6.* & si non est præuentio, sed contendunt, diœ-cesanus concordauit partes, *Syl. sup. q. 8. cit.* Obseruandæ tamen sunt dispositio-nes synodales, si quæ sint, vel consuetudo appro-

appro-

approbata, addit Syl. *ubi sup. q. 8. cit si Ec-
clesia ubi de iure est sepeliendus sit inter
dicta, sepeliatur in parœciali; si parœcia-
lis in Cathedrali: & si Cathedralis in Mo-
nasterio proximo vel ubi debet solvere
decimas.*

4 Vxor, quando evita discessit sepul-
tura non electa, sepelienda est in sepul-
chro ubi vir fuit sepultus, *cap. de vxore,
de sepult. et si plures habuit viros est cum
viro ultimo sepelienda, cap. is qui, §. mulier
eod. tit. in 6. quod intellige cum Syl. dict.
q. 8. verb. quantum, si vxor est carnaliter
cognita vel deducta ad domum viri; quia
consequuta est domicilium viri, vel esse
cta una caro, cap. Ebron 13. q. 2. Secus ta-
men si propter adulterium fuerit separa-
rata, nisi fuerit reconciliata. Hæc autem
procedunt etiam si vxor præmoriatur ma-
rito, vt tenet Syl. *sup. at Panor. in d. cap.
de vxore, dicit & bene in hoc standū esse
consuetudini. Quod si vxor præmoriens
elegerint sepulturam, & postea maritus
descendat ea non electa, verius est, non esse**

sepeliendum in sepultura vxoris: quia vt colligitur ex *d. cap. is qui, §. mulier*, ipsa debet sequi virum suum, & non è contra: indecens enim est ait Syl. vt vir sequatur vxoris dispositionem, & est de iure communi. Tu tamen attende tui loci approbatam consuetudinem, vsuque receptam, in his etenim rebus multum præualet, vt dicitur, & colligunt DD. ex *cap. certificari, de sepult.* in Dioecesi enim Valentina habet consuetudo, si præmoriatur vxor, non electa sepultura, sepeliatur in sepultura propria viri, si eam habeat & ipse cõsentiatur, aliter sepelitur in propria paroecia quod si præmoriatur vir, sepelitur vxor in propria Paroecia, nisi elegerit sepulturam.

§ Filij illegitimi, si sint naturales tantum, sepeliuntur cum patre, nisi pater fuisset aliqua dignitate præditus, si vero sint spurij, non sepeliuntur cum patre; quia ij nec filij nominandi sunt, nec etiam si legitimentur à Principe, nisi ad petitionem patris, & eo viuente fecisset: vnde
tales

tales sepelientur in sepulchro matris, nisi forte sit foemina illustris, quod si sit filij adoptiui, vel arrogati, si viuentem patre adoptante, moriuntur, in eius sepulchro sepelientur, secus si eo mortuo; quia tunc sepelientur cum patre naturali. Ita Angelus *verbo sepultura, num. 21.* & Syluest. *cod. verbo quest. 8. verb. quartū,* Hoc de iure, nisi aliud habeat approbata consuetudo.

6 Novitij etiam si de iure communi nō sint sepeliendi in Monasterio, sed in Ecclesia, cui de iure competit, vt tenet Angelus *verbo sepultura, nu. 26.* cum Archid. *cap. cum quis, de sepult. in 6.* Contrarium tamen consuetudine seruatur; nam sepeliuntur in Monasterijs vide Syluest. *sup. quest. 8. cit. verb. Septimum.*

7 Prælati vero Ecclesiarum regulariter sepeliri debent in Ecclesia, vbi habeant prælaturam: & si in duabus, datur locus præuentioni, vel melius sepelientur in Ecclesia in qua moriuntur. Archid. *in dict. cap. cum quis.* Alij vero

clerici sepeliri debent in Ecclesia, vbi sunt clerici, vel beneficiati. *Syl. sup. quest. 8. verb. sextum*, vel vbi residere tenebantur, vt cum Archid. Ancarrano, & alijs tenet Barbofa *de off & potest. Parochi cap. 26 n. 34*. In nostra autem Diocesi si clericus sit beneficiarius, & non elegit sepulturam sepelitur in Ecclesia sui beneficij; si non habet beneficium, sepelitur (non electa sepultura) in parocchia vbi suscepit Sacramenta, & moritur. Canonicus vero in sua Ecclesia, si alias sepulturam non elegerit.

8 Religiosi, cum non habeant electionem sepulturæ, sepeliendi sunt in proprijs Monasterijs *cap. vlt. de sepult. lib. 6*. etiam si extra claustra decedant, & tunc etiam in consultijs Parochijs; nisi sint ita remoti à proprijs Monasterijs, vt commode portari nequeant, quia tunc possunt eligere sepulturam; si vero in hoc casu non elegerit sepulturam, sepeliendi erunt in Ecclesia Parochiali, in qua decesserint instar sæcularium in itinere morientium, etiam si ibi sit Monasteriũ aliquod sui Ordinis, nisi

nisi ibi fuerit causa perpetuæ residentia. Sanchez videndus *in Decalogo tom. 2. lib. 6. cap. 14. ubi num. 5.* subdit, quod tale Monasterium tenetur expensas factas in Monachi sepultura soluere, vide *Rodrig. tom. 3. quest. 60. art. 1. & 2. Navar. comment. 2. d. regul. num 43. Ricciūm in praxi fori Eccl. part. 4. resol. 193. n. 39. & Barbosa de off. & potest. Parochi cap. 26. nu. 30. & n. 68.*

9 Tertiarij vero, si qualitatibus in Bulla fel. record. Leonis X. præscriptis sint prædium, videlicet, si viri collegialiter, aut claustraliter viuant; mulieres vero virginales, vel cælibem, aut eas castum vidualem, sub expræssio voto, & tertiariorum habitu vitam ducent, possunt, & debent etiam inuito, ac minime requisito Parocho, in fratrum Ecclesijs sepeliri. Secus vero si supradictis qualitatibus careant, vt fuit resolutū ab eadem sacra Congreg. in Nopensina 11. Decembris 1615, ad 1. teste Barbosa *sup. num. 69.*

10 Ex dictis constat, ius sepeliendi suos Paroecianos pertinere ad proprios Paroecos,

COS,

cos, & vnum quemque fidelem esse sepeliendum in propria parœcia, si non eligit sepulturam, nec habeat sepulchrum maiorum, & hoc in hac parte consistit hoc ius paroeci. Quare sepelientes, & recipientes aliquem ad sepulturam in casu non concesso, non solum peccant mortaliter, cum ius alterius inuadant, & incurrunt suprascriptas poenas, modo explicato. Sed etiam tenentur restituere corpus, si petatur etiam post multum temporis, quamuis sola ossa remaneant, & quidquid ratione corporis acceperint. Ita Hostien. *cit. de sepult. dict. num. 5.* Panor. *mit. cap. cum liberum, eodem. verb.* Syluest. *eod. verb. quest. 11.* habetur expræsse in *cap. ex parte, cap. cum liberum, de sepult. & cap. animarum, eod. tit. in 6.* vbi Glossa. Ait teneri restituere corpus modo petatur: accepta autem ratione corporis, antequam sint requisiti, & hoc ob malum finem, vt bene Syluest. *cit.* & si intra decem dies non restituant, Ecclesia manet interdicta, vt habetur in *dict. cap. animarum.*

Nota

II Nota tamen, non posse cadauer exhumatum retineri propter ius sepulture minime solutum: nec etiam sub quouis prætextu compositionis quartæ funeralis sepultura mortuorum retardari, aut impediri debet, vt censuit sacra Congreg. in Casan. 5. Maij 1617. teste Barbosa de offic. & potestate Parochi, cap. 26. num. 55.

D V B I V M V.

V binam sepeliendi sint, qui sepulturam elegerunt.

S V M M A R I V M.

Eligere potest quis sepulturam etiam in Ecclesia regularium, num. 1.

Electio sepulture vt valida sit requirit, quod salua sit quarta canonica, de iure communi num. 2.

Eligens sepulturam debet habere liberum arbitrium, n. 3.

Impubes non potest eligere sepulturam, bene vero pubes, etiam sine consensu patris, num. 4.

Pater aut mater an pro filio impubere possit eligere sepulturam, n. 5. & 6. an idem possint aui & amici, n. 6. quid filiorum nomine intelligatur, ibid.

Syno:

Synodus Valent quod disponat circa electionem sepultura à patre pro filio num. 5.

Vxor, sicut maritus, potest sibi eligere sepulturam, num. 7.

Electio sepulturae in alterius arbitrium commissa valet, num. 8.

Electio Sepulturae potest probari per testes singulares, num. 9.

Sepulchrum familiae quomodo probetur, num. 9.

Pactum, iuramentum, seu votum de eligendo sepulturam ad suggestionem regularium, vel clericorum factum est nullum, est nullum & inducit simoniam, & electio est inualida, num. 10. Secus si sola nuda & simplex interrogatio adsit, ibid.

Pactum, iuramentum, seu votum, & eligenda sepultura, vel de obligando se ad certam sepulturam libere, & sine suggestionem factum validum est, & potest cogi ad illius observantiam, nu. 11.

Accipiens fidei commissum, maioratum aut donationem & ad stringens se ad eligendum sepulturam ad voluntatem testatoris tenetur, num. 11.

Electio sepulturae voto, iuramento, aut promissione facta ad inductionem clericorum, vel regularium est nulla, & peccatum mortale, cadauer tunc est sepeliendus in propria Parochia, illiq; restituendum cadauer, & omnia emolumenta, num. 12.

Potest quis sua sponte, voto, &c. se obligare ad eligendum sepulturam, num. 13.

Indu

Inducentes ad eligendam sepulturam, & non ad iurandum, &c. an peccent, & valeat electio, num. 13.

Pañtum inter Rectorem & Religiosos ne ipsi in suis Ecclesijs parœcianos ad sepulturam recipiant an sit validum, n. 14. Violans dictam constitutionem peccat mortaliter, num. 15.

Iurans sepeliri in sepulchro maiorum an possit ibi sepeliri, num. 16.

Eligens sepulturam in Ecclesia S. Francisci, si à Religiosis alterius Ordinis inducatur ad eligendam sepulturam apud ipsos, potest in Ecclesia S. Francisci sepeliri, num. 16. Quid si Religiosi S. Francisci inducant ad eligendam sepulturam in Monasterio Prædicatorum, ibidem.

Decretalis Bonifacii non habet locum, quando laici inducant ad sepulturam, num. 16.

Decretalis Bonifacy solum loquitur de Religiosis, & clericis, num. 16 & sufficit quod vnus Religiosus, vel clericus inducat ad sepulturam, vs electio sit nullam, num. 17. Sola inductio absque effectu promissionis, &c. non sufficit, ibidem.

Religiosi, vel Clerici inducentes ad sepulturam eligendam tenentur restituere cadauer, & omnia emolumenta proprie Ecclesie, num. 18.

Religiosi, aut clerici inducentes, ad promittendam, iurandum, vel vouendum eligere sepulturam, aut electam non mutandum, sunt excommunicati, num.

num. 19. quomodo intelligatur hæc excommuni-
catio, & quos comprehendat, ibid.

Rapiens, aut spolians funus perdit ius quod habet,
& tenetur restituere, num. 19.

I **C**ommunis est Canonistarum, &
Theologorum certa sententia,
sepeliendos esse in cæmeterio, aut Eccle-
sia in qua ante mortem rite, & recte eligit
sepulturam: probatur, quia quilibet habens
liberum arbitrium potest eligere sibi se-
pulturam, constat aperte *cap. ubicumque*
13. quest. 2. ibi Gloss. verb. ubicumque, cap.
placuit, ead. q. & ibi Gloss. verb. temeritate,
cap. 1. de sepult. ibi: Nullum tamen nega-
mus propriam eligere sepulturam. Vbi Glos-
sa verbo propriam ait, & sic videtur,
quod quilibet adultus, & discretus po-
test eligere sibi sepulturam, *cap. cum sit*
liberum, cap. cum in nostra, eodem tit. cap.
licet de sepult. in 6. quod procedit etiam
si eligat in loco minus religioso, dummo-
do sit capax ecclesiasticæ sepulturæ, ut
habetur in *dict. cap. licet, §. si quis. Pro-*
cedit

cedit etiam si fiat electio in Ecclesijs fratrum Prædicatorum, & Minorum, relicta parochiali, ex Clementin. dudum §. huiusmodi quo q; statuto, de sepulturis, Vgolin. *de offic. Episcop. cap. 17. numer. 2.* Hieronym. Roderic. *in compendio questionum regularium, resolut. 128. num. 3.* quod Pius Quintus ad reliquos Religiosos ampliauit: sicque electio sepulturæ in Ecclesijs regularium non potest à Parochis impediri. Riccius *in praxi rerum Ecclesiastic. part. 4. resolut. 293. numero 32.*

2 Vt autem electio sepulturæ valida sit, requiritur primo, quod propriæ Paroeciæ solvatur canonica portio, seu quarta (de qua infra) in recompensationem laborum in celebrando diuina, & ministrando Sacramenta. Patet *cap. 1. cap. de ijs, cap. certificari, de sepult. cap. cum quis, eodem tit. in 6.* quod de iure requiritur tanquam conditio sine qua nõ aliter valeat electio sepulturæ, vt docet Host.

in sum. tit. de sepultur. nu. 5. in medio. Colli-
gitur etiam cap. 1. de sepult. in fine. Rod.
1. tom. quest. 39. art. 6. sentit cum Abb. cap.
de ijs de sepult. inst. 2. electionem sepultu-
ræ in Monasterijs regulariũ valere, etiam
si non solvatur canonica portio, ac Abb.
non loquitur expræsse in hoc casu. Pro-
babile tamen est, tale sepulturæ electionẽ
validam esse, etiam si in ea non fiat ex-
præssa mentio quartæ parochialis, vt etiã
tenent Miranda in Man. Prælat. tom. 2. q.
48. art. 11. Rod. in compen. qq. regul. resol.
18. num. 7. & cum his Barbosa de off. & po-
testat. Parochi, cap. 25. num. 6. Dixi de iure,
quia hoc potest abrogari per contrariam
consuetudinem, vel aliquod privilegiũ.
 3 Secundo requiritur, quod sepulturã
 eligens habeat liberum arbitrium, id est,
 usum rationis; rem enim naturalis dictat
 amentem, & infantem non esse capaces
 electionis: ideo Gloss. cap. 1. c. de sepult.
 in verbo propriam dixit, quod quilibet
 adultus & discretus potest eligere sibi se-
 pulturam.

4 Ter:

4 Tertio requiritur, debita ætas nimirum pubertas, in viro 14. in foemina vero 12. anni: nam antea eligere non possunt sepulturam. Syl. verb. *sepult.* Angel. eodem verb. num. 5. colligunt ex cap. vlt. de success. ab intest. & cap. licet de sepult. in 6. pubes ergo potest eam eligere etiam sine consensu patris, quamvis sit filius familias, etiam si testari non possit, Angel. Syl. sup. cum Hostien. in sum. tit. de sepult. num. 5. & habetur expresse in cap. licet de sepult. in 6. imo & seruus potest eam eligere, si sit in pubertate constitutus, ut docet Syluest. sup. & Angel. num. 7.

5 Sed quæres, an pater possit eligere sepulturam pro filio impubere, de hac re olim dubium erat apud DD. nunc autem sublata est omnis difficultas per Bonifac. VIII. in cap. licet de sepult. in 6. ubi Pontifex statuit, quod pater possit eligere sepulturam pro filio impubere, si id consuetudo terræ habeat, ubi duo requiruntur Pontifex. Primum, quod filius sit impubes: pro pubere enim sepulturam elige-

re non potest : quia textus solum loquitur de impubere. Ita Angel. *verb. sepult. nu. 10.* Secundum est, quod electio sepulturæ pro filio impubere, sit in consuetudine positæ: aliàs enim pro impubere pater sepulturam eligere non valet, habetur expressè in textu. Unde in nostra Diocesi Valentina pater pro impubere nõ potest eligere sepulturam ; quia non est in consuetudine positum: ideoque impubes, si pater non habeat propriam sepulturam, seu maiorum suorum, sepelitur in propria Paroecia: & si in aliena sepeliatur, restituenda sunt ossa, & omnia quæ ratione sepulturæ obveniunt propriæ Paroeciæ, ut tenet Hostien. *in sum. n. 5. cit. de sepult. & dicit. est sup.* igitur impubes, casu quo non possit pro eo pater eligere sepulturam, sepeliri debet in sepulchro maiorum, ex *dicit. cap. licet*, & habet Sebast. Medicus *de sepultur. q. 8.* aut patris, si illud habeat propriam, aliter sepeliendus est in propria paroecia, vide Barbosam *de off. & potest. Parochi, cap. 26. num. 28.*

¶ Pro impubere autem, vbi id habet consuetudo non solum pater, sed etiam mater post eligere sepulturā, vt notat Syl. *verb. sepultura n. 7.* debent autem filij, pro quibus parentes possunt eligere sepulturam, esse legitimi, & naturales, vel saltem adoptiui, & arrogati, non autem spurij, & naturales tamen, vt tenet Syl. *cit.* & Angel. *sup. n. 9.* appellatione namque filiorum nō veniunt naturales tamen, vel spurij *l. generaliter, C. de instit. & substit. & in Clementina 1. de Bapt.* Auus verò pro nepote impubere sepulturam eligere non valet: quia vt docent Syluest. *num. 7. cit.* & Angel. *supra num. 10.* appellatione filiorum non veniunt nepotes, & multo minus frater, aut alius collateralis. Nec amicus pro amico, vt resoluit Riccius *decis. 66. num. 1.* & approbat consuetudo, & colligitur ex *cap. licet citat.* vbi id solum conceditur patri pro filio impubere, id tamen ferente consuetudine. At vbi id habet consuetudo potest pater pro filio impubere, non tamen viuo, sed

etiam mortuo eligere sepulturam ut ad-
uertit Navar. *cons. 2. de sepult.* quia Bonif.
VIII. *in dict. cap. licet*, absolute loquitur,
non distinguens de viuo, aut mortuo. Ad-
uertit etiam Navar. Hostiensem, & alios
qui absolute affirmarunt, patrem posse
eligere sepulturam pro filio impubere,
locutos fuisse antequam constitutio Bo-
nif. VIII. *in dicto cap. licet* emanasset.

7 Potest etiam eligere sepulturam v-
xor, sicut maritus ipsius: est enim quan-
tum ad hoc libera, habetur expræsse *cap.*
de uxore de sepult. & cap. is qui, § mulier in
6. Vbi autem sepelienda fit non electa se-
pultura, dictum est *sup. dub. 4. num. 4.* vide
Syl. verb. sepult. q. 8. §. quintum, Angelus
eod. verb. num. 22.

8 Nota, electionem sepulturæ in alie-
rius arbitrium commissam valere, ut re-
soluit Riccius *de ris 166. n. 2.* & comprobatur
vltus cōmunis v. g. si quis dicat, volo sepe-
liri in loco, quem eligit N. quod procedit,
sive elector eligat adhuc viuento commit-
tente, sive post eius mortē, ut tenet Ric-
cius

cuius sup. cum Panormit. *in cap. Et si Chris-*
tus, de iure iuran. quia mandatum de eli-
genda sepultura, cuius effectus notario
confertur post mortem mandantis, non
expirat morte committentis, *vt in cap. fin.*
de testib. lib. 6.

9 Nota etiam, electionem sepulturæ
probari posse per testes singulares, *vt*
cum multis tenet Riccius decis. 665. qui
in fine docet, sepulchrum familiæ, seu hæ-
reditarium, probari inspectione litterarū
ipsi sepulchro scriptarum, *vt tradit specu-*
lator in tit. de probat. ver. Sexto.

10 Tertio, electio sepulturæ debet esse
libera. & *cap. is qui, §. fin. eod. tit. in 6.* ex
qua libertate in eligenda sepultura pro-
uenit, *vt eam possit quilibet reuocare vs-*
que ad finem vitæ Gemin. in cap. licet, §.
quamuis de sepult. lib. 6. & alij apud Barbo-
bosam *de offic. & potestate Parochi, cap. 26.*
num. 24. quare pactum de sepultura eli-
genda non valet, *cap. 1. de pactis in 6.* Vnde
aduertit Riccius *in praxi fori Eccles. decis.*
662. num. 2. *vt Paræcus, dum accedit ad*

communicandū infirmum, interroget eū
 in parte, in qua Ecclesia vult sepeliri: nā
 ait, si interroget in specie, puta si vltus fue-
 rit his verbis: Vis sepeliri in Parochia, vel
 alia Ecclesia? Tunc non valeret electio,
 tanquam facta ad suggestionem dicti capi-
 tis de pactis. Ita etiam Barbofa *sup. num.*
38. cum Riccio in praxi fori Eccles. par.
4. resolut. 293. num. 30. Hoc autem li-
 mita si pactum, vis, fides, seu promissio
 aut aliquid huiusmodi intercedat, secus
 si sola nuda, & simplex interrogatio: nam
 hæc nullo modo aufert libertatem ad
 electionem liberam sepulturæ. Hinc est,
 quod electio sepulturæ quæ fit ex pacto,
 etiam in loco vbi quis alios deberet se-
 peliri, inducat simoniam; quia ius sepul-
 turæ est variabile, & per pactum non esset
 tale, quasi per illud inducatur quid plus,
 quod non erat de iure communi, vt docet
 Felin. *in cap. ad audientiam, el 2. colum. 8. ad*
med. vers. exprimere, num. 9. fall. 1. de res-
crip. Riccius sup. nu. 4. quod clarius patet
infra in §. Circa quam, num. 13.

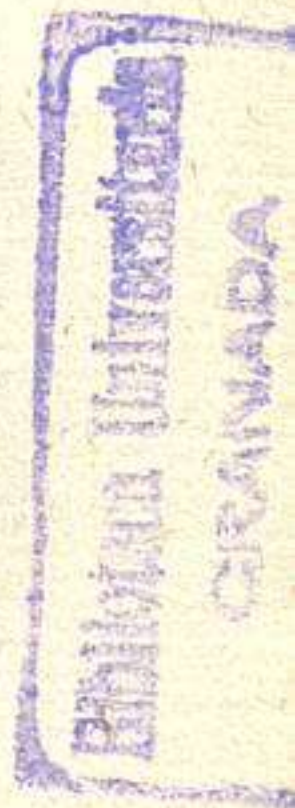
II Nihilominus tamen patri, iuramentum seu votum de eligenda sepultura, vel de obligando se ad certam sepulturam, si est liberum motu proprio factum, & non ad suggestionem regularium, vel clericorum valeret electio, ut tenet Syluest. *verb. sepultura quest. 3.* Angelus *eod. verb. num. 40.* late Riccius *sup. num. 4. §. Et tamen*, quo casu posset quis ad illius observantiam cogi: non enim simpliciter prohibetur promissio, sed conventio, & inductio ad instantiam Religiosorum, ut cum multis docet Riccius *sup.* qui addit, quod accipiens fidei commissum, maioratum, aut donationem & adstringens se cum iuramento, ad eligendam sepulturam secundum voluntatem testatoris, tenetur ad illius observantiam, quasi imputandum sit ei, qui se cum illa conditione obligavit: quia res transit cum suo onere, & potest donator in traditione suæ rei apponere conditiones, & pacta honesta quæ sunt implenda, per successorem. Ita Specul. *in §. compendiose, n. 26. de instrumen. edit. & in tit. de sepult. n. 6.*

Hostiensis, quem sequitur Angel. *verbo sepult. num 40.* & conclusum fuit in Rota teste Riccio *sup.*

12 Bonifacius VIII. *in cap. animarum periculis de sepult. in 6.* vniuersis Religiosis, & clericis sæcularibus cuiuscumque status, ac conditionis existant in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interminatione æternæ maledictionis districtissime prohibet, ne aliquos ad vouendum, iurandū, vel fide interposita, seu aliàs promittendum, vt apud eorum Ecclesias sepulturā eligant, seu eam electam vltterius non mutant: & si secus actum fuerit, decreuit talem electionem, nullius penitus existere firmitatis. Statuit etiam, vt ij qui sic elegerint, neque apud sic electas Ecclesias vllatenus sepeliri, nec alibi: ne contra votum, iuramentum, aut promissionem huiusmodi à se factam, materiam habeant veniendi, possint eligere sepulturam: sed contradictione quacumque cessante, sepeliātur omnino apud illas Ecclesias, apud quas sepeliendi de iure fuissent, si aliàs sepul-

sepultura non electa forsitan decessissent. Quod si iidem Religiosi vel clerici prædictos in suis Ecclesijs, vel cæmeterijs præsumpserint sepeliri, ad restitutionem tam sepultorum corporum (si petantur) quam etiam omnium quæ occasione sepulturæ illorū proueniat quomodolibet, ad eisdē infra decennium integraliter faciendam sint obligati, quam uisi fecerint Ecclesiæ ipse apud quos sepulti fuerint, necnon cæmeteria earundem ex nunc eo ipso sint, & tandiu manebant Ecclesiastico supposita interdicto, donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria omnium prædictorum.

13 Circa quam constitutionem nota i. per hanc decretalem non prohiberi, ne quis sua sponte voto, vel iuramento, sed adstringat ad electionem sepulturæ, sed tamen ad inductionem clericorum, vel Religiosorum, ut cōmuniter DD. & patet ex contextu. Imo nec ipsi si tamen inducant ad eligendum, non vero ad iurandum, vel vouendum, nec promittendum incurrunt hanc pœnam, ut notat *Glossa in dicto*



dicto cap. animarum. Quod intellige si tamen simpliciter exortentur ad eligendā sepulturam, nulla promissione voto, vel iuramento interueniente, vt tenet Rod. tom. 3 quest. 58. art. 7. in fine.

14 Nota 2. cum Glossa in dicta constitutione *verb. sepultura*, quod inter duas Ecclesias bene valet pactum cum rectore Ecclesiæ Paroecialis factum cum quibusdā Religiosis, ne aliquos vel certos ipsius Ecclesiæ Paroecianos reciperent ad sepulturā ecclesiasticā, etiam si Monasteriū habeat indultū libere sepulturæ à Sum. Pontif. concessum, & paroeciani apud Religiosos eligerent sepulturam; quia per pactū præfatum indulto fuerat derogatum, & cessat dispositio nostræ cōstitutionis, quæ edita est in odium Clericorum, & Religiosorū ad eorum auaritiā compensandā.

15 Nota 3. violantem dictam constitutionem peccare mortaliter, quod aperte indicat modus prohibendi scilicet virtute obedientiæ, & sub interminatione æternæ maledictionis. Deinde electionem

nem

nem sepulturæ sui factam esse inualidam, nec posse postea reuocando præteritam electionem, aliam de nouo facere, sed esse sepeliendum vbi alias de iure sepeliendus erat; at si intestatus discessisset.

16 Quod si quis iurauit sepeliri in sepultura maiorum suorum, vbi de iure sepeliendus erat? *Gloss. in cap. de eo de sepul. in 6.* videtur asserere non posse ibi sepeliri, quia talis electio est inualida, sed esse sepeliendum in propria parœcia. *Rodrig. sup. art. 7. cit.* probabilius affirmat posse; quia ex dicta constitutione taliter eligentes debent sepeliri in sepultura, in qua alias de iure; & hic in hoc casu sepelitur in sepultura maiorum, non virtute electionis sic factæ, sed quia alias de iure communi. At si quis eligat sepulturam sponte in Ecclesia S. Francisci, & postea per Religiosos alterius Ordinis inducatur ad eligendum apud eos sepulturam, certum est non valere secundam electionem: poterit tamen sepeliri in Ecclesia S. Francisci in qua prius sponte elegerat; quia
secun-

secunda electio non tollit primam rite factam : nam ut ait Rod. *sup. cit.* Pontifex reprobat electionem factam , postquam erat inductus ad electionem faciendam : non autem tollit electionem, quæ primo fit in vna Ecclesia, licet secundo inducatur ad eligendum sepulturam. Ita Petrus Perusinus de V baldis de canonica portione *cap. II. num. 14. tractatum. Qui nu. 16.* aduertit, hanc decretalem non habere locum quando laici, ut parentes , vel amici inducunt ad sepulturam ; quia tantum loquitur de Clericis, vel Religiosis. Ita Rodrig. *art. 7. cit. § quarto circa*, ubi etiam tenet valere electionem sepulturæ factam ad inductionem Religiosorum S. Francisci , ut sepeliatur in loco Prædicatorum, ac verius videtur contrarium ; quia decretalis sæpe citata non distinguit.

17 Ut autem electio sepulturæ ad inductionem Religiosorum sit inualida, requiritur ut maior pars illorum , aut solus Prælati inducat : nam si vnus solus induxerit valet electio, ut tenet Rod. *sup. cit.*

Con.

Contrarium tamen est verius, textuque conformius, nam Papa vniuersis Religiosis, & clericis id prohibet: aliter enim nunquam, aut raro haberet locum dicta decretalis; quia communiter hic, aut ille, & non maior pars inducit ad sepulturam, & dato quod esset verum in Religiosis, idem etiam dicendum erat in clericis à paritate rationis. Hoc tamē pro certo habere non sufficere solam inductionē, nisi sequatur effectus scilicet votum, iuramētum, vel promissio, vt bene Rod. *supra* §.

Quinto queritur.

18 Nota 4. non solum electionem voto, vel iuramento factam ad inductionem Clericorum, vel Religiosorum esse inuvalidam, & sic inducentes peccare mortaliter, vt dict. est sup. Sed etiam teneri restituere cadauer, si petatur, & etiam omnia quæ ratione illius obueniunt, quamuis nō petantur, vt deducitur ex dicta constitutione, & habet ibi Gloss. in principio capituli: aliter talia loca sunt interdicta donec satisfecerint.

19 Nota quinto : Clementem V. in Clementina cupientes, §. sane temerarius, de pœnis confirmare supradictam constitutionem Bonifacij VIII. insuper excommunicat (& sibi reservat) Clericos, vel Religiosos qui aliquem induxerint ad iurandum, vouendum, vel promittendum eligere sepulturam, vel electam non immutare. Ad quam excommunicationem incurrendam requiritur primo, quod sic inducentes sint Clerici, vel Religiosi. Secundo, quod ij inducant ad vouendum &c. Tertio, quod eligat sepulturam apud Ecclesias pertinentes ac inducentes, quod procedit, siue promissio sit nuda, siue fide interposita dum non fiat ad inductionem. Quare si quis motu proprio iuravit, vel vouit eam eligere, tenet, nec incurrit vllam censuram: nec inducens ad eligendum tamen, si non inducit ad vouendum, vel iurandum, vel promittendum. Imo nec inducentem ad iurandum, &c. nisi sequatur effectus, nimirum si non vouit, iuravit, vel

vel promissit eligere sepulturam : quia verba debent intelligi cum effectu, bene vero si sit inductus , postquam iuravit, aut vouit reuocauit omissionem sic factam ; quia reuera inductus iuravit & sicque fuit sequutus effectus inductionis , & violata constitutio. Ita Barbosa *de offic. & potestat. Parochi cap. 26. numer. 36.* sicque Parochus qui rapit, vel spoliat funus antequam veniat ad manus eorum, quibus debetur, perdit ius, quod habet, & quartam canonicam, teneturque restituere cum corpore, quidquid accepit Rodriguez *tom. 3. questione 61. artic. 3.* Portel. *ad dubia regular. verbo Canonica portio, numer. 6.* Hieronym. Roderic. *resolut. 129. numer. 14.* & Barbosa *loco citat. num. 27.* Imo etiam si sequatur effectus, si tamen induxit vt eligat sepulturam non apud suam sed aliam Ecclesiam, vt tenet Sayrus *in Thesauro lib. 3. cap. 30. numer. 41.* colligiturque ex *capite Animarum*, & dicta Clementina ibi vt apud eorum Ecclesias sepulturam eligant

eligant. Vide de hac Syl. excommunicatio
7. num. 49. §. Decimasexta. Navar. cap. 27,
num. 103. Caietan. verb. Excommunicatio,
cap. 49. Sayrum sup. Rodriguez tom. 3. q.
58. art 7. & Bonacinam de censuris extra
Bullam, disp. 2. quest. 5. punct. 4.

D V B I V M VI.

Qui non possint eligere sepulturam.

S V M M A R I V M.

Eligere sepulturam nõ potest Religiosus amens,
nec decapitandus, vt in num. 1. in quibus at-
tendendo consuetudo, & quid in nostro Regno,
ibidem.

Respondeo primo, eligere sepul-
turam non potest Religiosus, ni-
si quãdo ita longe moritur à Monasterijs
sui Ordinis, quod ad ea commode aspor-
tari nequeant, ex cap. Religiosi de sepult. in
6. limita, nisi sit Abbas aut Prælati, vt
resoluit Syl. verb. sepult. quest. 7. num. 7. de
quo

quo vide Rod. tom. 3. quest. 68. art. 1. & 2.
 & sup. dub. 4. num. 7. Secundo, nec amens,
 aut impubes, vt late supradictū est. Tertio
 nec decapitandus, si sententiam est lata,
 nec suspensa per appellationem; quia vt
 docet Syluest. sup. nullam vltimam volun-
 tatem potest dimittere quamuis possit
 omnia Sacramenta petere, & recipere, vt
 habetur in Clementina de pœnis, & re-
 mis. Attendenda tamen loci approbata
 consuetudo, cui in his standum est, ex cap.
certificari, de sepult. & cap. licet. eod. tit. in
6. Quando ergo consuetudo permittit
 damnatis ad mortem sepulturam eligere,
 ibi sunt sepeliendi, vel in sepulchro maio-
 rum, quod si non elegerunt sepulturam,
 nec habent propriam, sepeliendi sunt in
 Paroecia vbi occiduntur. Si vero senten-
 tia non est lata, vel per appellationem sus-
 pensa, bene potest eligere, vt docet Syl-
sup. sed tu semper attende loci consuetu-
 dinem: nam sæpe insignibus malefactori-
 bus in terrorem cæterorum à iudicibus
 non permittitur sepultura, sed iterum ex-

M

tra

tra urbem suspenduntur, vt sic in nostro regno vide Angel. in notis litt. A.

DVBIVM VII.

Qui nam careant Ecclesiastica sepultura

SUMMARIUM.

Carent Ecclesiastica sepultura primo concubinarij notorij nisi in articulo mortis pœniteant, num. 1. Secundo, interdicti notorij, num. 2. Tertio, publici, & manifesti vsurarij nisi satisfecerint, num. 3. Quarto infidelis, iudex, hæretici, num. 4. Quinto, manifesti raptores, nisi, &c. n. 5. Sexto, decedentes in torneamentis, vel in duello morientes, vt in num. 6. Septimo, qui semel in anno confessus non est, nec suscepit Eucharistiam, num. 7. Octauo, priuantur Ecclesiastica sepultura Religiosi proprietarij, nu. 8. quid si mortuus fuit cum bursa denariorum, ibid. Nono, decedens impœnitens in peccato notorio. Decimo, occidentes se ipsos, num. 10. Quid si reperiatur mortuus in puteo, ibid. Vndecimo debent priuari Ecclesiastica sepultura non restituentes decimas Ecclesie. Itē

parric

parricidæ, num. 12. Item publice blasphemantes Deum, nisi, &c. num. 13. Denique Clericus concubinariis notorius perseverans vsque ad mortem, num. 14.

Paræcus sepeliens quas pœnas incurrat sepeliens eum qui caret sepultura Ecclesiastica, num. 15. non potest corpus inhumatum detinere eo quod sepultura non sit soluta, ibidem.

R Espondeo breuiter, ij qui sequuntur. Primo excommunicati notorij, & denunciati cap. sacris de sententia excom. cap. is qui eod. tit. in 6. Clem. i. de sepult. nisi talis excommunicatus in artic. mortis pœnitentia signa dedisset, vt declarauit sacra Congreg. Card. negotijs Episcoporum, & regular. præposita in vna Nolana 19. Iulij 1619. prout refert Barbola de off. & potest. Parochi, cap. 26. num. 40.

2 Secundo interdicti notorij, & denunciati, dict. Clem. i. de sepult. nam generaliter per omne interdictum, siue locale, siue personale vsus ecclesiasticæ sepulturæ prohibetur, cap. cum & plantare, §. quod si templarij de priuil. & de suspensis ab

M 2

ingres

ingressu Ecclesiæ cap. is cui, §. talis quoque de sent. excom. in 6.

3 Tertio publici & manifesti vsurarij, nisi alienum restituerint, vel idoneam dederint cautionē de restituendo cap. quia de vsuris, cap. quamquam eod. tit. in 6. unde vsurarios manifestos publice excommunicatos, & nominatim interdictos exhumare facere potest Episcopus, etiam de Monasterijs exemptis regularium, & procul abijci ab Ecclesia, vt innuit Clem. 1. de sepult. quam ad hoc citat Hieron. Roder. *in compend. qq. regular. resolut. 128. num. 24.*

4 Quarto, infideles, pagani, iudæi, hæretici etiam si post mortem appareat de hæresi cap. excommunicamus, §. credentes de hæret.

5 Quinto, manifesti raptores, nisi restitutione sequuta, vel alius velit pro illis restituere cap. super eo de raptoribus.

6 Sexto, decedentes in torneamentis, cap. 1. & 2. de torneament. vel in duello morientes. Concil. Trident. sess.

25. de reformation. cap. 19. etiam si signa pœnitentiæ dederit ibique Sacramenta suscepit, quod intellige, si in ipso conflictu, & loco duelli decesserit: secus si ibi vulneratus postea extra locum duelli moriatur, ostenderitque signa contritionis, & pœnitentiæ. Sancius *in selectis disp. 36. num. 9.* colligitur apperte ex verbis Concilij ibi: *Et si in ipso conflictu decesserint perpetuo careant ecclesiastica sepultura*, quæ verba, cum restrictiva sint, non debent extendi, ad casum quo extra locum duelli vulneratus moriatur. Vide Bonacinam *de censuris extra Bullam, disp. 2. quæst. 3. punct. 42. num. 22.* vbi addit, Parochum non debere illos sepelire, nec ecclesiasticam sepulturam denegare, si non sit notorium delictum, sed rem ad Episcopum, seu eius Vicarium deferre debere.

7 Septimo, qui semel in anno confessus non est, & in paschate Eucharistiam non suscepit, cap. omnis utriusque sexus de pœnitent. & remis.

M 3

8 Octa

8 Octauo, Religiosi vtriusq; sexus proprietarij, si moniti a superiore, absque emendatione, & pœnitentia decesserint. Non tamen præcipitanter priuandus est ecclesiastica sepultura Monachus mortuus cū bursa denariorum, præsumi enim debet denarios nō esse proprios, vel quod ex obliuione, aut negligentia inibi remanserint, vt bene Portel. *in dubijs Regular. verb. sepultura, num. 11.* Hieron. Roderic. *sup. num. 20.* Villalobos *par. 2. tract. diff. 3.* & cum ijs Barbosa *d. cap. 26. num. 47.*

9 Nono, peccator quilibet notorius decedens in ipso peccato mortali, & impenitens, nullo dato signo contritionis, Glossa in cap. ex parte 11. de sepult. verbo excommunicamus, Couar. *in cap. alma mater par. 1. § 6. num. 4.* & alij apud Barbosam *num. 48.*

10 Decimo, occidentes se ipsos ex industria, cap. placuit 23. q. 5. Excipe tamen illum, qui se præcipitem dedit, non vt se interficeret, sed quia malum ipsi impendens aliter euitare non potuit, vt si mulier se

se è fenestra proijciat, vt fugiat volentes eam violare; vel ne in manus inimicorū incideret, &c. Item si aliquis reperiretur mortuus in puteo, vel laqueo suspensus non est statim priuandus Ecclesiastica sepultura, quia vbi non constat, quod se ipsum interfecerit, vel præcipitauerit non est id præsumendum, cum potuerit per insidias, aut vim in puteum proijci, vel suspendi, aut ex furore, seu mentis alienatione id facere Marc. Ant. Genuen. *in praxi Archiep. Neapol. cap. 61. num. 20.* Barbofa *sup. num. 49.*

11 Undecimo, non restituentes Ecclesiæ decimas, cap. prohibemus de decimis: ij enim debent priuari ecclesiastica sepultura. Barbofa cum alijs *sup. num. 50. & cap. 28. §. 4. num. 19.*

12 Duodecimo, patricida, Menoch. *de arbitris casu 387. per tot. Barbofa cap. 26. cit. num. 51.*

13 Decimotertio, publice blasphemantes Deum, si pœnitentiam eis iniunctam non egerint cap. 2. in fine de maled.

- 14 Decimoquarto, Clericus notorie concubinaris perseverans usque ad mortem sine poenitentia non est cum fidelibus sepeliendus cap. quæsitum, cap. quibus 13. quæst. 2. & in cap. placuit in fine 23. quæst. 5.
- 15 Hos igitur supradictos à iure sepultura privatos, si Parochus sepeliat, peccat mortaliter, & tenetur restituere fuos, etiam à multo tempore sepultura, si petatur, & quidquid ratione illius perceperit, excepta quarta funerali. Ita Glossa in cap. cum liberum de sepult. Rodrig. tom. 3. q. 61. art. 3. & in add. ad sum. tom. 4. cap. 131. num. 6. Suarez de cens. disp. 23. sect. 5. num. 2. Villalobos sup. diff. 3. n. 13. Hieron Rod. dict. resol. 128. num. 23. vide de ijs omnibus Polleminum de off. Curat. cap. 14. DD. citatos, & alios apud Barbosam dict. cap. 26. per totum. Non tamen potest Parochus cadaver exhumatum retinere, eo quod sibi ius sepulturæ solutum non sit, vt decisum refert à sacra Congreg. in Casan. 5. Maij, Barbosa ubi sup. num. 55.

D V B I V M V L T I M .

*In quo aliqua circa sepulturas resolutiones
referuntur.*

S V M M A R I V M .

H *A* Eredes defuncti quod clericos conuocare
possint, num. 1.

Confraternitates non possunt accedere ad funeralia
nisi vocentur expresse, num. 2.

Parochus non potest excludi ad sepeliendum cada-
uer, num. 3.

Regulares quando vocantur ad funus an debeant
prius accedere ad parochialem, num. 4.

Nulli licet leuare cadauer de domo irrequisito pro-
prio Rectore, n. 5. quid noluerit venire, n. 5.

Religiosi an possint cum Cruce intrare Parochias ad
leuanda corpora defunctorum ad suas Ecclesias,
num. 6.

Religiosi decedentes extra claustra possunt deferri
ad suas Ecclesias Parochis inconsultis, n. 7.

Tertiary an possint sepeliri in Ecclesijs regularium
inconsultis Parochis ibid.

Cadauera quæ sepeliuntur in Monasterijs cū prius
deferenda sint ad Paræciã ad vltimũ vale, n. 8.

Quan-

Quando defunctus deponitur in parochiali, vt defocatum ad regulares an aliquid debeatur parochiali, num. 9.

Parochus cum cadauere ingredi Ecclesias regularium & ibi permanet, non tamen in Officio decantando se intromittere, attendenda tamen est consuetudo, num. 10.

Cruz propria Parochia, & non illa a qua desmembrata fuit deferenda est in funerarijs, num. 11.

Parocho spectat facere Officium in funerarijs intra limites suae Parochia, num. 12.

Parochus secularis deferre potest stolam dum cadauer sepelitur in parochia fratrum, num. 13. Ita etiam Parochus regularis in aliena Parochia, num. 13.

In funerarijs quot Cruces deferenda, & quo ordine incedendum, num. 14.

Primò defunctorum hæredes possunt pro defuncto asociando, numerum Sacerdotum sibi beneuolum conuocare, vt respondit sacra Congreg. Episcop. & regul. negotijs præposita in vna Casan. 5. Maij 1617. Hoc autem intellige, modo non fuerint designati ab ipso testatore, Barbosa de off. & potest. Parochi, cap. 26. num. 57.

Secun-

2 Secundò, confraternitates non possunt accedere ad funeralia mortuorũ, nisi specialiter, & expresse vocentur, vt fuit decissum à sacra Congreg. ritum in Bonon. 9. Decemb. 1617. & quando accedunt in acta associationis cadauerum, nullo modo possunt erigere Crucem, eadem sac. Congreg. in Adrien. 22. Nouemb. 1631. ad 2.

3 Tertiò, proprius Parochus nullatenus excludendus, quamuis ad sepeliendum cadauer regulares dumtaxat à defuncto auersiui iubeantur, vt fuit resolutum à sacra Congregat. negotijs Episcop. & Regular. præposita in vna Montis pilosi de anno 1581.

4 Quartò, Regularij quando conuocantur ad sepeliendum cadauer, debent ad parochialem Ecclesiam accedere, & exinde cum Parocho ad domum defuncti se conferre, vt declaratum à sacra Cõgreg. refert Barbof. *sup. nu. 63. 64. & 65.* In Diœcesi autem Valent. practicatur, vt ipsi soli accedant ad domum defuncti absque

que Cruce, & ibi spectant proprium Parochum, & cum eo se conferunt ad locum sepulturæ.

5 Quintò, non licet Regularibus, nec Presbyteris sæcularibus leuare de domo cadauera, irrequisito proprio Parocho, ut declaratum à sacra Congreg. refert Barbosa *num. 66. & 67.*

6 Sextò, Religiosi non possunt cum Cruce intrare Parochias ad leuanda corpora defunctorum apud suas Ecclesias sepelienda, quando vocati sunt ad associandum cadauer, nisi præmonito, & prius requisito proprio Parocho, ut resoluunt Villalobos *part. 2. tractat. 31. diff. 5. num. 3.* & Hieronym. Roderic. *in compend. qq. regular. resol. 109. num. 7.* Circa quod Fr. Manuel Rodrig. *qq. regul. tom. 3. quest. 58. art. 3.* refert Sixtum III. concessisse regularibus, ut nullius petita licentia super huiusmodi cum Cruce posse processionaliter ingredi paroccias, ubi fuerint defunctorum corpora, ipsaque ad eorum Ecclesias, ubi sunt sepelienda deferre, ubi hoc

con-

consuetum foret, vel quando requisiti pa-
rocciales Presbyteri id facere recusaue-
rint. Quod priuilegium fuit reuocatum à
Leone X. vt refert Ioan. de la Cruz de sta-
tu Relig. lib. 2. c. 3. dub. 5. nisi iisdē fratribus
super huiusmodi antiqua cōsuetudo, quæ
sit in vīridi observātia suffragetur. Et quā-
uis id Fr. Ioan. de la Cruz *vbi sup. con. 3.* &
Rodrig. *to. 3. q. 87. ar. 7.* asserāt postea alios
Pontifices dicta priuilegia reualidasse, hoc
tamen non constat: & dato quod ita esset,
consuetudo in hac parte est contra Reli-
giosos, & in fauorem paroecialium. His
adde probabilius, & verius esse, priuilegia
maris magni, & prædictarū litterarum esse
reuocata, & redacta ad terminos iuris cō-
munis à Greg. XIII. in constitutione quæ
incipit, *in tanta negotiorum mole*, & sic
testatur dispositioni iuris commūnis, vt in
aliena parochia nullus manum immittat.
Cap. scriptum 6. quæst. 3. & ex Clement.
dudum de sepultur. §. Huiusmodi. Nec
faciūt pro Religiosis declarationes qual-
dam Cardinalium, quas pro se offerunt

Reli-

Religiosi: nam non sunt authenticæ, eo quod qualitates ad hoc requisitas non habeant, vt dixi in *expositione Bullæ, dab. 3. proœmiali n. 7. verb. Quæres.* Propter quas rationes concludendum est, Religiosos conuocatos ad sociandum cadauer sepeliendum in suis Ecclesijs, non posse procedere processionaliter cum Cruce nisi vbi vigeret consuetudo: quare iure optimo D. D. Martinus de Aiala Archiep. Valent. in Concil. Prouinc. sess. 4. cap. 12. statuit, quod cum ad defunctum sepeliendū vocantur Religiosi, in processione ne deferant crucem, addit: *Verum in hoc seruanda est consuetudo locorum* hæc ille. In Diœcesi autem Valent. & Dertusan. Religiosi non deferunt crucem in hoc casu, sed accedunt sine illa, & asociant cadauer quod sepelitur in suis Ecclesijs procedentes ad sinistram clericorum.

7 Septimó, Religiosi decedentes extra claustra possunt deferri ad suas Ecclesias Parochis in consultis; prout declarauit sacra Congreg. teste Barboza *dict. cap. 26.*

num.

num. 68. similiter Tertiarij, si collegialiter viuant, & virginalem, seu cælibem vitam ducant, habitumque deferant iuxta præscriptum in Bulla Leonis X. possunt & debent etiam inuito, minimeque requisito Parocho, in fratrum Ecclesijs sepeliri: secus vero si supradictis qualitatibus careant, vt à sacra Congreg. fuit resolutum in Nepefina 11. Decemb. 1615. ad 1. Barbosa *sup. num. 60.* seruanda est in hoc consuetudo. In nostra autem Diœcesi Tertiarij degentes in suis domibus non possunt sepeliri absque concursu proprij Parochi, etiam si in domibus regularium sepeliantur.

8 Octauò, quando cadauera in alterius parochia existunt, sepelienda quæ sunt in Ecclesijs fratrum, prius deferenda sunt ad Ecclesiam parochialem, ad benedictionem, & vltimum vale à Parocho recipiendum: sed si Parochus ab ijsdem fratribus monitus, requisitus, & spectatus venire recuset, tunc ipsi fratres poterunt cadauera huiusmodi ab ædibus vbi fuerint ad suas Eccle-

Ecclesias recto tramite deferre, ipso Parocho etiam invito, eadem sac. Congreg. in dicta Nepefina ad 4. attendenda tamen in ijs consuetudo:

9 Nonó, mortui sepeliri possunt in Ecclesia in qua sepulturam elegerunt, sine præsentia Parochi, si ipsi requisitus interesse recuset, vel petitam licentiam denegat, sac. Congregat. Rituum in Capuana 22. Decemb. 1629. Si autem deponantur in parochiali, ut inde transferantur ad Ecclesiam regularium in qua elegerunt sepulturam, nihil debetur Ecclesiæ parochiali, exceptis iuribus parochialibus sac. Congreg. Rituum in Placentina 23. Martij 1619.

10 Decimo, Parocho spectat declarare per quam viam sit adportandus defunctus, & omnia necessaria usque ad ianuam Ecclesiæ regularium, ubi sepeliendus est, & ita tenetur usque ad eandem ianuam funus deducere, & prosequi, potestque permanere in Ecclesia regularium, absq; tamen eo quod in Officio decantando vlla-

ullatenus se intromittat, cum illud per ipsos fratres sit peragendum, & non per Presbyteros sæculares, ut à sac. Congreg. declaratum refert Barboſa *de off. & potest. Parochi cap. 26 à num. 74. vsque 82.* Attendenda tamen est consuetudo.

11 Undecimo, Crux propriæ Parochiæ defuncti deferenda est in funeralibus, nõ autem Crux antiquæ Parochiæ, ex qua desmembrata fuit Parochia noua, de qua est defunctus, & vocati ad funus in eadẽ propria parochia debent conuenire sacra Congreg. Rit. in nullius Prouinciæ Baren. 22. Martij 1631. Barboſa *sup. num. 79.*

12 Duodecimo, Officium facere super cadaueribus pertinet ad Parochum intra limites cuius Parochiæ adest Ecclesia, in qua cadauer tumulatur, sacra Congreg. Rituum die 29. Nouemb. 1632.

13 Decimotertio, Parochus sæcularis sicut defert stolam in propria parochia, & in parochia fratrum dum defuncti corpus in eorum Ecclesia sepelitur; ita Parochus regularis, in eodem casu, & eodem

N

tem.

tempore poterit stolam deferre, non solū in propria parochia, sed etiā in parochia defuncti, sac. Congreg. Rituum die vlt. Sept. 1628. nam Parochus Monachus, ita potest cum stola ingredi parochiam sæculariū, sicut sæcularis Parochus Monachorum parochiam ingredi valet, sac. Congregat. in Asculana 29. Ianuarij 1629. Barbosa *sup. num. 76. & 77.*

14 Decimoquarto, in funeralibus est deferenda vnica tantum Crux illius Ecclesiæ, ad quam corpus transfertur, sacra Congreg. Rit. in Baren. 2. August. 1331. & in Melanen. 12. Februarij 1633. postquam sequi debent immediatæ personæ illius Ecclesiæ, & deinde cæteri secundum antiquitatem, vt censuit sacra Congreg. Rit. in Narnien. 30. Sept. 1614. & in Adrien. 22. Nouem. 1631. ad 3. vbi intelligit, dummodo non interueniat capitulum Cathedralis, sub qua omnes funus associantes incedere debent. Et in curatus, & sacrista Cathedralis, etiam si sint amouibiles, quādo interuenit capitulum dictæ Cathedralis

lis, debent præcedere proprio Parocho defuncti, sac. Congreg. Rit. in Pisaren. 22. Maij 1631. Barbosa *sup. num.* 78. In Dicecesi autem Valentina tot cruces deferuntur quod Parochiæ conuocantur.

C A P V T X.

De iure Parœciali quod est perceptio decimarum.

DE decimis, a quibus, de quibus, cui, & quomodo sint soluendæ, alijsque ad eas pertinentibus dixi late in Decalogo lib. 3. cap. 3. per totum.

C A P V T XI.

De iure Parœciali, quod est primitiarum perceptio.

DE ijs vide quæ dixi in Decalogo lib. 3. cap. 3. dub. 12. per totum.

CAPVT XII.

De iure Parochi, quod est oblationum perceptio.

DE oblationibus egi in Decalogo lib. 3. cap. 3. dub. 13. vide ibi; & decretum 34. in Synodo Valent. ann. 1631. circa hoc editum ab Illustrissimo D.D. Fr. Isidoro Aliaga Archiepisc. Valentini. tenoris sequentis.

Cum ex iure communi proprium sit Parochorum oblationes á populo recipere, ideo statuimus, & ordinamus, ne vnus absque Parochi facultate illas recipiat, & etiam vt omnes iure offeruntur, tam in Parochiali Ecclesia, quam in quauis alia, vel pio loco intra talis Parochiæ fines constitutum ad dictum Parochum pertineant. Per quod non intendimus concordijs factis inter Parochos & Ecclesias, & alia loca pia, quæ intra Parochiarum eorum ambitum existunt, in aliquo derogare.

C A-

C A P V T XIII.

De iure Parochi, quod est ius accipiendi canonica portionem.

D V B I V M PRIMVM.

Quid, & quotuplex sit canonica portio, & qui us debeat.

S V M M A R I V M.

- C**anonica portio quid, & quare solvatur, n. 1.
Canonica portio alia Episcopalis, alia parochialis: Episcopalis quid & an sit in usu, num. 2.
Cathedraliū quid & quare solvatur Episcopo, n. 2.
Canonica parochialis, quid, & quare solvatur, n. 3.
Canonica parochialis varia est secundum varia iura & consuetudines, num. 3. quæ consuetudo sit attendenda, ibid. an consuetudo debeat esse prescripta, num. 5.
Religiosi seclusis priuilegijs tenentur soluere quartam parochialem, num. 6.
Consuetudo legitima maximam habet vim circa quotam quartæ, & modo soluendi eam, num. 7.

*Quid si Parochianus eligit in Ecclesia aliena sepul-
turam & propria reliquit legatū æqualæ quar-
ta, num. 8.*

*Synodalis constitutio circa quartam, & modo sol-
uendi seruanda est, num. 9.*

I **Q**UOD primum dico. Canonica por-
tio est certa quantitas, quæ Epis-
copo, vel Parocho ratione funeris præsta-
tur, à sacris Canonibus approbata, & iure
decretorum debita. Syl. verb. Canon. portio
num. 1. & alij infra citandi. Dicitur autem
canonica portio, quia à canone, & lege est
introducenda: etenim ne Parochialium Re-
ctores, quibus animarum cura incumbit,
debitis fraudentur subsidijs statutū fuit in
cap. 1. de sepulturis, & Clement. Dudum,
eod. tit. vt Ecclesia illa, in qua quis, relicta
propria fuerit sepultus, teneatur partem
eorum quæ defunctus pro anima sua eidē
Ecclesiæ reliquit, parochiali Ecclesiæ tra-
dere, in qua defunctus domicilium habe-
bat. Fr. Manuel Rodrig. tom. 1. quest. 39.
artic. 1. Miranda in Manual. Prælat. to. 2.
q. 8. art. 1. conclus. 1. & cum alijs Barbosa de
offis.

offic. & potestat. Parochi cap. 25. n. 3. & alijs infra.

2 Quoad secundum dico. Si attendamus ad personas, quibus hæc canonica conceditur, duplex est. Altera Episcopalis; altera parochialis. Episcopalis est, quæ Episcopis soluitur: habent enim Episcopi quartam partem eorum, quæ legantur, & offeruntur Ecclesijs sui Episcopatus, quæ de iure communi tenentur solvere Ecclesiæ suo Episcopo, tum ratione superioritatis, tum etiam ratione oneris gubernandi Ecclesias. Ad cuius intelligentiam notandum tempore primitivæ Ecclesiæ, cum Episcopi essent pauperes, statutum fuisse, ut ipsi de oblationibus matri-
ci factis acciperent medietatem, cap. Antiquos 10. quæst. 1. & oblationibus alijs Ecclesijs sui Episcopatus dabatur eis quarta pars, ex dicto cap. Antiquos, & cap. Concesso, cap. Vobis 12. quæst. 1. de quotalate Abb. *in cap. ultim. de testament. & Couarr. in cap. offic. eod. tit. num. 1. & 12.*
Procedente vero tempore, ex parochiali-

N 4

bus,

bus, tertiam tantum oblationum, decimarum, tributorum & fructuum habebant, cap. De ijs, cap. Decernimus, q. 1. & cap. Constitutum 16. q. 1. Postmodum Gelasius Papa quartam Episcopis deberi decreuit, vt in cap. Vobis, cap. Concesso, cap. Quatuor 12. q. 2. sed hodie nec tertiam partem habere Episcopi, nisi ad fabricam reparandam, & velint etiam fabricam parochialem reparare cap. 1. 2. & 3. eod. quæst. 3. & Glos. in dict. cap. De ijs. Nunc autem, (generali consuetudine sic approbante) Episcopi pro Ecclesiarum reparatione, vel alia de causa, nullam à Parochis accipiunt portionem, sed tantum Cathedraicum, quod in honorem cathedræ Episcopalis, id est, duos solidos pro qualibet Ecclesia, præter procuracionem petere possunt, Glossa in summa, & cap. 1. & cap. Inter cætera 10. q. 3. imo Cathedraicum tantum Episcopis soluitur, vbi est in consuetudine positum, qualis non reperitur in Archiepiscopatu Valentino, in quo Ecclesiæ dicto Archiepiscopo præter procuraciones in visitando

do

do nihil præstant. Alia etiam quarta debetur Episcopis de relictis non solum Ecclesijs, sed etiam Monasterijs, hospitalibus, & alijs pijs locis non exemptis ex cap. Officij, de testam. Abb. ibi num. 1. & Couarr. sup. num. 1. & cap. Requisivisti, eod. tit. & ibi Ino. num. 1 & Abb. nu. 4. sed dicta iura habebant locum, & servabantur antiquis temporibus, quando Episcopi erant pauperes, vt dictum est; verum cum postea cæperunt habere redditus competentes, fuerunt dicta iura reformata, ita quod Episcopis nihil deberetur præter Cathedralicum suprascriptum. Ita Franciscus Leo in su. thesauro fori Eccles. p. 2. cap. 14. num. 4. 5. 20. & 28. De quarta Episcopali vide eundem Leonem vbi sup. Hostiensem tit. de sepult. in §. de quitus, Syl. verb. Canonica portio, quest. 3. 4. 5. 6. 7. & 8. Abbatem & Couar. in dict. cap. Offic. At quia hæc iam non est in usu, ideo eam omittimus. Tum etiam quia non facit directe ad nostrum institutum. Vide etiam Zerolam in praxi Episcopali p. 1. verb. Legatū, §. Ad tertium.

3 Canonica ergo portio parochialis est illa, quæ parochiali Ecclesiæ, seu eius Paroeco, & Rectori debetur, ex relictis à Parochiano, vel obuenientibus ratione fune- ris loco illi, in quo eligit sepulturam. Ric- cius *in praxi aurea, resol. 299.* Hieron. Ro- dericus *in compendio qq. regul. Rodr. resol. 118. num. 1.* Barbosa cum alijs *de off. & po- test. Parochi cap. 25. num. 1. & 2.* & tenent communiter DD. *in cap. 1. cap. De ijs, cap. Certificari, de sepult. & cap. Cum quis, eod. tit in 6. eod. tit. & Clemnt. 2. de sepult. §. Ve- rum.* de qua nobis in præsentiarū est agē- dum. Postulat enim ipsa æquitas, vt paro- chialium Ecclesiarum Rectores impensi laboris, & seruitij, quod ipsi, summo pie- tatis feruore, obire teneantur, aliquod ha- beant subleuamen, ex dict. *Clement. de se- pulturis.*

4 Hæc autē canonica parochialis por- tio, si attendamus ad quantitatem, & quo- ram, in qua soluitur Parochis, varia est, secundū varia iura, & diuersas consuetu- dines; nam aliquando est quarta, aliquan- do

do tertia, aliquando verò media, vt patet ex cap. 1. & 2. & cap. Certificari, de sepult. Quare quantitas hæc determinanda est secundum consuetudinem loci, si non est determinata à domino Papa, vt expresse habetur in dicto cap. Certificari, vbi Pontifex statuit standum esse consuetudini in quota quarta. Quod si consuetudo propriæ Ecclesiæ non appareat, consuetudo Ecclesiæ Metropolitanæ attendi debet, vt patet ex cap. Tuas de sponsa duorum: hac autem etiã non apparente, debet seruari consuetudo Ecclesiarũ vicinarum ex cap. Super eo de sensib. quæ consuetudo si diuersa sit, tunc debetur quarta, quia in hæc magis iura cõcordare videntur, vt docet *Altenfis in sum. p. 2. lib. 6. tit. 31. ar. 4. fol. 88. Syl. verb. Canon. portio n. 1.* Sebastianus autẽ Medices de sepult. aduertit. Quod quãdo in Ecclesia parochiali nõ est certa consuetudo circa quotã quartæ; tunc ea seruari debet, quæ viget in Ecclesia cui legatur: si verò in Ecclesia parochiali est vna consuetudo, & altera in Ecclesia cui legatur, tunc

tunc præferenda est consuetudo Eccleſiæ Parochialis, eo quod hæc habeat titulum onerosum, illa veró lucratiuum. Denique ait, si nulla est consuetudo in parochiali Ecclesia, & nulla in Ecclesia legata-ria; sed in alijs Ecclesijs est aliqua consuetudo tunc hæc, si est vniformis, debet seruari; si difformis, seruabitur ea, quæ est magis conformis iuri, qualis est quarta pars, vt dictum est. At si aliqua sit certa consuetudo Metropolitanæ, videtur æquius, & rationi conformius, vt illa seruetur, sicut supradictum est. Potest namq; consuetudine induci, vt canonica portio sit medietas, vel tertia, vt dictum est, & docent Vgolin. *de officio Episcopi*, Rodericus *ubi sup. resol. 118.* & cum alijs Barboſa *sup.* quæ consuetudo debet esse rationabilis & præscripta spatio 40. annorum.

Hoc autem intellige de quarta non expræſſa á iure; nam de expræſſa ſufficit consuetudo etiam non præscripta, Petrus de Vbaldis *de canon. portione, par. 2. cap 5.* Ludouicus Miranda *in Manuali Prælat.*

tom. 2. quest. 48. art. 5. concl. 1. vbi sentit ne-
cessariū esse illud tempus 40. ann. ad hoc
vt valeat consuetudo, quod detur Epil-
copo, vel Ecclesiæ parochiali vltra dimi-
diam partem, puta quod dentur duæ par-
tes, ex tribus, vel quod detur citra quar-
tam partem, idest, minus quā quarta pars:
at verò vt detur infra dimidium, vel quar-
tam partem, non est necesse, quod huius-
modi cōsuetudo sit præscripta spatio 40.
ann. sed sufficit numerus decem anno: ū,
vt docet Iulius Laurinius 10. 1. tit. 2. cap.
17. num. 4. & Barbosa loco cit. n. 2.

6 Hanc igitur quartam tenentur solue-
re Religiosi Ecclesiæ Parochiali, prout
determinatum est in Clement. Dudū, de
sepult. §. Verum, & in Trid. sess. 15. cap. 13.
de quo vide Rodrig. *tom. 1. quest. 39. ar-*
tic. 1.

7 Ex his constat, quod est valde notan-
dum, consuetudinem maximam habere
vim circa quotam quartæ Episcopalis, &
Parochialis, & modo soluendi eam, si sit
rationabilis, & approbata, cui consuetudi-
ni

ni standum esse docent DD. ex cap. Certificari, de sepult. vnde consuetudo non solum in parte, sed etiam in totum potest quartæ derogare, vt docet Syl. *Canonica portio, num. 2. & 3.* cum Panormit. & alijs dum modo consuetudo sit legitime præscripta, ad cuius præscriptionem, cum titulo requiruntur 40. anni sine titulo tempus immemorabile; quia ex cap. 1. de sepult. in 6. tale tempus requiritur in præscriptione cōtra Ecclesiam. Ratio est quia ius commune soluendi quartam est pro Ecclesia parochiali; ac proinde ad præscribendum contra eam requiritur tale tempus secundum Syluest *sup. numer. 3.* vbi etiam docet, posse prædictæ quartæ renuntiari per pactum cum protestatione, quod non damnificetur Ecclesiæ. Ita etiam Rodrig. 1. tom. *quest. 39. artic. 8.* vbi resoluit, quomodo valeant pacta circa hoc cum fratribus, seu Religiosis de quo infra dub. 4. At quia semper damnificantur successores: proinde videtur non posse, sine approbatione superioris,

ris,

ris, huic quartę renuntiari, de quo la-
tius infra.

8 Hoc tamen aduerte; quando Paro-
chianus eligit sepulturam in aliena Ec-
clesia, & proprię Ecclesię reliquit lega-
tum æquiualeus quartę, tale legatum
deberi computari in quartam, vt tenet
Hieronym. Roderic. *in compendio qq. re-
gul. resolut. 18. numer. 8.* Rodrig. *tom. 1.
quest. 39. artic. 6.* & cum alijs Barbofa *de
offic. & potest. Parochi cap. 25. num. 18.* Hoc
autem limitat, ac bene, Rodericus *dicto
num. 8.* cum Portel. *in add. ad dub. regula-
ria, verb. Canonica portio num. 2.* Si lega-
tum fuit cum clausula, vt Parochus illo
sit contentus pro quarta, illudque accep-
tauerit, quo in casu non poterit amplius
petere.

9 Aduerte etiã, quando in aliqua Dice-
cesi statuto synodali præscriptus est modus
circa quantitatem, & quotã quartę paro-
chialis, tum etiam circa res ex quibus hæc
soluenda sit, seruandũ esse ad vnguẽ, qua-
le reperitur in Archiepiscopatu Valent.
si enim

si enim consuetudo approbata, & rationalis seruanda est modo dicto; ergo à fortiori lex synodalis.

D V B I V M II.

Cui debeat quarta Parochialis.

S V M M A R I V M.

Quarta parochialis debetur Parochia in qua quis suscipit Sacramenta, & audit diuina, num. 1. 2. & 3.

Si quis ægrotus deferre se faciat ad aliam parochiã ubi moritur retentã priori domicilio, aut sic Religionem ingrediatur ubi moritur quarta debetur parochiali, num. 4.

Quarta an debeat ex morte nouitij, num. 4.

Quid si quis habens domicilium in diuersis Parochijs, aut in vna audiat diuina, & in alia suscipit Sacramenta, & in tertia eligat sepulturam, num. 4.

Quarta cui debeat si tempore sepulturæ propria Parochia erat interdicta, num. 5.

Quid si quis eligat sepulturam in propria Parochia, illi nihil legans, alijs vero multum, num. 6.

Quarta aliquando debetur Ecclesiæ Cathedrali, n. 7.

Quid

*Quid si ius sepeliendi peregrinos & viatores spe-
ctat ad Cathedralē, & ille moriatur in alia
Parochia, ibid.*

*In dubio an quarta debeat Parocho, aut Episcopo
præfertur Parochus, num. 7.*

*Parochus potest petere suam quartam tanquam de-
bitum, num. 8.*

*Quarta parochialis à quibus soluenda sit de iure
communi, num. 9. Attendendo sunt circa statu-
ta synodalia, & consuetudines, ibid.*

R Espondeo, deberi Ecclesiæ pa-
rochiali, seu eius Parocho, aut
Rectori, illi in quam parochiæ in qua quis
audiuit diuina, & ecclesiastica percipit
Sacramenta: & hoc in casu, quo non sepe-
litur in propria parochia, in qua de iure
erat sepeliendus, sed ea dimissa, eligit se-
pulturam in aliena. Ita Syl. verb. Canonica
portio num. 10. quæst. 13. Angelus eod. verb.
Manuel Rodrig. to. 1. quæst. 39. art. 5. Vgo-
lin. de off. Episcopi cap. 17. num. 11. Barbosa
de off. & potest. Parochi, cap. 25. nu. 19. Rota
decis. 376. num. 1. p. 1. recent. & communiter
DD. & patet ex toto tit. de sepult. præcipuè

O

ex

ex cap. 1. cap. De ijs, cap. Certificari, & cap. Cum quis, eod. tit. lib. 6. & nouissimè ex Clement. Dudum, §. Verum de sepult. innouata per Triē. sess. 25. cap. 13. Debetur autem hæc canonica portio Ecclesiæ parochialis non eo solum quia, ea dimissa, eligit sepulturam in alia Ecclesia, sed in compensationem laborum, quos præstat parochialis Presbyter in celebrando diuina, & administrando Sacramenta, vt docet Gloss. in cap. Cum quis de sepult. in 6. In subleuamento ergo laboris impensi, & quasi remunerationem obsequij, muneris, & seruitij Rectoribus, Parochialium quarta canonica soluitur.

2 Ex quo sequitur primo. Quod si quis, dimissa Ecclesia, in qua consueuerant sepeliri eorum maiores, eligat sepulturam in alia Ecclesia, dimissa etiam parochiali, in qua recipiebat Sacramenta, quarta soluenda est, non Ecclesiæ suorum maiorū, sed illi in qua recipiebat Sacramenta. Syl. sup. quest. 13. ex cap. Cum quis, de sepult. in 6. Miranda in Manuali, tom. 2. q. 48. art. 9. concl.

concl. 4. Villalobos p. 2. tr. 31. diff. 7. num. 3. & Barbosa ubi sup. num. 29.

3 Sequitur secundo. Si quis domiciliū transtulerit alicubi, & moriatur, antequā nouum acquisiuerit, tunc deberi quartam Ecclesiæ parochiali in qua moritur, quia ibi de iure erat sepeliendus, si alibi non elegisset sepulturam, Syluest. *sup.* & dixi *sup. de sepult.*

4 Sequitur tertio. Si quis discessit è loco domicilij ad aliquem locum, animo redeundi, vel animi gratia, & ibi moritur, quarta funeralis debetur parochiæ domicilij, Rodrig. *tom. 3. quest. 46. art. 3.* Miranda *sup. concl. 2.* Villalob. *loco cit. n. 3.* & Barbosa *dict. cap. 25. num. 26.* idem dicendum, si quis ægrotus in una parochia ad aliam deferri se fecerit, Syl. *verb. Canonica portio num. 15.* idem etiam dic si quis in ægritudine constitutus ingrediatur religionem, si ex eadem infirmitate decesserit: secus autem si sanus monasterio, aut alteri Ecclesiæ bona sua dederit, casus *in cap. De ijs de sepult.* Miranda *concl. 3.* Hieron. Roder.

in comp. qq. regul. resol. 18. num. 25. ex morte autem novitij non debetur quarta parochiali, nisi parochianus ingressus esset animo exeundi Barbofa sup. nu. 28. Quod si quis æqualiter habeat domicilium in diversis Parochijs, & in tertio loco eligat sepulturam, Host. & Innoc. vt refert Syl. sup. q. 13. existimant diuidendã esse inter illas duas Parochias; quod Angelus non credit necessarium, sed illi deberi, in qua decessit; nam ibi erat sepeliendus, si non elegisset sepulturã, & ibi Sacramenta percipiebat, ob quam rationem libenter illi subscribo. At si in vna audiuit divina, in alia verò recipit Sacramenta, & eligit sepulturam in tertio loco, aut Ecclesia, verius est quartam dandam esse Ecclesiæ in qua percipit Sacramenta, vt tenet Syl. sup. quest. 14. quia hæc quarta danda est Ecclesiæ Parochiali, quæ proprie illa dicitur, in qua recipit Sacramenta.

5 Sed dices, quid si tempore sepulturæ propria parochia erat interdicta Respondeo, si talis facta fuit ob culpam Parochi, debe-

debetur quarta Ecclesiæ, vbi defunctus sepelitur: Si autem Parochus non fuit in culpa, in hoc casu, aut alijs in quibus Parochianus, absque Parochi culpa, alibi sepelitur, non debet quartam suam amittere Barbofa *sup. num. 30. & 31.* vide Mirandam *sup. art. 10.* Syl. *verb. Canonica portio, num. 8. §. Septimus, Rodrig. tom. 1. q. 39. ar. 3.* Portel. *in add. ad dubia regularia, verbo Canonica portio, num. 3.* Hieron. Roder. *in compen. qq. regul. resol. 18. num. 4.*

6 Dices etiam: quid si quis eligat sepulturam in propria Ecclesia, ei nihil legans, alijs autem multa relinquens, an scilicet tunc debeatur quarta propriæ Ecclesiæ in qua eligit sepulturam, de relictis alijs Ecclesijs. Respondeo, si nihil legasset alijs Ecclesijs, de iure communi non esse soluendam quartam propriæ Ecclesiæ, in qua sepelitur; quia iura canonica superius adducta, quæ disponunt, quartam esse soluendam parochiali, loquatur, quando parochianus extra suam parochiam, sepelitur, quo in casu priuat suum Parochum

funerarijs, & alijs emolumentis ratione funeris obuenientibus, quod damnum ius recompenfat per solutionem quartæ, de funerarijs, & legatis factis aliæ Ecclesiæ, modo vt infra; hoc autem damnum cesfat, quando quis sepelitur in propria Parochia; ac proinde in hoc casu, solis funerarijs Parochus proprius debet esse contentus, cum ex officio teneatur suum parochianum sepelire. Quod si sit consuetudo, quod eligentes sepulturam in propria Ecclesia, semper aliquid illi relinquunt, in hoc casu si alijs, & non propriæ legaret, poterit propria Ecclesia tunc vbi tali consuetudine, & beneficio iudicis illud petere ab hæredibus: secus veró si talis non sit consuetudo; tunc enim proprijs funerarijs debet esse contentus, vt dictum est; nisi Parochianus legans, dimissa propria, alijs legasset in fraudem, & dolum, qui tunc præsumitur, cum alijs Ecclesijs multa legat, & nihil propriæ parochiæ. Ita Syl. verb. Canonica portio, n. 14. quest. 18.

7 Nota tamen, posse aliquando deberi
quar.

quartam Ecclesiæ Cathedrali, vel ex præ-
scriptione; vel ex eo quod eam sibi reser-
uauit, quando parochiæ fuerunt erectæ,
& hoc in signū superioritatis, Rota *decis.*
376 num 2. & 3. & tuuc quidem inter Cle-
ricos diuidetur, si cura non resideat pe-
nes certam personam, Riccius *in praxi, p.*
4. resol. 299. num. 4. vnde stante consuetu-
dine in ciuitate, quos ius sepeliendi pere-
grinos, & viatores spectet ad Ecclesiam
Cathedralem, quarta funeralis non dabi-
tur Parochijs, intra cuius limites viator
detentus pro delicto, vel habilitatus cum
cautione decelsit, vt celsuit sac. Congreg.
Concil. in Pisaurien. 22. Ianuarij 1628. &
tenet Barbol. *de offic. & potest. Parochi cap.*
25. num. 22. & 23. qui num. 25. cum Vbald.
de quarta canonica 2. p. cap. 8. n. 14. in fine.
Abb. *in cap. Certificari, num. 11. de sepult.*
asserit, in dubio, quando non constat ex
consuetudine, vel alia ratione, an debeat
tur quarta Episcopo, aut Parocho, præfer-
tur Parochus; quia Parochus habet magis
specialem curam, quam Episcopus, qui

eam habet generalem: & quia Parochis debetur quarta ex causa onerosa cap. 1. de sepult. & vti es alienum, Abb. *in cap. Certificari, ubi sup* Episcopo verò ex causa lucratiua ex textu in lege Sanctorum, C. de iure delib. Rota in Nerinoten. quarta funeralis 9. Iulij 1608. coram B. M. Patriarcha Mançanedo.

8 Ex dictis sequitur, Parochum posse petere quartam funeralem tanquam debitum, & mercedem laboris, quasi actione locati, Feder. de Senis *cons. 3 n. 9.* vel conditione ex canone, vel actione ex testamento. Petrus de Vbaldis *de canon. Parochiali, cap. 3. n. 2.* & Barbola *ubi sup. n. 32.*

9 Sed quæres à quibus debeatur hæc quarta parochialis, seu qui teneantur eam soluere. Respondeo, solui debere ab Ecclesijs, vbi quis relicta propria parochia, sepelitur, siue Ecclesia, in qua sepelitur sit sæcularium, siue regularium, siue exempta sit, siue non exempta; nõ autem ab alijs Ecclesijs, neque personis particularibus. Ita Innoc. *in cap. Relatum, & in cap. Nostra*
de

*de sepult. & in cap. Requisiisti, de testam. & quidem de Ecclesijs regularium habetur expresse in Clement. Dudum de sepult. §. Verum, & habet cōmunis DD. Angel. verb. Canonica portio, Syl. eod. verb. quæst. 9. num. 7. Vnde quarta hæc non est solvenda, ab hæredibus defuncti, sed ab Ecclesijs, vbi sepelitur, relicta propria, de funerarijs, & alijs ratione funeris obuenientibus. Aduertendum tamen, hæc procedere de iure communi; nam consuetudine introduci potest, vt ab hæredibus testatoris, ex bonis pro ipsius anima relictis solvatur. Aduertendæ etiam sunt cuiusq; Diœcesis statuta, ea quæ obseruanda esse: quid circa hanc quartam in Diœcesi Valent. dispositum sit, infra *dub. 6* Aduertendum denique, regulares habere aliqua priuilegia circa solutionem quartæ parochialis, & modo eam soluendi, de quibus *dub. sequen.**

D V B I V M III.

Quomodo, & quo iure teneantur regulares soluere
quartam ratione sepulturae ibi electae.

S V M M A R I V M.

Religiosi secundum ius commune tenentur soluere quartam, num. 1. à quo tunc cogendo sint ad huius solutionem, ibid.

Religiosi exempti sunt à solutione quartae per privilegia Papae num. 2. ut autem privilegium valeat quod per illud fuerit expresse derogatum Clementinae Dudum de sepult. num. 3. & 4.

Lex generalis in vere, vel Concilio Generali clausa ut censeatur derogata requiritur quod fiat specifica illius mentio, num. 4.

Communicatio privilegiorum non extenditur ad ea quae sunt alijs praedicialia, nu. 5.

Privilegia regularium circa exemptionem quartae an sint per Tridentinum, remocata, nu. 6. aut per Bulla Greg. XIII. num. 8.

Alleganti incumbit onus probandi, num. 7.

Religiosi casu quo teneantur soluere quartam, de quibus illum soluere debeant, num. 9.

Pacta cum Rectoribus Parochialium, & Prioribus

bus Monasteriorum circa quartam, an seruari debeant, num. 10.

R Espondeo, iure communi & modo contento in Clemen. Dudum de sepult. §. verum, vbi Clemen. V. sic ait: Auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus eadem, vt dictorum Ordinum fratres de obventionibus omnibus, tam funeralibus, quam quibuscūque, & quomodocumque relictis, distinctè, vel indistinctè ad quoscumque certos, vel determinatos vsus de quibus etiam quarta, siue canonica portio dari, siue exigi non consuevit, vel non debet de iure; nec non de datis, vel qualitercumque donatis in morte, seu mortis articulo, in infirmitate donantis, vel dantis de qua decesserit, quomodocumque directè, vel indirectè fratribus ipsis, vel alijs pro eisdem quartam partem, quam Apostolica auctoritate taxamus, & etiam limitamus, parochialibus Sacerdotibus Ecclesiarum Rectoribus, seu Curatis largiri integræ, teneantur. Non
obstan.

obstantibus privilegijs, &c. hæc illi. Hanc autem Clementinam Azor 2. p. lib. 9. cap. 13. q. 5. §. *Insuper*, existimat non extendi, quando quis eligit sepulturam apud Monasteria, seu Ecclesias monialium Ordinis Minorum & Prædicatorum, ibiq; de facto sepelitur; quia, inquit, dicta Clementina Dudum loquens de fratribus, cum sit pœnalis, nō est extendēda, sed restringenda; Hoc tamen non probatur vllō iure, præcipuè post Trid. sess. 25. cap. 13. cum in illo generaliter in quibuscumque locis pijs, ac Monasterijs, vbi solita esset persolui, id obseruari præcipiatur: quare quantum ad hoc consuetudini loci standum erit, idq; innuere videntur illa verba Trid. *solita esse persolui*. De quo vide Portel *ad dubia regularia*, verb. *Canonica portio*, nu. 8. Hier. Roder. *in comp. qq. regul. resol.* 18. num. 18. & Barbola *de offic. & potestat. Parochi* cap. 25. numer. 4. & 5. Huius Clementinæ declarationem, vide apud Sylvester verbo *Canonica portio*, numer. 14. questione 18. ad quem libenter me remitto, quia pa-

rum

rum est in usu, & ferme in totum reuo-
cata per Pontificum priuilegia, de qui-
bus statim *infra numer. 2. & sequentib.*
Hoc tamen aduerte cum Syluest. *supra*,
casu quo teneantur Religiosi soluere
quartum parochialem, seu Episcopalem,
non esse cogendos ad eius solutionem
per Episcopos, sed per Papam, aut dele-
gatum, quod etiam tenet Rodriguez *1.*
tom. questione 39. artic. 8. Vbi circa hoc
refert priuilegium Sixti Quarti, atque
non esse reuocatum per Clementis. Du-
dum. At in locis, vbi non solui ipsa quar-
ta consuevit à fratribus ab hinc quadra-
ginta annis, secundum dispositionem
Tridentis. *sess. 25. cap. 15. de reformat.*
de iure communi possunt curati compel-
lere fratres absolutionem quartæ, secluso
omni priuilegio, vt tenet Glossa in dicta
Clementina, & refert Rodrig. *vbi sup.* Po-
terit tamen Ordinarius inhibere à hæ-
redibus, seu fidei commissarijs ne dictam
quartam fratribus soluant, sed Parochis,
quamuis talis persona sit exempta, vt
inqui-

inquisitor, vel alius; quia vt patet ex Trident. sess. 22. cap. 8. de reform. & ibi congregatio DD. Cardinalium, Episcopi, & Ordinarij etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus á iure concessis, omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter viuos sunt executores.

2 Nunc autem Religiosi iuxta sua privilegia non tenentur soluere Episcopo, vel Parocho dictam portionem, seu quartam, nec de funeralibus, oblationibus, sepulturis, legatis, ultimis voluntatibus, nec de alijs pro victu, ornamentis, aut alijs quomodolibet largitis, nec ipsi Religiosi, nec qui eis illa solvunt. Ita enim post dictam Clementinam Dudum, concessit Eugen. III. bulla 12. pro Benedictinis, Sixtus III. bulla 14. pro Minoribus, & bulla 37. pro Carmelitis. Item Clement. VIII. Carmelitæ Discalciati, post contradictorium iudicium, & causa ventilata, á solutione quartæ funeralis liberantur. Ita Fr. Ioan. de la Cruz in suo tract. de statu Reli.

Religion. lib 2. cap. 9. dub. 5. concl. 2. Rodrig. tom. 1. quest. 39. art. 2. vbi aliorum Pontificum refert priuilegia, Villalobos 2. par. tract. 31. diff. 7. n. 9. & alij infra citandi.

3 Vt autem regulares per sua priuilegia exempti sint à solutione quartæ modo dicto, requiritur quod per priuilegiũ fuerit specialiter derogatum dictæ Clementinæ Dudum de sepult. vt decisum à Rota refert Barbosa *de offic. & potestat. Parochi cap. 25. num. 8. & supponit Hieron. Roder. in compen. qq. regul. resol. 18. num. 19. in principio.*

4 Quia lex generalis clausa in corpore iuris, & præsertim in Concilio edita, ad hoc vt reuocetur, requiritur quod fiat specifica mentio de eo, cap. Nonnulli 28. de rescript. cap. Eam te, de ætat. & qualitat. cap. Ex parte de Capellis Monach. & pluribus tradit Sanchez *de Matrim. lib. 3. disput. 26. num. 7. & Rodrig. tom. 3. quest. 39. art. 4. circa finem*, quidquid Cenedo *ad decretal. collectan. 123 num. 3. & Petrus de Vbaldis de Canonica Paroch. cap. 6. num. 8.*
vbi

vbi tener, derogari dictam Clementinam, etiam per clausulas generales, si constat de voluntate Principis derogare volentis omnibus in contrarium obstantibus. Ita autem necessarium est, vt derogetur dictæ Clementinæ Dudum, vt si in aliquibus priuilegijs concessis alicui Religioni, v.g. Prædicatoribus, fuerit dictæ Clementinæ specialiter derogatum, & postea hæc eadem priuilegia fuerint communicata Religioni, v. g. sancti Francisci, non communicatur, nec extendatur dicta derogatio, vt fuit decisum à Rota in vna Granaten. quarta funeraliū 12. Maij 1610. & Valisolerana 19. Aprilis 1606.

5 Quia communicatio non extenditur ad ea, quæ sunt alijs præiudicialia, Barbosa *supra num. 9.*

6 Quod si contra dicta priuilegia obijcias in Trid. sess. 25. cap. 13. de reform. statutum esse, quod dicta quarta soluatur à regularibus, vbi solita est persolui ante annos quadraginta, hoc est, *de quarenta años acá*, non obstante quo vis priuilegio.

gio. Responder Ioan. de la Cruz *ubi sup.*
Concilium loqui de Monasterijs ante an-
nos 40. fundatis, quæ dictam portionem
soluebant; & sic de aliqua Monasteria sine
fundata, à 40 annis citra, id est, *de quaren-
ta años acá*, non tenentur soluere dictam
quartam, prout declaratū refert à Pio V.
bulla 7. Igitur Monasteria Regularium
ante annos 40. ante dictum Concilium
constructa, quæ quartam consueuerant
persoluere, modo tantum soluere tenen-
tur. Vnde si dicta monasteria fundata
essent, etiam ab annis 40. ante Conci-
lium, si illam dictam quartam non per-
soluebant, nec etiam modo ad eam sol-
uendam tenentur. Ita Hieronym. Roder.
in compen. qq. regular. resol. 18. num. 2. ubi
addit, idem à fortiori dicendum est de
monasterijs, quæ post Concilium indies
ædificantur, vel ædificabuntur, quæ qui-
dem, quoad hanc solutionem quartæ,
non comprehendi in dicto decreto Tri-
drentino declarauit sacra Congregat. &
Pius Quintus in motu proprio ann. 1568.

P

apud

apud Bullarium, & Clemens VIII. post contradictorium iudicium definiuit pro fratribus Carmelitis Discalciatis, ne ad solutionē dictæ quartæ tenerentur, de quo etiam Azor *p. 2. lib. 9. cap. 12. q. 3.* Miranda *10. 2. quest. 48. art. 7.* Villalobos *2. p. tract. 31. diff. 7. num. 9.* Portel *verb. Canonica portio, a num. 1. usque ad n. 4* & cum alijs Barbola *de off. & potest. Parochi cap. 25. nu. 12. 13. 14. & 15.* Vbi resoluit, Monasteria fundata ante annos 40. ante Concilij Tridentini confirmationem, quæ quartam soluebant, etiam nunc eam soluere tenentur: secus si tunc eam non soluebant. Illa verò quæ post Trident. sunt constructa à solutione quartæ esse libera.

7 Ex his infert Fran. Leo *in suo Thesau- ro fori Ecclesiastici, p. 2. cap. 14. nu. 3.* Quod quando regulares sunt in quasi possessione non soluendi quartam Episcopo, aut Parocho, eisdem Parocho, & Episcopo incumbit onus probandi ante annos 40. elapsos solui solitam esse ab eorum Monasterijs, quod ait decisum in vna Terracinen. quia

quia alleganti onus probandi incumbit
Bart. in l. si minorem, num. 5. C. de integr.
rest.

8 Si verò iterum obijcias, dicta regu-
larium privilegia esse reuocata per Gre-
gor. XIII. & redacta ad terminos iuris
communis, vt habetur in bulla eiusdem
Pontificis, quam refert Nauar. cap. 27. in
fine & docet Fuscus de visit. Eccles. lib. 2.
cap. 2. nu. 27. Respondent Ioan. de la Cruz,
& Rodrig. sup. in dicta bulla solum reuo-
cari privilegia, quæ sunt contra Triden-
tinum, non vero declarationes eiusdem Con-
cilij, quæ non sunt contra illud, qualis est
de quarta funerali in fauorem regulariũ.
Et addunt, eandem declarationem Tridē-
tini postea datam esse à Congreg. Cardi-
nalem, quam refert Rodrig. vbi sup. Nec
ab alio est reuocata. Ego autem in his quæ
hoc, & antecedenti numero dicta sunt, cõ-
seo obseruandam esse consuetudinem ap-
probatam, quæ est optima legum, & pri-
uilegiorum interpret.

9 Aduertunt etiam Ioan. de la Cruz, &

Rodriguez *supra cit.* quod Religiosi qui secundum dispositionem Tridentini solvunt, aut solvere tenentur quartam parochialem, non teneri solvere de omnibus relictis fratribus, sed tantum de ijs, quæ cum corpore defuncti contigerunt deferri, non autem de Missis, candelis, vel alijs quomodolibet donatis, vt declaravit Pius V. in dicto motu proprio, & etiã consuetudine introductũ est (inquit Rodrig.) in Ecclesia, vt de nullo alio solvatur quarta, nisi de ijs, quæ cum corpore defuncti deferuntur prout etiam advertunt Card. in dicta Clement. Dudum, §. Verum Covarr. in cap. ult. de testam. nu. 6. & 7. & alij, quos allegat Covarr. qui post Panor. ait, consuetudinẽ receptum etiam esse, quando aliquis in aliena Parochia sepelitur, Ecclesiam sepulturæ non teneri solvere quartam de oblationibus factis post diem sepulturæ, sed solum de ijs quæ in die sepulturæ fiunt, quod etiam tenet Molina 2. 2. tract. 2. disp. 21 §. colum. 1309. eo quod Concil. solum facit mentionem de quarta

fune,

funeralium, quasi innuens, quod hæc tantum soluitur de ijs quæ offeruntur in die funeris. Idem etiam tenet Syl. *verb. Canonica portio, num. 15. quest. 19. in medio*, ubi docet, etiam si nomine funeralium intelligantur omnia bona, quæ obueniunt Ecclesiæ ratione funeris, siue ante corpus conditum in terra, siue post vsque ad 30. diem consuetudo tamen (inquit) habet, vt canonica non de omnibus, sed de ijs quæ comittantur, & cum funere deferuntur soluantur.

10 Item idem Rodriguez *1. tom. quest. 39. artic. 8.* aduertit, quod pacta cum Rectoribus Parochialium super iuribus Parochialibus, à Prioribus conuentualibus, seu Guardianis fratrum Prædicatorum, aut Minorum, & aliorum mendicantium facta, & approbata à suorum Conuentuum Concilio deberi obseruari, etiam si non interueniat assensus Generalis, vel Prouincialis: & addit Leonem Decimum in Concilio Lateranensi statuisse huiusmodi pacta

valere, nisi per subsequens Capitulum proximum Generale, vel Prouinciale, refutata, & per eos refutatio huiusmodi intimata debito tempore fuerit.

D V B I V M III.

Quomodo consuetudo excuset à solutione quartæ Canonice.

S V M M A R I V M.

Consuetudo vt liberet à solutione quartæ debet esse præscripta num. 1. quantum temporis requirat, ibid. & num. 2.

Renuntiatio, aut compositio circa quartam, an sit valida, num. 3.

Compositiones, & pacta super iuribus Parochialibus facta inter Prælatos conuentuales, & Paræcos valida sunt, num. 3.

Regulares per vnum aut alterum actum soluendi quartam an censeantur renuntiare iuri quæsito, num. 3.

Præuilegium ad non faciendum non perditur vno, aut bino actio, num. 4.

Præscriptio contra bona regularium debet esse centenaria, num. 5.

E X

EX supradictis constat consuetudinem habere maximam vim circa quartam, & modum soluendi eam; quare nunc solum de modo quærimus.

I Dico igitur primo. Consuetudo, ut omnino liberet á solutione quartæ, debet esse præscripta tempore legitimo, nempe cum titulo per tempus 40. ann. sine titulo per tempus immemorabile. Syl. verb. Canonica portio, num. 2. & 3. cum Panormit. in cap. Certificari, de sepult. & cum alijs Barbola de offic. & potestat. Parochi cap. 25. num. 16. & colligitur ex cap. 1. de præscrip. lib. 6. Ratio est; quia ius commune est pro Ecclesia parochiali, & Episcopo, consequenter cum præsumptio sit contra possidentem, oportet, quod titulum alleget & probet, per quem talis præsumptio tollatur, aut quod possiderit per tempus immemorabile; nam ut dictum est de decimis, tempus immemorabile inducit præsumptionem privilegij. Hac ergo præscriptione, modo explicato, potest se tueri Ecclesia parochialis, ne solvat quartam Episco-

po, vel alteri Parochiæ. Similiter Ecclesia regularium, ne eam soluat parochialibus, vt late Franciscus Leo *in suo Thesouro fori Ecclesiastici*, p.2. cap. 14. num. 34. quia Ecclesia potest se aduersus aliam Ecclesiam quadragenaria præscriptione tueri, *cap. illud de præscript. & Glossa in cap. De quarta de præscrip. in rebus autem Ecclesiasticis præscriptio est quadragenaria cap. Dilecto, cap. vlt. de consuetud. cap. Romana de elect. cap. Cum Ecclesia, de causa possessionis, & propriet. cap. De quarta, cap. Ad aures, de præscript. etiam si non sit titulus, intellige tamen, quoad præscriptionem tantum libertatis non soluendi quarantam decimarum, nec oblationum, aut legatorum. Sed si vna Ecclesia fundat suam intentionem in præscriptione quadragenaria percipiendi decimas in aliqua parochia, cum talis perceptio sit contra ius, titulus est necessarius, aut tantum temporis spatium, cuius memoria non extet, *cap. 1. de præscription in 6. cap. Decimas, de restitutione spoliat. eodem lib. 6. cap. Ad aures**

res de præscript. Abb. consil. 26. numer. 4. part. 2. ita Francif. Leo sup. Verius tamen existimo cum Syluester & alijs, etiam in quadragenaria præscriptione non solvendi decimam, aut quartam requiri titulū; quia est contra ius, & præsumptio contra præscribentem.

2 Dico secundo. Si consuetudo non tollit omnino quartam, sed tamen solvit citra quartam, id est, quintam aut sextam; aut solvit ultra dimidium, *mas que la metad*, requiritur quod sit præscripta cum titulo per tempus 40. ann. sine illo per tempus immemoriale. Ratio est, quia est contra ius nullo enim iure cavetur, ut detur minus quartæ, vel ultra dimidiam. Quod si detur infra dimidiam, *menos que la metad*, & infra quartam, *esto es, latercera parte*, valet consuetudo, etiam non præscripta tempore quadraginta anno. quia consuetudo dandi infra dimidiam, & quartam non est contra, sed præter ius, ut docet Panor.

Panormit. in cap. Certificari, de sepult. ac proinde ad hoc vt dicta consuetudo valeat sufficit tempus decem annorum, vt tenet idem Panormit. sup secundū Glosfam in cap. fin. de consuet. lib. 6. ita etiam Syl. sup. dict. num. 2. Sebastianus de Medicis de sepult. quest. 7. Barbosa de off. & potest. Parochi, cap. 25. nu. 2.

3 Sed quæres an valeat renuntiatio, aut compositio circa quartam. Respondeo, renuntiationem canonicæ portionis in damnum Ecclesiæ Cathedralis, vel parochialis factam, nullius esse valoris, nisi fiat cum protestatione, quod per hoc non fiat præiudicium Ecclesiæ iuribus; compositiones tamē, & pacta super iuribus parochialibus facta inter Prælatos conuentuales, & Parochos, valida sunt, etiam si celebrata sint absque licentia superiorum, Prouincialium, scilicet, vel Generalium; dum modo sint licita, & honesta, & fiant cum consensu conuentus nec irritentur per subsequens Capitulum Generale, vel Prouinciale, vt cum Rodrig. dixi dub. anteced.

ex

ex decreto Leon. X. in Concil. Lateran. imo & si dictæ compositiones, seu conventiones sint repugnantes dictæ Clementinæ Dudum, §. Cæterum de sepult. quia ibi solum reuocantur factæ ante illam, nõ vero faciendæ de nouo, vide Rodrig. tom. 1. quest. 39. art. 8. & tom. 3. quest. 46. art. 4. Azor part. 2. lib. 9. cap. 12. q. 4. Syl. verb. Canonica portio quest. 2. Mirandam, tom. 2. q. 46. art. 12. licet hic ibi contendat, in dicta Clementina etiam reuocariconventiones futuras, & non tantum præteritas. At Leo. X. fuit post illam, & potuit ius commune reuocare, vt bene notat Portel verbo Canonica portio, num. 9. & 10. quam sequuntur Hieron. Roder. in compen. qq. regul. resol. 18. num. 9. & Barbosa de off. & potest. Parochi cap. 25. num. 34. qui num. 35.

4. Afferit per vnum, aut binos actus contrarios non censeri regulares renuntiare iure quæsito de non soluendo quartam, nisi talis solutio facta sit per spatium 40. ann. iuxta dispositionem iuris in cap. Accedentibus, & cap. Si cetera de priuileg. quia

quia privilegium ad non faciendum non perditur vno actu, aut bino, cap. Cum accessissent, vbi Gloss. de constitut. etiam si per spatium 40. ann.

*S*oluta sit quarta: adhuc enim præscriptio non tenet; quia contra bona, & iura regularium, non nisi centenaria currit præscriptio ad instar Ecclesiæ Romanæ, ex quodam singulari privilegio Eugenij III. de quo Miranda dicit. quest. 48. art. 13. & Portel vbi sup. num. 4. & Clarius verb. Privilegium a num. 55. præcipue num. 58. An autem Parochus possit iuri quartæ renuntiare infra hoc cap. dub. vlt. in fine.

D V B I V M V.

De quibus soluenda sit quarta Parochialis.

S V M M A R I V M.

Quarta parochialis soluenda est de omnibus quæ obveniunt ratione funeris, num. 1.

Funeralia quæ dicantur, ibid.

Cerei possunt accipi in die defunctionis, & die sequenti, si solemniori pompa pro defuncto Missa cantatur, num. 2.

Quarta

Quarta debetur de cereis seu candelis quæ cum cadauere deferuntur, item de illis quæ in feretro deferuntur, num. 3. Limita tamen in quatuor casibus alia, num. 4.

Quarta canonica debetur de omnibus donatis, vel legatis causa mortis, vt in num. 5. Item de illis quæ iuri institutionis relinquuntur Monasterijs, vel locis pijs, num. 6. Non verò de illis quæ testator iussit distribui in vsus pios, in vasa, ornamenta, &c. num. 6. Item debetur delegatis factis Ecclesie seu Monasterio in qua quis eligit sepulturam, si legatur relinquatur rationi loci, & non personæ, nu. 7, Limita tamen in quatuor casibus, vt in num. 7.

R Espondeo, quartam funeralem, seu canonicam portionē debere de omnibus quæ obueniunt ratione funeris, scilicet in die funeris, seu de omnibus oblationibus, & commodis funeris quæ offeruntur in die funeris, prout declarauit Pius V. in constitut. quæ incipit, *Et si Mendicantium*, quam declarationem sequitur Manuel Rodrig. i. to. q. 39. art. 2. in fine, & Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. p. 2. c. 9. dub. 5. verb. *Tertia conclusio*, & cum alijs

alijs Barbofa *de offic. & potest. Parochi, cap. 35. num. 36.* Funeralia autem dicuntur ea, quæ ratione sepulturæ obueniunt cap. Cũ liberum, cap. Nostra de sepult. & Benedictus XI. inter constitutiones Prædicatorum pag. 72. ait per funeralia intelligi in hoc casu ea quæ cum fenere deducuntur siue antequã siue in terra conditum, siue post, & vsque ad trigessimũ diem, & quãdiu sit memoria de funere, modo occasione funeris proueniant, vt si post diem funeris obsequiæ fiant cum maxima pompa, eo quod die obitus propter pestem, aut aliam causam non potuit solemniter tumulari vide de his Riccium *in praxi for. Eccles. decis. 670. num. 4. decis. 571. num. 4. in 2. edit. & p. 4. resol. 300.* Petrus de Vbaldis *de canon. Parochiali, cap. 4. nu. 16.* Azor p. 2. lib. 6. cap. 14. quest. 13. verb. Funeralia, Portel *in dubijs regular. verb. Canonica portio, num. 5.* Hieron. Roder. *in comp. qq. regul. resol. 18. num 3.* & cum alijs Barbofa *supra num. 37.*

2 Ex dictis sequitur primo. Quando in defun.

defunctione data fuit Parocho solita facium, cereorum, aut intortitorum quarta, si deinde sequenti die solemniori pompa, in alia Ecclesia vbi mortuus sepulturæ mandatus fuerat die hesterna, pro eius anima Missa sollemnis cantatur cum distributione candellarum, & intortitorum in maiori quantitate diæ præcedentis, debeat ex his quoque Parocho quarta, prout declaratum à sacr. Congregat. negotijs Episcoporum, & Regularium præposita die 3. August. 1621. refert Barbosa *vbi sup. nu. 8.* quia omnia hæc censentur funèralia, & obuentiones occasione fune- ris prouenientes, & ex alio cap. actus funèrales sunt distincti.

3 Sequitur secundo. Deberi quartam parochialē de candelis, seu cereis accensis, quæ circa crucem, & cadauer deferuntur, Vbaldis *sup. cap. 4. num. 10.* & de candelis oblatiis, Feder. de Senis *dict. cons. 4. num. 8.* & cum his Barbosa *dict. cap. 25. nu. 47.* Item de illis quæ dantur pro Missis dicendis, & de legato Rectori Ecclesiæ

in qua quis eligit sepulturam pro celebrandis Missis v bald. *sup. num. 5. Rodrig. dict. quest. 39. num. 2. & cum alijs barbosa sup. num. 43. & de off. & potest. Episc. par. 3. allegat. 86. num. 20. & seqq. ex Gloss. verb. Funeralibus, in Clement. Dudum de sepult. §. Verum. Item de armis, libris, bandelis, culcitra, seu pallio quæ in feretro deferuntur, v bald. *loc. cit. n. 20.* Fallit tamen in armis, & aquis quæ, relinquuntur terræ sanctæ, Molina *tract. 2. disp. 215. nu. 8. per cap. in nostra de sepult.* Item de panis, sericis, seu aureis, vestibus, puta stamine, vel cilicio, Oldrad. *cons. 211. num. 7. ex cap. Cum inter nos, de verb. significat. & cap. In nostra de sepult.* circa quod attendenda est consuetudo, & ponderanda constitutio Pij V. quæ incipit, *Et si Mendicantium*, & videndus Barbosa *sup. num. 44.**

4 Limitanda tamen est principalis resolutio, ita vt quarta non debeatur Parco primo, ex his quæ offeruntur in funere alicuius, qui de facto contra voluntatem fratrum in Ecclesijs eorum v. g. tempore

prore interdicti sepeliuntur, quando scilicet ille Ecclesie gaudent hoc privilegio, quia non debetur quarta in casu prohibito, *cap. Ex parte, cap. Liberum, cap. In nostra de sepult. Syl. ver. Canonica portio, num. 8. §. Septimus*, ubi dicitur, quod tenetur corpus, & omnia quæ habet restituere, vide *Fr. Manuel tom. 1. quest. 39. artic. 3. Barbosa ubi sup. num. 45.* Secundo nec debetur ex his quæ offeruntur in funere alicuius novitij mortui in Religione *Syl. loco cit. §. Quartus, Manuel ubi sup. art. 4.* ubi id extendit, etiam si mortuus fuerit in domo parentum, ad quam se contulerat, ut curaretur, de quo *Villalobos par. 2. tract. 31. diff. 7. num. 10. Miranda to. 2. quest. 48. art. 4. concl. 3. Azor p. 2. lib. 9. cap. 13. quest. 4. verb. Quod si. Hieron. Roderic. in comp. qq. regul. res. 1. 18. n. 5.* Præstringenda tamen est hæc limitatio primo, ubi quis morbo iam affectus ingressus est Religionem, & ibi novitius ob illum morbum mortuus est, quia tunc quarta debetur. *Syl. sup. n. 8. §. Quintus* Secundo in eo qui petijt cum

Q Q habi.

habitu fratrum sepeliri, Syl. loco cit. Tertio in nouitio qui non habuit proposito mutandi vitam, Syl. supra verb. Quintus. Quarto in ijs confratribus, qui ingrediuntur in loco Religiosa, retentis bonis suis, quia etiam delegatis factis per ipsos debetur canonica portio. Syl. loco cit. nu. 12. & Barbosa ubi sup. cap. 25. num. 46. Limita tertio, vt non soluatur quarta delegatis factis Ecclesijs vel locis pijs pro fabrica, ornamentis, cercis, luminaribus, anniuersarijs post sextum diem, & alijs ad cultum diuinum perpetuum, Molina ubi sup. disp. 215. num. 8. Barbosa cum alijs sup. num. 47.

5 Sequitur tertio. Canonica portionem debere solui de rebus quomodolibet donatis, seu relictis, siue sit donatum vni ex regularibus, siue toti monasterio, *Clementina Dudum*, §. *Verum*, & ibi Gloss. *de sepult.* etiam si donatum sit vni fratri, & consanguineis, Syl. verb. *Canonica portio num. 15.* §. *Sexto.* Modo tamen dictæ donationis sint factæ causa mortis, vel legatum factum in infirmitate sit solutum in vita, Gloss.

Gloss. in verb. *Datis*, in dict. Clem. *Dudum*, & si contrarium teneat Rodrig. dict. q. 39. art. 2. & hoc propter priuilegia & consuetudinem, vbi refert declarationem Pij V. & Molina d. *disput.* 215. num. 4. vbi ait hoc non procedere, si fiat in fraudem per Abbatem in cap. *De his, de sepult.* Non autem debetur de vestibus datis pauperibus, Ioan. de la Cruz de *statu Religioso* p. 2. cap. 9. d. 16. 5 nec de frumento in illis regionibus in quibus datur, Caral. de *quarta funerali*, cap. 3. verb. *De frumento*. Nec debetur de donatis in vita, & in sanitate Oldrad. *cons.* 225. nu. 23. Petrus de Vbald. de *canon. port.* cap. 4. nu. 2. & Barbosa de *off. & potest. Parochi* cap. 25. num. 48. & 49.

6 Sequitur quarto. Funeralem quartam deberi de omnibus illis, quæ iure institutionis relinquuntur monasterij, siue alijs locis pijs, Molina dict. *disput.* 215. n. 4. Abb. c. 1 n. 7 de *sepult.* Syl. verb. *Canonica portio*, n. 10. Barbosa *sup.* n. 50. Non tamẽ debetur de illis, quæ testator iussit distribui in vfos pios, in vasa, luminaria, ornamenta Ecclesiæ

Couarr. cap. ult. num. 8. de testamentis, quia ab ipso testatore facta censetur huiusmodi distributio. Hoc autem non procedit quādo aliquis regularis electus est distributor, vt distribuatur aliquam summā pro suo arbitrio, & ipse inter fratres distribuit, quibus nihil erat relictū, Gloss. verb. *Obuentionibus*, & verb. *Indirectè*, in dict. *Clement. Dudum. Syluest. vbi sup. num. 15. verb. Secunda*, vbi loquitur, etiam quando fratribus nihil erat relictum, sed mandatur executoribus, vt dent, vel promittant aliquid fratribus.

7 Sequitur quinto. Deberi quartam funeralem de omnibus legatis factis Ecclesie, in qua quis eligit sepulturam, cap. 1. & 2. de sepult. Oldrad. conf. 225. num. 18. Rodrig. lococit art. 2. Molina dict. disp. 215. n. 4. vbi tenet deberi de omnibus quæ relinquuntur in ultima voluntate, etiam si legata facta sint Prædicatoribus, aut Mendicantibus, Couar. vbi sup. num. 8. per dict. *Clement. Dudum*. Hæc autem procedunt, si legatum relinquatur ratione loci, non autem

autem ratione personæ, neque in fraudē quartæ canonicæ, Syluest. *verb. Canonica portio, num 7.* Oldrad. *cons. 225. num. 16.* qui tamen indistincte dicit quartam deberi, vt refert Barbofa *sup. num. 51.* Limita tamen, vt non procedat, primo in legatis factis Monasterio, quod est exemptum per aliquod priuilegium, Syluest. *sup. num. 8.* Rodrig. *tom. 3. quest 46. art. 1.* Et *tom. 1. q. 39. art. ult.* Ioan de la Cruz *de statu Relig. par. 2. cap. 9. dub. 5.* Secundo in legatis factis Ecclesiæ, in qua testator sepelitur, Syluest. *sup. num. 8. §. Sextus,* per Gloss. *in cap. 1. de sepul.* quod non procedit, si tale legatum factum est Ecclesiæ, ad hoc vt construatur capellam in Ecclesia in qua sepultus est, vel si factum sit in fraudem Ecclesiæ parochialis, ita cum Alexand. & Zabara. Barbofa *dict. cap. 25. num. 52.* Tertio non procedit in legatis factis Ecclesijs, vel locis pijs pro ornamentis, cereis, luminarijs, anniuersario post diem sextum, Oldrad. *cons. 225. num. 20.* Molina *diff. 215. nu. 8.* Quarto non procedit in legatis re-

Q 3

lidis

licitis Ecclesiæ pro fabrica, quia ex tali legato non detrahitur quarta, Couar. in cap. ultim. num. 5. de testamen. quod verum est, si Ecclesia tunc egeat reparatione, secus si non egeat, Couar. sup. & Barbosa loco cit. num. 52.

D V B I V M VI.

Quid disponat circa Canonicam portionem, siue quartam, Synodus Valentina.

S V M M A R I V M.

D. D. Martinus ab Aiala Archiepiscopus Valent. quid disposuerit in sua Synod. circa quartæ solutionem num. 2. & 4.

D. D. Ioannis à Ribera Archiepiscop. Valent. quid disposuerit circa quartæ solutionem, num. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 10. & 11.

D. D. Fr. Isidoro Aliaga Archiepiscop. Valent. quid disposuerit circa quartæ solutionem in sua Synodo, num. 12.

An soluere quartam sit contra ius commune, num. 13. & 14.

Quarta parochialis an debeatur ex eleemosynis, num. 15.

Paro.

*Parochus an possit renuntiare quarta sibi debita,
num. 10.*

1 **C**Um huiusque dicta circa quartæ solutionem procedant de iure communi, & cum ius commune sit in hac materia sit valde mutatum vel per consuetudinem, de qua *sup. dub. 4.* vel per leges synodales, videndum est nunc, quid dispositum sit in nostra Diœcesi Valentina.

2 Primo igitur D. D. Martinus ab Aiala in iuribus parochialibus, ordinat. 43. & Dominus meus D. Ioan. á Ribera Archiepiscop. Valent. in synodo Diœcesana de an. 1584. decreto 2. disponunt, quod quarta in funeribus sic exigatur. Ex intorsti-
tjis, seu funeralibus cereis maioribus, quæ funus comittantur, accipiantur duo pro quarta, quos maluerint: si minoribus cereis afferantur, aut sine cereis mortuus sepeliatur, accipiant sex solidi pro quarta: aut ex parvis illis cereis tot, quot ex consuetudine loci accipi solent.

Adde

Addit Aiala *ubi sup.* prædictam quartam posse accipere quemlibet cur. tū; cum etiā à non suo Parocho, ac sedis armariarium, sed id peracta sepultura, & Missa atque tantum semel, nisi fiat commemoratio, siue remembrança post sepultum funus: tunc enim iterum debent quartare. De Abbatis, siue parvulis qui non feretro, sed manibus deferuntur ad sepeliendum, accipiant duos cereos pro quarta, si deferantur alioquin duos solidos. Post modū verò D. D. Fray Isidoro Archiep. Valent. in synodo de anno 1631. cap. 81. statuit, cū qui curam armarij Ecclesiæ Matricis gerit, & quemlibet Rectorem in funeribus adultorum duo interstitia, si in eis portentur, pro iure quartæ sumere possint, quæ si ipsis displicuerint, decem solidos pro illis accipiant; octo verò solidos, si nulla sint interstitia. In funeribus autem parvulorum, qui ad sepeliendum ducuntur in feretro, octo itidem solidos; si in vlnis deferantur, duos cereos, vel tres solidos ad suum arbitrium recipere valeant, hæc ille.

Quæ

Quæ dispositio est in viridi obseruan-
tia.

3 Secundò, D. D. Ioan. à Ribera ann.
1584. decreto 8. disponit quod quando
quarta funeralis ceræ accipitur, sit prima
in accipiendo Parœcia, vnde funus effertur;
secunda illa in quam infertur, quod
etiam nunc obseruatur.

4 Tertiò, D. D. Martinus Aiala in iu-
ribus funeralibus ordinat. 44. disposcit:
*El modo que a de quartar el Asseo quando
viniere la Cofadria de nuestra Señora del
Asseo. Y en la ordinacion 45. dispone: Que
quando de vna Iglesia, o Monasterio se bu-
uiere de rebazer la quarta por la cera a otra
Iglesia, no se parta por medio la hacha, o ci-
rio, sino que se rebagan por la quarta de las
hachas quatro sueldos, y por la de los cirios
de los Albades seis dineros, y quede en fa-
cultad del que ha de rebazer, pagarlos, o que
se los paguen.*

5 Quartò, D. D. Ioan. à Ribera in syno-
do ano. 1590. decreto 21. statuit: quod
quarta canonica seu funeralis, quæ hæcte-

nus

nus, ex Clementina Dudum de sepult. & antiqua consuetudine huius Diocesis solvi solita est, solvatur iuxta formam sequentem. Statuit ergo primo: delegatis quacumque via factis, sedi, vel Paroeciae Valentinae non deberi quartam paroeciae, cuius erat defunctus, nisi talia legata fuerint dimissa pro expensis exequiarum ipsius defuncti; nam tunc debetur illi quarta, ultra duos cereos, qui virtute privilegij Regis Iacobi debentur Cruci Parochiae defuncti. Quod si forte defunctus omnes cereos, quamvis multi sint, qui in suis exequijs deseruiunt, legaverit Ecclesiae, vel monasterio, ubi sepelitur, de omnibus illis, cuiuscumque formae fuerint, datur quarta pars paroeciae defuncti.

6 Statuit secundò. Si defunctus dimiserit alicui Ecclesiae, vel monasterio, vexilla, tapeta, serica, vel aurea, calices, cruces, aut alia quaecumque ornamenta, quae solum in honorem, & cultum Dei, & Ecclesiae deseruiunt, vel quantitatem aliquam, ad
 ea

ea facienda, de istis non debetur quarta parœciæ defuncti: sed si talia fuerint dimissa, vt post obitum illius conuertantur in vsum, vel vtilitatem propriam Sacerdotum, vel fratrum Ecclesiæ, vel monasterij, vbi fuerit sepultus; si talis dimissio sortitur suum effectum, tunc debetur quarta portio.

7 Statuit terciò. Si defunctus dimiserit pecunias, vel Missas aliquas Ecclesiæ, vel monasterio, & etiam dimiserit suæ Parœciæ, in qua sepultus fuerit, aliquid de prædictis legatis, tunc non debetur quarta portio dictæ Ecclesiæ de legatis aliarum Ecclesiarũ. Si verò non meminerit Parœciæ suæ, in qua sepultus est, tunc de melioribus legatis alijs Ecclesijs relictis primo debetur sibi vnũ quia mater defuncti fuit, vbi ecclesiastica Sacramenta sunt illi ministrata. Statuit quartò. Si defunctus elegerit sepulturam, in aliquo monasterio, seu Ecclesia quæ non fuerit sedes Valentina, nec aliqua Parochiarum eiusdem, & dimiserit illi Ecclesiæ seu monasterio

cen-

centum, ratione sepulturæ ibi electæ, & suæ parochiæ dimisserit decem pro canonica portione ei debita, tunc de illis centum debent superaddi parochiæ quindécim, pro complemento viginti quinque, quæ propriæ parochiæ debentur, pro quarta portione dictorum centum. Si autem talis absolutè legauerit dictæ parochiæ decem, non intentione soluendi dictam quartam portionem, tunc integrè percipiat dictos decem, & ultra hoc viginti quinque pro sua quarta portione, & hoc fuit inductum in compensationem damnorum, quæ sedes, & parochiæ prædictæ patiuntur propter priuilegium quod habent audiendi confessiones, & recipiendi parochianos dictarum Ecclesiarum parochialium ad sepulturam.

8 Statuit quinto. Si quis elegerit sepulturam in alieno Diœcesi, etiam si de iure nō sit soluenda canonica portio parochiæ defuncti; tamen quia talis est consuetudo in Valent. Diœcesi, si euenerit casus quarta portio debet solui parochiæ defuncti.

9 Sta.

9 Statuit sexto. Si quis dimiserit Rectori, vel Curato Ecclesiæ, vbi sepelitur Missas Rector, vel Curatus propriæ parochiæ debet habere quartam partem ipsarum; sic tamen quod ipsæ Missæ celebrantur per Sacerdotes residentes in dictis Ecclesijs. Sed si legauerit dictas Missas alicui Beneficiato, seu Presbytero Ecclesiæ vbi sepelitur, tunc de illis non debetur quarta pars Rectori, vel Curato propriæ parochiæ; nam dimittens vni Sacerdoti, vt est vna particularis persona, & nõ est caput Ecclesiæ, non sic intelligitur dimittere, quod totus Clerus dictæ Ecclesiæ habeat vtilitatem ipsarum, nisi in dicta Ecclesia sit consuetudo, quod Missæ relictæ vni particulari sint communes omnibus, quia tunc quarta pars deberetur propriæ parochiæ.

10 Demum declarat. per has constitutiones in nullo derogari, vel præiudicium inferri Religiosorum priuilegijs, veris, expressis, & confirmatis, ac in viridi obseruantia existentibus hætenus cõcessis à
Sede

Sede Apostolica, Mendicantium Ordinibus seu alijs personis, hæc ille.

ii Quintò, idem Dominus meus D. Ioann. à Ribera in sua synodo anno. 1599. adidit Nuntiatum nobis est, plena Synodo, inuecta esse in Ecclesiam vnam, aut alteram, paucis ab hinc mēsis nova anniuersaria, quæ tamen nouo ac commentatio nomine, vocantur, *doblas de requiem*, vt hoc prætextu, dolofo illo quidem, & fraudulento, fraudetur Rector tua illa quarta anniuersariorū debita. Nos igitur vt ius debitum Rectori in tuto colloceamus, volumus, & mandamus, vt ex nouis illis duplis de requiem vocatis, quarta pars seruetur Rectori, vt in cæteris anniuersarijs, cum duplæ huiusmodi, quamuis mutato nomine, sint reuera anniuersaria. In quo quidē decreto, dominus Archiep. duo facit, prime tollit abusum, *de las doblas de requiem*, & confirmat ius quartæ partis, quod habet Rector in anniuersarijs, quæ quotannis perpetuo celebrantur pro defunctis.

12 Sextò. Domino D. Frater Isidoro Aliaga Archiepiscop. Valentin. in suo Synodo de ann. 1631. cap. 43. statuit, & disponit modum extrahendi quartam ex anniuersarijs perpetuis & amortizatis, his verbis : *Volumus & ordinamus, ut ex tota & vniuersali cuiuslibet anniuersarij, vel anniuersariorum accumulatorum pecuniarum summa, primo capsouium desumatur; deinde tres solidi pro singulis Missis extrahantur, quibus detractes, quantitatatis residue quarta pars detur Rectori pro sua quarta; relique verò tres partes inter ipsum Rectorem, & Beneficiatos celebrationi interessentem, æquis portionibus diuidatur: quod etiam seruari volumus in anniuersarijs, quæ necessario sunt amortizanda, licet aliqua ex causa amortizatio differatur, quamcumque aliam consuetudinem derogantes.*

13 Sed dices, esse contra ius soluere hanc quartam ex anniuersarijs, vt tenet Syluest. verb. Canonica portio, numer. 3. quest. 3. & alij apud Francisci Leo. in suo thesauro

thesauro part. 2. cap. 14. num. 6. & 7. ex cap.
Cum creatura, de celebrat. Missarū, & cap.
De his vlt. de testament. Respondeo tamen
 non obstare huic decreto Valentino, *cap.*
Cum creatura; quia ibi solum reprehendit Pontifex negligentiam in celebrando Aniuersaria, & Sanctorum festa, & præcipit, vt deinceps ea celebrentur. Nec obstat *dict. cap. fin. de testam.* Nam hoc caput correctum est, & mutatum per Clementinam Dudum de sepult. §. Verum, quæ, vt ibi dicit Gloss. *de iure,* facit ius nouum, & corrigit vetus; & disponit, vt ex omnibus ratione funeris obuenientibus, soluatur quarta, etiam si antea, de iure, vel consuetudine non solueretur: quæ quidem dictio, *omnibus,* cum sit generalis omnia comprehendit, & nihil excludit. Et esto quod dispositio *dict. cap. fin. de testament.* maneat integra, nihilominus dici potest, quod detractio quartæ partis ex Aniuersarijs non est contra dictam dispositionem; nam ibi solum disponitur ne deducatur quarta pars ex proprietate & sorte principali,

cipali,

cipali, quæ legatur pro anniuersario, vt patet illis verbis: De ijs quæ in ornamen-
tis, vel pro eis, seu fabrica, luminaribus,
anniuersario, septimo, vigesimo, trigesi-
mo die; siue alijs ad perpetuum cultum
diuinum legantur Ecclesijs, vel reliquis
pijs locis, canonica portio (dummodo in
fraudem non fiat, vt ea Episcopus, seu pa-
rochialis Ecclesia debeat defraudari) de-
duci non debeat. Vbi Pontifex expresse
prohibet, ne ex legato pro anniuersario
deducatur quarta, & hoc ne defraudetur
suffragio anima defuncti legantis, & ma-
neat integra fors, seu quãtitas legata pro
anniuersario: quod non militat in quar-
ta, quæ in nostro Archiepiscopatu detra-
hitur ex anniuersarijs; nam hæc non de-
ducitur ex proprietate, & sorte principa-
li legati pro anniuersario, sed ex fructi-
bus, seu pensione legati; qui quidem fru-
ctus, seu pensio dantur pro distributioni-
bus Clericis celebrantibus anniuersaria,
& in distributione illorũ reseruatur quar-
ta pars Rectori, & hoc ne ex admisione
R benefi-

beneficiarios in totum Parochi damnum sentirent, eo quod de iure ad ipsos tota distributio spectaret, ut infra, & cap. seq. ex quo fit non defraudari animam defuncti, eo quod anniuersarium singulis annis celebratur, manente integra quantitas legati pro eo: declaratur etiam, relinquat v. g. Petrus Ecclesie S. Stephani 100. aureos pro anniuersario singulis annis celebrando, quæ 100. singulis annis reddunt 100. solidos pro pensione; hoc anniuersarium celebratur à toto Clero; deducitur tamen ex illis centum solidis quarta pars modo dicto *sup. n. 12.* & datur Rectori: & hoc pro obligatione ministrandi Sacramenta suis parochianis, pullandi campanas pro anniuersario, & pro luce in illius celebratione. Tum etiam & præcipuè, quia antiquitus, ut constabit *cap. seq.* in vna parochiali solus residebat Rector, seu Curatus, ac proinde omnia emolumenta, & obventiones in totum in eius utilitatem cedebant. Tempore autem procedente creata sunt beneficia simplicia in

paro.

parochialibus, & admissi beneficiari á Re-
ctoribus ad distributiones, & emolumēta
Ecclesiæ, in quorum admissione parochi
auctoritate Ordinarij reseruarūt sibi quar-
tam anniuersariorū, ne ex admissione be-
neficiorum detrimentū in emolumentis
sentirent: nā vt constat ex *cap. 3. de vita &
honestat. Cler.* Parochus solū tenetur vnum
Clericum admittere, vt illum adiuuet ad
cantandum, & ad celebrandum diuina
& Trident. sess. 21. cap. 4. disponit, si po-
pulus est numerosus, vt adhibeat tot Sa-
cerdotes, quot sunt necessarij pro Sacra-
mentorū administratione, vt infra *cap. seq.*
Etenim cederet in maximū Parochorum
præiuditiū, si tot beneficiarios admitteret,
sine reservatione quartæ: ac proinde me-
rito, iure nostro Valentino cautum est, vt
in diuisione distributionum pro anniuersa-
tario, quæ fit inter Clericos interessentes
reseruetur quarta pars pro Parocho, modo
vt *sup. n. 12.* vt aliquo modo reficiatur dā-
nū, quod ex admissione tot beneficiario-
rū ad sua percacia, & emolumēta patitur.

Qui quidem funus, seu ratio, & si expresse non habeatur in nostra synodo; præsumendum tamen est, talem fuisse mentem eorum, qui á principio hanc quartam constituerunt: est enim tam antiqua, vt eius memoria non extet, nec in synodo reperitur locus, vbi constituatur de nouo; nam in dicto decreto synodi de ann. 1599. supponitur huius quartæ solutio tanquã res certa, ac indubitata, antiquissima, ac de iure debita.

14. Quod si iterum obijcias, iura supra citata & diximus hoc *cap. dub. 5.* solum disponere, vt quarta solvatur ex legatis, & funerarijs factis Ecclesiæ, vbi quis relicta propria sepelitur, vt patet toto tit. de sepult. & Clementina Dudum eod. tit. Respondeo, & si iura ita expresse disponant; non tamen prohibent ne ex relictis Ecclesiæ in qua sepelitur detrahatur quarta, seu aliqua portio pro Parocho; quare talis solutio non est contra, sed præter ius, consequenter rationabiliter potuit assignari talis quarta solutio, aut cõsuetudine intro-

introduci, cui maximé fauet, cap. Certificari de sepult. & cōmunis consensus Doctorum ad quem introducendam, cum non sit contra ius, sufficiunt decem anni, vt dictum est hoc cap. dub. 4. Quid quod, hæc quarta anniuersariorum non detrahitur ex sorte, seu massa legati, sed ex eius fructibus pensione, seu distributionibus; ideo manet legatum integrum, similiter, & iuris communis dispositio. Etenim si canonica portio non detraheretur in hac Diœcesi ex funerarijs factis in propria Ecclesia modo, vt in *num. 12.* aut ex anniuersarijs, seu ex distributionibus eorum, vt dictum est *num. cit.* omnino Parochi defraudarentur canonica portione: nam de legatis alteri Ecclesiæ factis, non soluitur quarta, quia hæc abiit in disuetudinē: nec soluitur de legatis factis in monasterijs, quia sunt per sua privilegia exempta, vt dictum est hoc cap. dub. 3. ergo ritè soluitur de funerarijs in propria, & anniuersarijs ibi celebratis, iuste q; assignata est & determinata per cōstitutiones synodales.

15 Nota tamē pro complemento huius dictis D.D. Fr. Isidorum Aliaga Archiep. Valent. in synod. an. 1631. c. 80. statuisse, ut deinceps Parochi absq; ipsius licentia in scriptis, vllum prætenu licentiarum admittant ad petendā eleemosynā : & ut ex collectis eleemosynis, quarta pars parochiali Ecclesiæ illius loci, vbi fuerint collectæ tribuatur : exceptis tamē factis pro Hospitali gñli Valentiaë & pro christianis redimēdis, & pro domibus Dñæ nræ Virginis Mariæ del Puig, & pro pueris, quos vocāt, *S. Vincentij*, & cæteris eleemosynis, quæ virtute alicuius indulti Apostolici, à dictæ quartæ solutione fuerint immunes, & Religiosi, aut Religiosæ Mendicantes.

16 Sed quæres, an possit Parochus renūtiare quartæ sibi debitæ de iure cōmuni, vel synodali, seu cōsuetudine legitimæ approbatæ. Respondeo negativè; quia ut docet Archid. *cap. Pactū de pactis, lib. 6. pactū*, in quo damnificatur Ecclesia, non valet; at per tale pactū damnificantur Ecclesiæ, & parochorum successores; ergo tale pactum

pañum, & renuntiatio nõ valet. Et ita in terminis tenent Angel. *verb. Canon. portio n. 6. Syl. eod. verb. n. 3.* concessio enim canonicæ portionis non solũ cedit in utilitatẽ solius Parochi, vt talis persona est, sed potius est beneficiũ, & fauor Ecclesiarũ parochialium, & eorũ Parochorũ, ita vt sit fauor nõ personæ, sed status: & sicut Clericus nõ potest renuntiare priuilegio fori, quia non personæ tantum, sed potius statui est concessum; sic nec Parochus poterit renuntiare beneficio canonicæ portionis; quia nõ personæ, vt talis est, sed Ecclesiæ & statui Parochorũ, est concessum.

C A P V T X I V.

De ultimo iure Parochi.

D V B I V M V N I C V M.

In quo ius hoc consistat.

S V M M A R I V M.

DE essentia parochialis est quod tantum habeat vnũ Rectorem seu Parochum, num. 1.

R 4

Omnia

Omnia iura quæ pertinent ad Ecclesiam Parochialem pertinent etiam ad Parochum, num. 2.

Parochus tenetur habere alium clericum, vt illa adiuuet, num. 3. Et Episcopus si populus est numerosus potest illam ad id compellere, ibid.

Ecclesia fundari non debet nisi habeat dotem competentem pro duobus clericis, num. 3.

Episcopus quando populus est numerosus potest iuxta Trident. potest cegere Rectorem, vt sibi assistat coadiutores ad Sacramenta ministranda, numer. 4.

Episcopus quando possit nouas Parochias erigere, seu desm. mbrare, num. 5.

Rector an possit sibi asciscere Vicarium temporalem, num. 4.

Vltimum ius, seu qualitas ac conditio constituens Ecclesiam Parochialem est, quod solum habeat vnum pastorem Parochum, Presbyterum, seu Rectorem, quæ qualitas, vt dictum est cap. 1. non solum necessaria, sed omnino essentialis est, ita quod si duo præficiantur, iam nõ sit Ecclesia parochialis, vt latè probat Gonzales super 8. regul. Cancell. gloss. 6. nu. 42. vsq; ad num. 47. Gomeſio in regula de
idio-

idiomate, q. 11. Felino in cap. In ratione, n. 10 corollario prope finem, verb. Vt scias, de rescript. & Barbosa de off. & potest. Parochi, cap. 1. num. 43. & deducitur aperte ex cap. Sicut unaqueq; 21. quest. 1. ibi: Sed unum tantum habeat Rectorem, qui illam castè, & sincerè regat. Quia sicut vna mulier non potest duos, vel plures sponfos habere cap. 1. de sponsa duorum: nec vnum corpus duo capita, quia esset monstruū, cap. Quia plerisque de off. Ordinarij; sic nec Ecclesia duos, aut plures Parochos, cap. Cum ignores de præb. ita etiam Filescus de origine Parœciarum, cap. 4. circa finem verb. Verum enim vero, vbi id probat ex varijs Conciliorum autoritatibus. Ex quo fit, quod quando Ecclesia collegiata habet curam animarum, talis cura non possit spectare ad singulos canonicos illius, sed ad totum collegium, seu capitulum, vnā personam Rectoris representans. Obijdq; Concil. Trident. sess. 24. cap. 17. mandat Episcopis vt diuidant non diuisas Parochias, peculiaremque Parochum assignent, qui oues
cog.

cognoscere valeat, & á quo solo Sacramēta suscipiant.

2 Cum ergo ad constitutionem parochialis Ecclesiæ de essentia sit, vt vnum tantum habeat Rectorem, consequenter sit, vt omnia iura, quæ pertinent ad Parochiam, pertineant etiam ad Parochum; illumq; in Parochi, & Rectoris esse constituent. Vnde ad Parochum pertinet primo Sacramentorū administratio regulariter loquendo, modo supra in singulis explicato. Secundo, vt populus sibi subiectus in sua Ecclesia Baptismū suscipiat. Tertio, vt quisq; semel in anno sua peccata confiteatur. Quarto, vt Santissimū Christi Dñi corpus quotannis ab eo accipiat. Quinto, vt debito tempore Extremam vñtionem suscipiat. Sexto, vt Matrimonio, & nuptijs suorum assistat. Septimo, vt suos parochianos in sua Ecclesia sepeliat. Octauo, vt sui in sua Parochia diebus festis Missam audiant. Nono, vt decimarū fructus á suis ipse percipiat. Decimo, similiter vt fructus primitiarum ipse á suis exoptulet. Vnde-

cimo,

cimo, itidē & oblationes, quæ fiunt intra ambitū suæ Parochiæ ipse percipiat. Duodecimo, vt ipsi canonica portio, seu quarta de funerarijs, seu legatis ratione sepulturæ soluatur, modo in horum omnium singulis suo loco explicato.

3 Aduertendum tamen primo *in cap. Ut quisque 3. de vita & honestate Cler.* dispositum, & statutum esse, vt quisque Presbyter, qui plebem regit, Clericum habeat, qui secum cantet, & Epistolam, & Lectionem legat, & qui possit scholas tenere, & admonere suos parochianos, vt filios suos ad fidem discendam mittant ad Ecclesiam, quos ipse cum omni castitate erudiat. Ex quo colligit Gloss. quod duo ad minus debent esse in Ecclesia; & quod solus Presbyter non debet diuina celebrare, & quod Ecclesia nō debet dedicare, nisi duos ad minus sufficiat pro duobus clericis *1. q. 2. cap. Placuit, & de consecrat. d. 1. cap. Nemo, & in cap. Cum sicut, de consecrat. Eccles. vel Altar. in glossa Nec etiam, quam vide, & Abb. in dict. cap. Ut quisque,*
qui

qui in *cap. Dudum 16. de presumpt. num. 2.* tenet, quod Rector Ecclesie, non solum debet habere Clericum iuxta dispositionem, *dict. cap. Ut quisque*, sed etiam potest compelli, ut illum suscipiat in titulum Ecclesie suae, vel sic censeatur uti beneficiarius, frater, & socius quod, & bene limitat *Gloss. in d. cap. Dudum, verb. Sufficiant.* Si facultates Ecclesie pro omnibus sufficiunt, quod probare tenetur ille, qui dicit, non sufficere, ostendendo redditus Ecclesie, vide *Riccium decis. 350. n. 2. Fuscum lib. 2. de visit. Eccles. cap. 2. n. 23. Zerolam in praxi p. 2. verb. Parochus, verb. ad septimum, Cenedo collectanea 63.* ubi citat multos circa quod etiam vide declarationem Cardinalium, *in d. cap. Trid.* tenoris sequentis. Episcopus, ob multitudinem populi, potest compellere Rectorem ad sibi adiungendos alios Sacerdotes pro Missis, atque alijs Officijs divinis celebrandis, aut Sacramentis administrandis, cum moderamine tamen multitudinis Missarum, ne omittas *Filescum de orig. Paroeciarum cap. 4. sub finem*

finem, §. Verū enim vero, vbi ait, si Ecclesia parochialis satis amplos haberet redditus, cogebatur Presbyter Parœcus aliquot saltem Clericos sibi asciscere, qui illum in Officijs adiuuarent: sic enim statutum est in Concil. Emeritensi, cap. 18. statuit hæc sancta Synodus vt omnes parochiani Presbyteri, iuxta vt in rebus sibi a deo creditis sentiunt habere virtutem, de Ecclesiæ suæ familia, Clericos sibi faciant, quos per bonā voluntatem ita nutriant, vt Officiū sanctum digne peragant, & ad seruitium suum aptos eos habeant: ij etiam victum, & vestitum dispensatione Presbyteri merebuntur, & domino, & Presbytero suo, atq; vtilitati Ecclesiæ fideles esse debent. Ita Concil. vbi Filefacus, & bene, aduertit Domini vocem Parœco attributam, nō tam pro imperij erga Clericos auctoritate, quam dignitatis, & venerationis gratia explicandum, esse censerem. Idem probat ex Concil. Nannensi in cap. Vt quisque cit. & alijs Concilijs, quæ ibi vide.

4 Aduertendum secundo, nouissimè
per

per Trid. sess. 21. cap. 4. statutum esse posse
 Episcopos tanquam Sedis Apostolicæ de-
 legatos, quando populus est numerosus,
 vt vnus Rector non possit sufficere Sacra-
 mentis ministrandis, & diuino cultui per-
 agēdo, cogere Rectores, vel alios ad quos
 pertinet, vt sibi tot Sacerdotes adiungāt,
 ad hoc munus, quot sufficiant ad Sacra-
 menta exhibenda, & cultum diuinū cele-
 brandum. Vbi Conciliū loquitur, quando
 populus est numerosus, & vnitus & conti-
 nuus, siue cōtiguus: nā de populo dissito,
 seu diuisto in partes inter se valde distan-
 tes loquitur, §. *seq.* quod desumpsit ex
cap. Ex temporis 16. q. 1. & cap. fin. de Eccles.
edif. & nota Concil. illis verbis: *Quod Re-*
ctores adiungant sibi ministros necessarios.
 Innuere posse Rectores propria auctori-
 tate assumere sibi Vicarios temporales,
 dummodo sint ab Ordinario approbati.
 Pro quo facit declaratio Cardinalium,
 quæ super eodem cap. adducitur, his ver-
 bis: *Parochus potest sibi alium Presbyte-*
rum, ad Curam animarum adiutorem acci-
pere

pere modo sit ab Ordinario approbatus, vide Syl. verb. Excomm. excomm. 14. quest. 12. & infra cap. 15. dub. 8.

5 Addit Tridentinum vbi supra: *In ijs verò parochijs in quibus ob locorum distantiam siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda accedere non possunt, nouas Parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alex. III. quæ incipit, cap. Ad audientiam in lib. 3. decretal. tit. 48. de Ecclesijs edific. ipsos tanquam Sedis Apostolicæ delegatos, constituere posse, assignata congruenti portione Presbyteris, qui nouis parochijs præficiuntur, eiusdem Episcopi arbitrio, ex fructibus ad Ecclesiam Matricē quomodocumque pertinentibus; & si necesse sit, compellere populum possit, ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam. Vbi nota, vt nouæ Ecclesiæ erectio valeat, debet seruari dispositionem dicti cap. Ad audientiam: nam Tridentinum dicit,*
iuxta

iuxta formam capituli Ad audientiam. Secundo antequam noua parochia erigatur oportet primum, vt remedio declarato huius capituli Tridentini; ita vt si possit succurri necessitati parochianorum, per constitutionem Capellani, vel Vicarij temporalis, nō erigatur vicaria perpetua, iuxta declarationem Cardinalium sequentem. Ad succurrendum autem parochianis foris habitantibus, vt supra dictum est, erigatur vna capellania extra Ciuitatem, quæ non sit Ecclesia per se, sed in potestate Matricis Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amouibilis approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra Ciuitatem, ad quos non est accessus ex vrbe de nocte, quia portæ Ciuitatis clauduntur. Quæ declaratio circumfertur in eod. cap. Trident. de hac materia vide Abb. in dict. cap. Ad audientiam, & Doctores quos citat Barbosa in remissionibus ad Trident. sess. 21. cap. 4.

& infra cap. 15.

dub. 2.

CAP.



CAPVT VLTIMVM.

De Vicarijs perpetuis, & temporalibus.

DVBIVM PRIMVM.

Quid & quotuplex sit Vicaria.

SVMMARIVM.

VICARIVS *ijs dicitur qui alterius vices gerit, & in loco illius sufficitur, num. 1.*

Summus Pontifex dicitur Vicarius Christi, num. 1. habet Romæ suum Vicarium, ibid.

Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi late dicuntur Vicarij Papæ, num. 2. ij habent suos Vicarios generales, & foraneos.

Doctores qui agunt de Vicarijs generalibus, & foraneis Episcoporum, num. 3.

Vicarij Parochorum alij sunt perpetui, alij vero temporales, num. 3.

S

VI.

1 **V**ICARIIVS generaliter, & communiter loquendo ijs dicitur, qui alterius vices gerit, vel qui in eius loco est subrogatus, *l. Vicarius, ff. de legationib. vnde in Codice habemus, titul. de off. Vicarij, vbi agitur de Vicarijs magistratum, & militum: similiter in iure Canonico. Latissimè ergo omnis qui alterius vices gerit, & in locum illius sufficitur Vicarius nuncupatur. Ita Azor 2. tom. lib. 3. quest. 1. Gonzales in 8. regulam cancell. gloss. 5. §. 3. num. 2.*

2 Iure autem canonico multipliciter dicitur: nam incipiendo à capite, Summ⁹ Pontifex dicitur Vicarius Christi Domini, prout etiam fuit D. Petrus, *cap. Quanto; cap. Inter corporalia de translat. Episcopi, cap. Vbi periculum, §. Cæterum de elect. in 6.* Deinde Romanus Pontifex quamuis sit sūmus Ecclesiæ Pastor, & Christi Domini Vicarius, tanquam vrbis tamen Episcopus habet suum Romæ Vicarium, de quo loquitur textus *in cap. Sua nobis, de officio Vicarij, & lato saltem modo omnes Patriarchæ,*

chæ, Archiepiscopi, & Episcopi dicuntur vicarij Papæ. *Selua de benef. 2. part. quest. 1. num. 2. Gonzales sup. num. 6.*

3 Item dantur Vicarij Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Prælatorũ, de quibus loquuntur *cap. 1. 2. & 3. de off. Vicarij in 6. cap. 2. de consuet. eodem lib. qui etiam Officiales appellantur, cap. fin. de off. Vic. in 6. vbi Officialis, aut Vicarius generalis Episcopi, de quibus latè Rebus. in praxi tit. de forma vicariatus, nu. 242. Azor 2. tom. lib. 3. cap. 43. 44. 45. & 46. Garcia de benef. per varia capita, Barbosa de off. & potest. Episcopi & lib. de iure uniuerso, & in tract. de Canonicis & dignitatibus cap. 42. vbi agit de vicario capituli.*

Dantur etiam alij vicarij inferiores pedanei, seu foranei nominati de quibus in Clementina 2. & ibi Gloss. verb. *Foraneo, de rescript. Mohedanus decis. 5. de appellat. & DD. citati.*

Denique in beneficijs parochialibus, seu curatis constituentur Vicarij ad cu-

ram animarum legendam, ex quibus alij dicuntur, & sunt vicarij perpetui: alij verò vicarij temporales, seu amouibiles. Vicarius perpetuus est ille qui ab Episcopo ad ipsius vicarij vitã est constitutus: temporalis verò vicarius, seu amouibilis ille dicitur, qui ad tempus, & ad nutum constituentis cõstituitur & amouetur. In hoc autem opusculum solum agemus de Vicario perpetuo, & temporali curã animarum habente. Et primo de Vicario perpetuo.

D V B I V M II.

A quo, in qua Ecclesia, & quibus de causis possit Vicarius perpetuus constitui.

S V M M A R I V M.

Vicarius perpetuus quis, num. 2.

Vicarius perpetuus à quo, quando, & quomodo instituendus, num. 3.

Vicarius perpetuus habet Curam animarum suar Vicariarum, & non Parochus cui vicaria perpetua est anexa, num. 3.

Rector

Rector non potest Sacramenta ministrare in Vicaria perpetua sibi anexa, ibidem.

1 **D**E Vicario perpetuo agitur *capite Extirpandæ, §. Qui vero, de præb. cap. 1. de Capell. Monach. Clement. unica de offic. Vicari, & Textus in cap. 1. 2. 3. & 4. & cap. fin. de off. Vicarij, & latè Rebus. in præxi iii. de Vicaria perpetua, per totum.*

2 Perpetuus autem Vicarius is dicitur qui Episcopi auctoritate, & canonica electione electus parochiali Ecclesiæ constituitur, & quæ certa ex annuis prouentibus Ecclesiæ portio assignatur, tanquã laboris merces, iuxta ea quæ habentur *in d. cap. Extirpandæ, & in cap. Ad hæc de off. Vicarij, & Gloss. in cap. Ex parte, eodem tit. in verb. Perpetuos Vicarios, Abb. in cap. Postulas de rescript. Hunc ergo vicarium non potest sine Episcopi auctoritate, & mune re remouere, nec assignatam ei portionẽ ei minuere Rector, qui in beneficio, & Ecclesia parochiali præcedit, ex d. cap. Ad hæc de off. Vic & c. 1. de capell. Monach. in 6.*

3 Dico igitur, Episcopi auctoritate esse constituendum Vicarium perpetuum, & in Ecclesia parochiali, quoribus beneficiū aliquod parochiale curā animarū habens alicui alteri Ecclesiæ, vel Collegio Canoniorum, vel Seminario Clericorum, vel alteri loco pietatis causa extructo, & fundato, vel dignitati, vel præbendæ fuerit annexum, *cap. Extirpandæ, §. Qui verò, de præben.* Item quando in parochia capella constituitur, eo quod populus parochiæ subiectus sit magnus, & parochiā conuenire non potest; tunc enim solet auctoritate Episcopi capella ædificari, & in ea cōstitui Vicarius perpetuus, iuxta ea quæ habentur *in cap. Ad audientiam de Eccles. ædif.* & disponit Trident. sess. 21. cap. 4. in hoc ergo casu ex beneficio principali detrahitur iusta, & idonea portio ad commodum Vicarij perpetui sustentationē, *ex dict. cap. Extirpandæ, §. Qui verò, cap. Ad hæc de off. Vicarij.* Et merito quidem, quia ijs, qui habet vicariam perpetuam sibi annexam, sit immunes à cura animarum, & ab

ab obligatione, & præcepto inseruiendi, & residendi in vicaria perpetua ei annexa, vel de nouo in sua parochia erecta, & tale onus, ac cura in Vicarium perpetuum transfertur, qui ideo instituitur, vt curam animarum habeat, ac eam Ecclesiam administret, vt insinuatur *in cap. 1. de præb. in 6. Et cap. 1. de Capell. Monach. eo. lib. Et cap. Extirpandæ, §. Qui vero de præben.* Vnde cura animarum vicariæ perpetuæ non apud Rectorem Ecclesiæ principalis, sed apud Vicarium perpetuum residet; ideoque Rector Sacramenta non debet, neque conferre potest in vicaria perpetua sibi annexa. Ita Azor 2. tom. lib. 3. cap. 6. q. 2. §. *Queret aliquis, in fine, ex Abb. in dict. cap. Extirpandæ, §. Qui vero, n. 6. de præb.*

& cum alijs Barboſa de off. Et potest.

Parochi cap. 1. à numero. 53.

D V B I V M III.

An Vicarius perpetuus habeat beneficium Ecclesiasticum, seu an Vicaria perpetua sit beneficium Ecclesiasticum.

S V M M A R I V M.

Vicaria perpetua est verum beneficium curatum, num. 1.

Vicarius perpetuus remanet mortuo Rectore, ibid.

Vicarius perpetuus an dici possit Rector, n. 2.

Rector principalis an possit exercere suam iurisdictionem in Vicaria perpetua sibi adnexa, n. 2.

I **C**onclusio est affirmans, & probatur ex cap. Perpetuus de fide instrumentorum, cap. Postulasti de rescript. cap. Ad haec de off. Vicarij, & Clement. unica eo. tit. & ita tenent Abb. in dict. cap. Postulasti, Azor 2. tom. lib. 3. cap. 6. quest. 5. Gonzales sup. 8. regul. Cancell. gloss. 5. §. 3. num. 19. Gomez in regul. de idiomate, quest. 11. num. 2. & alij quos Gonzales & dixi sup. cap. 1. verbo *Ex dictis*, & tenent cū alijs Barbosa de offic.

offic. & potest. Parochi, cap. 1. nu. 56. Et confirmatur, quia Vicarij perpetui habent verum titulum *cap. Ad hæc, cit. & ibi Abb. & Gloss. in dict. Clement. de off. Vic. ex quo sit, ut iura omnia loquentia de beneficijs curatis circa vocationem per ascensionem, & per non promotionem, & de eorum ætate, locum habeant in huiusmodi Vicarijs perpetuis, ita Azor *sup. quest. 2. Gonzales sup. num. 20. & 21. ex dict. Clement. 2. de off. Vicarij.* Probatum etiam, quia Vicarius perpetuus nõ potest remoueri, etiam si principalis Rector moriatur, ut habetur *in dict. cap. Ad hæc, de off. Vic.* Gonzales ubi *sup. cum alijs num. 22.* Item quia sicut vicarius Episcopi non potest conferre beneficium sine speciali facultate, *cap. fin. de off. Vicarij in 6.* ita nec potest conferre vicariam perpetuam, nec illum erigere, Gonzales *sup. num. 25.**

2 Sed quæres, an Vicarius perpetuus sit Rector. Respondeo propriè, & in rigore non esse Rectorem, sed Vicarium perpetuum Rectoris principalis, ita Gonzales

les

les sup. nu. 23. ex Vitalino in dict. Clement. de off. Vicarij, Barbosa cum alijs sup. num. 55. & supponit Azor lib. 3. cap. 6. quest. 2. colligitur ex Trident. sess. 21. cap. 4. & ex cap. Ad audientiam de Eccles. edific. vbi illum non Rectorem, sed Presbyterum nominat, & confirmat praxis nostræ Diœcesis, & etiam Dertusen, vbi talis non vocatur Rector, sed Vicarius perpetuus, colligitur etiam aperte ex cap. Ex parte, de offi. Vicarij, & cap. Extirpanda, §. Qui vero, de præb. & confirmat Pius Quintus in sua constit. quæ incipit, ad exequendū, tom. 2. Bullarij pag. mibi 243. vbi semper hunc vocat Vicarium perpetuum, & non Rectorem. Etenim quamuis cura animarum actualis auferatur Rectori principali, & transferatur in Vicarium perpetuum, vt sit in praxi, & docet Nauar. consil. 21. num. 7. de Clericis non resident. In habitu tamen residet cura penes Rectorem, idem Nauar. supra num. 8. Azor sup. quest. 2. §. Querat aliquis, Gonzales loco citat. num. 23. & 24. Barbosa supra numer. 53. late Abb. in cap. Ex-

*Extirpandæ, §. Qui vero, num. 15. viden-
dus, vide etiam illius additionatorem in
cap. Quoniam, ne Prælati vices el 2. lit. B.
vbi citat Glossam in cap. Super eo de præb.
in 6 in verbo Annexæ, vbi dicit: Rectorem
posse exercere iurisdictionem spiritua-
lem in Vicarium perpetuum, eum excom-
municando, quod limitat & bene Gloss.
marginalis ibidem, habere, scilicet iuris-
dictionem in habitu, vt cum Nau. & Bar-
bosa dictum est; non vero in actu, quod
est iure conformius, & tenendum, nisi
aliud legitima consuetudo introduxerit.
vide sup. cap. 2. num. 10.*

D V B I V M III.

*An Vicarius perpetuus habeat ius percipiendi
decimas.*

S V M M A R I V M.

V*icarius perpetuus multum ius habet ad deci-
mas seu primitias si in erectione vicariæ ei est
assigna*

- assignata certa portio, nu. 1. si non est assignata solum habet ius ad decimas pro sua sustentatione, num. 2. quid si nullus adesset R. Etor, ibid.
- Vicarius perpetuus sic debet honorari in loco, & alijs, sicut ijs cuius vices gerit, num. 3.
- Regula de idiomate habet locum in Vicario perpetuo, num. 4. item regula de annali, num. 5.
- Iura omnia (præter decimas) parochialia competunt Vicario perpetuo, num. 6.
- Vicarius perpetuus tenetur subiectionem præstare Matrìci, num. 6.
- Vicarius perpetuus non potest alium substituere, num. 7. an temporalem, ibid.

I Dico primo, si in erectione vicariæ perpetuæ intercessit transactio, & compositio inter vicarium perpetuum, & Rectorem Ecclesiæ Matrìcis, seu Baptismalis, ut omnes decimæ & primitiæ cedant Rectorem Matrìcis, & ex alia parte provisum sit commodè sustentationi vicarij perpetui, tunc vicarius perpetuus nullum ius habet ad decimas, seu primitias, sed solum ad illam partem suæ sustentationi assignatã, quod tanquam certum supponunt DD. & latè docet Suarez lib.

3. *de Relig. cap. 24. num. 4.* & ego ipse dixi cum illo in Decalogo *lib. 3. cap. 3. dub. 8. n. 7.* vide ibi. Dubium procedit quando de tali translatione non constat.

2 Dico secundo, Vicarius perpetuus de iure communi solum habet fundatam intentionem in iure percipiendi decimas, & iure parochialia pro sua sustentatione congrua assignata in vicariæ perpetuæ cōstitutione, & erectione, ut tenet Rota *decis. 5. de off. Vicarij in antiquis*, & alij quos Gonzales *super 8. regulam Cancell. gloss. 5. §. 3. num. 26.* cum alijs. In reliquis autem decimis habet Rector fundatam suam intentionem, seu ijs cui est beneficium unitum Cardinalis in Clementina *fin. ad finem de decimis*, & alijs quos Gonzales *sup. 27.* Quod si nullus adesset Rector, nec appareret de unione, tunc Vicarius perpetuus fundatam habet de iure communi intentionem quoad decimas, seu primitias omnes tales vicariæ. Ita Rebus. & quos Gonzales *sup. num. 28.*

3 Ex his collige primo cum Gonzales *sup.*

sup. num. 28. & seqq. Quod vicarius perpetuus sic debet honorari in loco, & alijs, sicut ijs cuius vices gerit, *cap. Præcipimus distinct. 93. & per textum in dict. Clement. unica.*

4 Secundo, quod regula de idiomate habet locum in Vicario perpetuo, vt latè Gomez *in regula de idiomate, questione 11.*

5 Tertio, quod regula de annali habet etiam locum in vicario perpetuo, vt latè Mandosius *in regul. 33. de annali, quest. 13. per totam*, quod procedit, & locum habet siue vocetur vicarius, siue curatus, siue Rector, siue alio quo vis nomine, vt aduertit Gonzales *sup. num. 32. cum Rebufo de congrua, num. 112.*

6 Colligitur 2. vt omnia quæ dicta sunt de iuribus parochialibus possint accomodari proportionabiliter vicario perpetuo, exceptis decimis modo proximè explicato, in hoc dubio. Ratio est, quia vicarius perpetuus habet titulum, & beneficium curatum, ac parochiale, vt proba-

tum

tum est dub. 3. excepto etiam iure subiectionis Rectori principali debito: etenim Vicarius perpetuus tenetur aliquid præstare Rectori principali, seu Matrìci in signum subiectionis, vt disponit expresse *cap. Ad audientiam de Ecclesijs edific. & cõfirmat Tridentin. sess. 21. cap. 4.* Quod maxime procedit in vicarijs, quæ de nouo in parochiali habente populum numerosum eriguntur ex *dict. cap. Ad audientiam & Tridentin.* apperte constat. Sic vicarius perpetuus loci de Benimaclet Rectori principali seu Matrìcis sancti Stephani singulis annis iofesto Purificationis Beatæ Mariæ semper Virginis soluit vnum cereum ceræ albæ ponderis vnus libræ in signum supradictæ subiectionis.

7 Sed quæres, an Vicarius perpetuus possit alium vicarium sibi subrogare. Respondeo, tanquam certum non posse sibi alium Vicarium perpetuum substituere, vt late Abb. *in cap. Clericos, de offic. Vicar. num. 2.* Vicarius namque perpetuus, vt supradictum est, & latius infra, nõ potest

potest sine Episcopi auctoritate institui. Poterit tamen vicarium temporalem sibi substituere, vt docet Abb. *sup.* modo id faciat magna ex causa impeditus, & ad modicum tempus, puta ad vnā hebdomadam vel duas, quia modicam in iure pro nihilo reputatur, & dummodo raro substituat Azor *to. 2. lib. 3. cap. 6. quest. 10.* Hoc autem intellige, modo quo infra dicetur de Parocho respectu Vicarij temporalis.

D V B I V M V.

A quo debeat fieri presentatio & institutio Vicarij perpetui.

S V M M A R I V M.

Patronatus vicariae perpetuae spectat ad Rectorem principalem si patronus sit laicus praesentat quem voluerit: si Ecclesiasticus, si vacat in mense non reseruato, nominat duos aut tres quos examinat Ordinarius, & ex illis patronus eligit quem voluerit. Si in mense reseruato patronus non nominat, sed Episcopus praemisso concursu, *num. 1.*

Concur.

*Concurfus an requiratur in vicaria perpetua, nu. 2.
Vicaria perpetua quando, & quomodo erigenda,
num. 3.*

DE hac re latè Gonzales in 8. regula
lam Cancell. gloss. 5. à num. 19. &
48. & Garciam p. 5. de benef. cap. 1. & p. 9.
cap. 2. à num. 285. Vbi etiam explicant, an
hæc vicaria comprehendatur in reserva-
tione dictæ regulæ octauæ, & an ad huius
provisionem requiratur concursus à Tri-
dantino statutus, pro praxi tamen sufficiat
nobis scire. Primo patronatum vicariæ
perpetuæ spectare ad Rectorem princi-
palem, cap. Ad audientiam de Eccles. adif.
Pius Quintus in constit. 47. ann. 1567. quæ
incipit *Ad exequendum*, pag. mibi 243. tom.
2. Secundo si patronatus sit laicalis, ipse
præsentat quem voluerit, & Ordinarius
approbat, & instituit: si autem sit Eccle-
siasticus, & vicaria vacat in mense non re-
seruato Papæ, vt sunt Martius, Iunius, Sep-
tember, & December, patronus nominat
duos, aut tres, quos Episcopus examinat,
T &

& postea ex approbatis ab illo eligit patronus quem voluerit. Quod si vaccat in mense reservato, tunc patronus Ecclesiasticus non potest praesentare, aut nominare, sed Episcopus praesentat, aut nominat praemisso concursu, sicut fit in Rectoris vacantibus in mense reservato, & eligit digniorem, qui expeditis litteris, seu bullis Apostolicis accipit à Papa institutionem, seu collationem.

2 An autem concursus fieri debeat in Vicarijs perpetuis tradat Garcia *sup. dict. cap. 9. a num. 284. usque ad 297.* ubi absolute tenet, in Vicarijs alicui beneficio, vel loco unitis, non requirit concursum: bene verò, si vicaria perpetua nulli loco, vel beneficio sit unita, sed est parochialis de per se, de quo vide etiam Barbosa *de offic. & potestate Episcopi, allegat. 60. numer. 3. & de offic. & potestat. Parochi cap. 2. num. 20. & in collectaneis super Tridentinum sess. 24. cap. 18. numer. 7. & 11. Gonzales ubi supra num. 54. & Bellarminum in declarationibus super Tridentinum sess.*

sess. 14. cap. 18. vbi refert sequentem declarationem Cardinalium : Congregatio censuit Vicarios perpetuos in parochialibus unitis non esse praeiudicio concursu instituendos, die 18. ann. 1594.

3 *Quomodo autem erigenda sic vicaria perpetua, vide sup. cap. 14. vbi de ultimo iure Parochi in fine verb. Addit, & in Decalogo lib. 3. cap. 3. dub. 7. numer. 7. vide etiam cap. Ad audientiam el 1. de Eccles. edific. Concil. Tridentin. sess. 21. cap. 4. de reformat. vbi praescribit formam erigendi vicarias, Abb. in dict. cap. Ad audientiam, Zerolam in sua praxi, part. 1. verb. Parochia §. 6. Azor tom. 2. lib. 3. cap. 12. quest. 7. Franciscum Leo. in thesauro fori Ecclesiastici, part. 2. cap. 2. numer. 68. Riccium in praxi fori Ecclesiastici decis. 554. & alios quos Barbola de off. & potest. Episcopi allegat. 68. qui cum Riccio resoluit, non licere nouam separationem, seu erectionem, si in loco minimè difficili, nec immo modo Oratorium adesset, vel Capella cū fonte baptismali, & cæteris ad*

parœciam necessarijs, vbique proponeret in sui adiutorium, Sacerdotem qui ibi resideret, & Sacramenta posset administrare, citant Costam, & Menochium, & fauet apperte declaratio Cardin. in sess. 21. cap. 4. Trident. vbi dicit, in hoc casu ponendũ Vicarium temporalem, non verò perpetuum, vt dictum est *sup. cap. vlt. de vltim. iure Parochi in fine verb. Addit Trident.* vide etiam bullam Pij Quinti quæ incipit *Ad exequendum to. 2. pag. 243. in meis*, vbi etiam statuit portionem assignandam Vicario perpetuo non debere esse minus, quam quinquaginta, nec magis quam centum scuta.

D V B I V M VI.

Quibus de causis soleat Vicarius temporalis constitui.

S V M M A R I V M.

Vicarius temporalis ijs dicitur qui ad tempus constituitur, num. 1.

Vica-

Vicarius temporalis ex multis causis constituitur
num. 2.

Consuetudo apponendi Vicarium multis operatur
num. 3.

1 **S**uppone Vicarium temporalem dici eum qui ad tempus, vel ad voluntatem constituentis constituitur, & ad nutum ipsius constituentis reuocari potest. Azor 2. tom. lib. 3. cap. 6. quest. 1. in fine. Gonzales in 8. regula Cancellariae gloss. 5. num. 12.

2 Respondeo igitur Vicarium temporalem ex multis causis constitui, de quibus Azor sup. quest. 3. & Gonzales loco citat. num. 12. Prima est, quando quis habet duas parochiales æque principaliter unitas: tunc enim vnus curatus est vtriusque, qui non teneretur constituere in altera Vicarium perpetuum, sed sufficit ad tempus, videlicet, quando illi non vult ipse inferuire colligitur ex cap. Temporis 16. quest. 1. & cap. 1. ne sede vac. & tenent Azor sup. quest. 3. Gonzales dict. num. 12.

T 3

cum

cum Rebuso & alijs. Secundo, quando venit beneficium simplex : tunc enim Vicarius non perpetuus, sed temporalis solet constitui, *Glossa in verbo Parochialisium*, & ibi DD. *in Clementina unica de officio Vicarij*, Gonzales *supra numer. 15.* Tertio, quando vicariæ perpetuæ ununtur, nam tunc efficitur temporalis, & ad nutum possidentes instituitur Rector, Gonzales *supra num. 16.* Quarta, negotia & occupationes quibus ipse Rector causa sui muneris, & officij destinetur, quo iure Episcopus plures Vicarios instituit *cap. Ad hæc de offic. Archidiacon. & cap. 1. de celebratione Missæ.* Quinta ratione peregrinationis ad pia loca susceptæ, & præsertim ad terram sanctam, *cap. vltim. de voto, & voti redempt.* Sexta, ratione ægritudinis corporis, & valetudinis incōmodæ, *ex tit. de Clerico egrotante, & per aliquot capita.* Septima est, iusta absentia auctoritate Episcopi approbata, vt ratione studij literarum, vel alterius occupationis iustæ, & idoneæ, *cap. Relatum de Clericis*

vicis non resident. & cap. Non oportet, de consecrat. distin. 5. Octava, ratione diuersæ nationis alio sermone, & lingua loquentis, cui Rector præficitur, cap. 5. de offic. Ordin. Nona est, causa habendæ concionis ad populum, cap. Inter cætera de præbend. & cap. Quod Dei timore, de statu Monachorum. Nam causa utilitatis, vel necessitatis Ecclesiæ Vicarius constituitur, cap. Exposuisti, de præb. Decima, cum Rector è ministerio, & officio deijcitur, vel remouetur à loco, cap. Ad audientiam de Ecces. edific. Undecima, cum Rector ad vitæ religiosæ statum se transfert, & in probatione versatur, capite De Monachis, de præbend. Duodecimo, cum id cedit in maius diuini cultus incrementum, capite Illud, & capite Nihil, quest. 1. Azor videndus tom. 2. lib. 3. cap. 6. quest. 3.

3 Aduertit tamē, & bene Gonzales *sup. num. 17. & 18.* multum operari consuetudinem apponendi Vicarium perpetuum,

aut temporalem; & quod sit attendendus status vltimus, ad inspiciendum, sit ne vicaria perpetua, vel temporalis, fuit re-
solutum in vna Pampilonen. decimarum,
1. Aprilis ann. 1591. vt ipse Gonzales, *sup.*
num. 18.

D V B I V M VII.

An Vicaria temporalis sit beneficium.

S V M M A R I V M.

- V**icaria temporalis non est beneficium, num. 1.
 Rector potest ponere Vicarium temporalem
 sine consensu patroni, num. 1.
 Vicarius temporalis potest ad nutum amoueri per
 apponentem, num. 3.
 Vicarius temporalis non gaudet prerogatiuis Re-
 ctoris, num. 4.
 Ordinari non potest ad titulum vicariae temporalis
 num. 5.
 In vicaria temporalis non intrat octaua regula can-
 cellariae, nec de annali, num. 6.
 Episcopus potest apponere Vicarium in beneficio re-
 seruato dum vacat, nu. 7.

Simo.

Simoniam committentes in vicaria temporalis non incurrunt illius pœnas, num. 8.

1 **R**espondeo negativè. Ita communis DD. & deducitur ex cap. *Peruenit* et 2. de appellat. cap. *Cum ex eo*, verb. Porro septenio, de elect. lib. 6. *Extrauag. execrabilis*, ibi Gloss. verb. *Temporales*, Ioann. XXII. & Trident. sess. 24. cap. 18. de reformat. post principium.

2 Ex quo fit primo, vt Rector Ecclesiæ patronatæ possit ibi ponere Vicarium sine consensu patroni.

3 Secundo, Vicarius temporalis potest ad nutum amoueri per illum, qui eum instituit.

4 Tertio, Vicarij temporales non gaudent prærogatiuis, quibus gaudent Rectores, & Vicarij perpetui, nisi id ex speciali priuilegio Papæ sit concessum quale est concessum vicarijs temporalibus apponendis per inclitum Collegium Compluten. in beneficijs eidem Collegio vnit. *Gonzales super octauam regulam Cancell. gloss. s. num. 41.*

5 Quar.

5 Quarto neque ad titulum vicariæ temporalis potest quis ordinari sacris Ordinibus.

6 Quinto, in ijs Vicarijs non intrat octava regula Cancellariæ, nec regula de annuali. Denique in nihilo istæ vicariæ, temporales regulantur, vt beneficia Ecclesiastica, nec comprehenduntur in reservationibus.

7 Consequenter, Episcopus potest apponere Vicariũ temporalem in beneficio reservato, vt inserviat illi dum Papa non prouidet. Ita Gonzales cum multis *dicta glossa* 5. §. 3. a num. 35. usque ad num. 47.

8 Consequenter sequitur, committentes simoniam in vicaria temporali non incurrere pœnas impositas contra simoniacos in beneficio, vt Papæ dixi in tractatu de simonia.

D V B I V M VIII.

An Vicarius temporalis Parochi, seu Vicarij perpetui possit suam facultatem, & potestatem quam habet ex commissione, & ratione vicariatus alteri demandare, seu delegare.

S V M M A R I V M.

Delegare potest amnis suam iurisdictionem qui eam habet ordinariam: secus si eam habeat delegatam, nisi sit delegatus à Principe, num. 1.

Delegatus ad vniuersitatem causarum etiam non à Principe delegatus potest vnā, aut alteram causam delegare, num. 3.

Delegatus non à Principe ad certas causas non potest suo nomine subdelegare, bene vero nomine delegantis & quomodo, num. 4.

Delegatus etiam à Principe non potest subdelegare cum facultate subdelegandi, num. 5.

Delegatus inferioris à Principe non potest totam causam, sed vnum articulum, vt receptionem testium subdelegare, num. 6.

Ordi-

Ordinarius vt Parochus non potest inconsulto totam suam iurisdictionem in perpetuum delegare bene ad breui tempus, num. 7.

Parochus non potest abesse, nisi per duos aut tres menses cum licentia Episcopi, num. 7.

Parochus an possit sibi assumere Vicarium ad longum tempus, num. 7. & 8.

Vicarijs temporales quatuor modis constitui possunt num. 9.

Vicecurati ab Episcopo constituti, & à Parocho (casu quo illum possit constituere) potest vnam, aut alteram causam delegare, non vero totam curam nisi sit in consuetudine positum, num. 10.

Delegati subdelegare possunt vbi est in consuetudine positum num. 10.

Vicarij, seu Vicecurati qui possunt vnum alteram causam subdelegare, non possunt subdelegato dare facultatem subdelegandi, possunt tamen suo subdelegato dicere facultatem, v. g. assistendi matrimonio Sacerdoti quem in delegaueris, num. 11.

Vicarius constitutus à Parocho præsente, an possit vnam aut alteram causam delegare, num. 12.

Solutio huius quæstionis pendet ex illa quæstione videlicet quinam possint delegare, vel subdelegare suam iurisdictionem

ditionem, de qua latè Conninch. *diff. 8. de ministro Pœnitentiæ, dub. 4.* & latius Sanchez *lib. 3. de matrimon. diff. 3. per totam, & dixi, ubi de ministro Pœnitentiæ, & in matrimonij materia cap. 9. dub. 5. circa quod breuiter.*

2 Dico primo, ij omnes possint suam iurisdictionem delegare, qui eam habent ordinariam patet, *cap. Cum Episcopus de off. Ord. in 6.* sub quibus comprehenditur Vicarius Episcopi, vt docet Conninch *sup. dub. 4. cit. num. 23.* cum Sanchez *lib. 3. diff. 29. nu. 15.* Contra vero qui solum habet iurisdictionem delegatam non potest eam subdelegare, nisi sit legatus summi Principis, qualis in rebus sacris est solus Summus Pontifex, constat *ex cap. Cum causam 62. de appellat. & cap. fin. de off. delegati in principio.* Ratio horum est, quia Ordinarius habet iurisdictionem propriam, & officio commensuratam, quare potest eam exercere omnimodo, quod officium exerceri postulat. At legato non committitur totum ipsum officium, sed
tantum

tantum aliqua eius pars, ideoq; habet iurisdictionem restrictam ad certam functionem, v. g. ad ferendum iudicium ad hæc, vel illa sacramenta ministranda, vel hanc, aut illam causam terminandam, quare non potest ea iurisdictione aliter vti, nisi ei expresse concedatur. Legato autem summi Principis conceditur, ut possit subdelegare: alijs verò legatis non est concessum, patet ex dict. cap. Cum causam.

3 Dico secundo, delegatus ad universitatem causarum potest subdelegare, etiam si non sit delegatus á summo Principe, ut cum multis tenet Sanchez lib. 3. disputat. 31. numer. 2. & 5. atque communem sententiam, qui numer. 4. explicat, quid intelligatur per delegatum ad universitatem causarum, circa quod placet nobis explicatio Conninch dict. disput. 8. dub. 4. num. 25. 26. & 27. Nempe quando alicui committitur officium aliquod, cui annexa est iurisdictione, ut sit quando alicui committitur etiam ad tempus Vicarium officium pastoris absentis, aut vicaria gubern.

bernatio vrbis, aut proconsulis; ij enim possunt, & si non omnes, vnam aut alteram causam delegare, quia reputantur Ordinarij.

4 Dico tertio, nihilominus tamen delegatus inferioris Principis nõ ad vniuersitatem causarum, sed ad certas tantum causas, etiam si nomine suo non possit subdelegare; potest tamen nomine Ordinarij delegantis, quando scilicet Ordinarius delegans concessit illi subdelegandi facultatem, vt cum multis tenet Sanchez *sup. disp. 31. num. 6.* Quia tunc non videtur ipse delegatus subdelegare, sed Ordinarius delegans, ad quod, ait Sanchez, sufficit tacita licentia Ordinarij, quod contingit, quando Ordinario sciente, & patiente, delegatus subdelegat, vel quando ex casu, & coniecturis sufficientibus apparet, id velle Ordinarius, vt docet Nauarr. *in cap. Placuit de Pœnitent. num. 71.* Non tamen poterit Ordinarius concedere facultatem subdelegandi nomine ipsius delegati, sic dicens, *Subdelega*
nomine

nomine tuo; quia potestas subdelegandi non potest fundari in persona delegati, sic Sanchez *sup. num. 8.* cum Felino, *cap. Super questionum §. Si vero, num. 18. verb. Limita, de off. delegati.*

5 Dico quarto, nullus delegatus etiã Principis potest delegare sub facultate subdelegandi, quia non habet iurisdictionem ordinariam, & ex alio capite nullibi reperitur in iure talis potestas, Sanchez cum multis *sup. num. 9.*

6 Dico quinto, delegatus inferioris à Principe ad vnã causam non potest totam illam, seu articulum iurisdictionem continentem delegare; potest tamen articulum, qui nudi ministerij est, qualis est nuda receptio testium, de quo late Sanchez *sup. num. 10.*

7 Dico sexto, Ordinarius nequit totã suam iurisdictionem, inconsulto delegare in perpetuum, vt cum multis tenent Sanchez *sup. num. 11.* Potest tamen ad breue tempus, idem Sanchez *dict. num. 11.* vnde colligit, Parochũ inconsulto Episcopo

epo non posse in perpetuum alteri curam
demandare, posse tamen ad breue tempus
ex aliqua iusta causa, per breue tempus
intelligitur spatium trium hebdomadarum
per *cap. Si quis in clero 7. quest. 1.* quod non
possit in perpetuum probatur, quia non
potest per Vicarium deseruire Ecclesie,
vt habetur expresse *cap. Extirpanda, §.*
Qui vero, de preb. nec potest id consuetu-
dine obtineri, vt docet Azor tom. 2 lib. 3.
cap. 6. quest. 4. cum Abb. in dict. cap. Extir-
panda. Probatur etiam ex *cap. Cum eo, de*
elect. in 6. vbi dispensatur, quod per sep-
tenium Parochus studij causa possit a sua
parochia abesse, dummodo Episcopus cu-
ret, vt eo septenio durante per Vicarios
ab Episcopo designatos cura administre-
tur. Et Tridentinum sess. 23. cap. 1. decre-
uit, Parochus non posse abesse, nisi per
duos, aut tres menses, & id ex licentia E-
piscopi, & relicto Vicario idoneo ab ipso
Ordinario approbando. Ex quibus patet
per longum tempus, vt per spatium duo-
rum mensium non concedi, posse parocum

assignare Vicarium, & sic intelligendi sunt, qui dicunt absolute, non posse Paroecum, curam animarum alteri committere.

8 Aduerterem tamen (si mihi liceat aduerrere) iura quæ prohibent Paroeco, sibi assignare Vicarium in perpetuum, seu ad longum tempus, inconsulto Episcopo, loqui quando ex tali assignatione Vicarij, Paroecus à se abdicat curam, & totam in vicarium transfert, ita vt Paroecus nullo modo inseruiant curæ: non verò quando Paroecus retenta cura, & actualiter ei inseruiens assumit sibi vicarium tanquam coadiutorem, eo quod populus est numerosus, & ipse solus non sufficit ad ei inseruiendum iuxta dispositionem Tridentini sess. 21. cap. 4. dummodo non in perpetuū, seu ad titulum Paroecus ei conferat curam animarum, sed ad tempus cum limitatione. Fauet Cardinalium declaratio in dict. cap. Trident. *Potest Parochus sibi alium Presbyterum ad curam animarum adiutorē accipere, modo sit ab Ordinario approbatus.*

Et

Et cum domini Cardinales non limitent tempus, nec ex postulent licentiam Ordinarij (modo sit ab eo approbatus) colligitur ex dicta declaratione, posse Paroecum absque licentia Episcopi sibi coadiutorem assumere ad longum tempus, dummodo non in titulum seu in perpetuum assumat illum. Facit etiam quod dicit Sylvest. *excommunicatio* 7. *excommunicatione* 19. *dub.* 12. *num.* 40. his verbis: *Parochialis quantumvis simplex sit ei cura commissæ, in adiutorium curæ potest ad tempus Sacerdotem Religiosum, vel alium sine alicuius superioris licentia assumere, qui eum adiuuet ad Sacramenta ministranda. Vide quæ diximus hoc cap. dub. 3. verb. Quod limita. Quod autem cap. Exirpanda de præb. cap. Cum ex eo de elect. in 6. & Triden. sess. 23. cap. 1. Loquuntur de cõstitutione Vicarij quando ei tota cura demandatur, non inferuiente Rectore, patebit legenti: quia loquuntur, quando absens est Rector, vel studij, vel alia iusta causa absens inferuire non potest; in tali ergo casu absens Re-*

Et or nō potest sine licentia Episcopi substituere Vicarium ad longum tempus: bene veró ad breue tempus, vt trium hebdomadarum. In hac tamen re standum est consuetudini scitæ, & approbatæ, nam si Ordinarij sciunt suos Rectores per vnū, aut duos menses abesse à suis Ecclesijs, constituendo in ipsis Vicarium tempore absentia, videntur id concedere, & approbare.

9 Vt autem propositæ principali quaestioni respondeamus, claritatis gratia est aduertendum, Vicarios Parochorum varijs modis posse constitui. Primo constituuntur ab Episcopis in parochijs subiectis immediate ipsis Episcopis carentibus particulari Rectore, eo quod ipsi Episcopi sint earum Rectores, & Parochi totius Diœcesis, vt contingit Hispali, Cordubæ, Granatæ, & in alijs Diœcesibus, in quibus non existunt beneficia curata, de quo Sanchez *lib. 3. de matrim. disp. 31. num. 13.* Secundo constituuntur etiam ab Episcopis in Ecclesijs habentibus proprium Rectorem,

ctorem, in absentia tamen illius, vel parochiali vacante. Tertio, constituuntur ab ipsis Episcopis, in parochia tamen habente Rectorem in adiutorium illius, quibus Vicarijs Episcopi concedunt facultatem regendi curam plenam, & absolutam, & independētem à licentia Parochi. Quarto, possunt constitui ab ipsis Parochis, & hoc duplici modo, vel hoc absentia Parochi ad breue tempus, modo sup. explicato, vel in præsentia Parochi in adiutorium eius, & in parte sollicitudinis his positus.

10 Dico septimo, Vicarij, seu Vicecurati ab Episcopo constituti in parochialibus nullum præter Episcopum habentem Rectorem possunt vnum, aut alteram causam delegare alteri, vt audire confessionis, vel assistere in matrimonio. Idem dic de constituto ab Episcopo secundo, & tertio modo; tum etiam ab ipso Rectore in absentia ipsius Rectoris, casu quo illi concessum est, posse Vicarium constituere, modo sup. explicato, ita tenet Sanchez

Sup. disp. 31. num. 13. cum Angelo, Syluest. Nauarr. & alijs, & Henriquez lib. 6. cap. 7. num. 3 lit. N. & Manuel Sà verb. Sacramentum, num. 6. Ratio est, quia ij sunt delegati ab Ordinario ad vniuersitatē causarum officij parochialis in tota parochia; tales autem delegati possunt vnā, aut alteram causam subdelegare, vt dictum est conclus. 3. num. 3. & tenet Gloss. Clem. 1. de privileg. verb. Presbyteri, quod procedit, siue tales vicarij, seu vicecurati ad longum, siue ad breue tempus fuerint constituto, vt bene Sanchez supra numer. 14. contra Syluest. verb. Vicarius, num. 8. nam & si ab breue tempus fuerint constituti, sunt vere delegati (vt soppoimus) ad vniuersas causas. Attamen & si ij vicarij, seu vicecurati ad vniuersitatem causarum delegati possint vnā, aut alteram causam delegare; non tamen possunt omnem curam, etiam ad modicum tempus, dum absunt, delegare, quia delegatus ad vniuersitatem causarum tantum potest vnā, aut alteram causam delegare,

gare, vt tenet Sanchez *sup. n. 15.* & dictum est *conclus. 3. num. 5.* & docet S. Thom. *Qualibet. 12. artic. 33.* vbi dicit: Vicarium non posse totam suam potestatem, sed solum partem delegare. Hoc tamen limita, nisi consuetudo esset, vt ij vicarij, seu vicecurati, dum ad breue tempus absunt, substituant alterum subministraturum Sacramenta in ipsa parochia, nam Episcopus vicecuratos instituens, & conscius talis consuetudinis, & tacens, videtur tacitè dare facultatem ad dictam substitutionem, vt docent Syl. *verb. Vicarius, quest. 5.* Barbola *de off. & potestat. Parochi, cap. 17. num. 38. cap. 19. nu. 38.* cum Squillan. *de priuileg. Cleric. cap. 2. n. 35.* & Nauar. *cap. Placuit, de Poenit. nu. 71.* vbi hanc appellat licentiam tacitam, quando ex vsu ita apparet, & Medina *tractatu 2. de Confessione, quest. de licentia Vicecurati,* hanc consuetudinem vbique observari, vt vicecurati ab tempus absentes delegent alicui, Sacerdoti Sacramentorum ministerium. Et confirmatur, quia stante consuetudine

vt delegati delegendi possunt delegare, vt habetur expresse *l. cum præter 12. verb. Itē ij quibus*, & ibi *DD. ff. de iud. vide Bertrach. in reportorio lit. D. verb. Delegatus subdelegat. post principium*, & Sanchez *sup. p. 15. qui nu. 16. infert*, hunc substitutum à Vicecurato, vbi est consuetudo, vt talis curatus dum abest, substituatur ad vniuersam Parochiæ curam, posse legare licentiam assistendi matrimonio, aut ministrandi aliud Sacramentum, quia est delegatus ad vniuersitatem causarum, & non censetur delegatus illius Vicecurati; ijs enim non poterat delegare sic, sed est delegatus ipsius Ordinarij scientis, & patientis ipsam consuetudinem, quæ scientia, & patientia est quædam tacita licentia, vt dictum est. Vide Ioann. Valero *in differentijs vtriusque fori, differ. 3. num. 6. verb. Iurisdictio*, & Ioann. Capeauillam *in tractatu de modo administrandi Sacramenta tempore pestis.*

11 Dico octauo, Vicarij, seu Vicecurati delegati ad vniuersitatem causarum, quã

uis

nis possit delegare aliquam partem, v. g. licentiam assistendi matrimonio, vel ministrandi aliquod Sacramentum, vt dictum est *conclus. 7.* Non tamen possunt illi subdelegato facultatem iterum delegandi, seu dare licentiam, vt possit illi concedere alteri Sacerdoti facultatem assistendi matrimonio, quia vt supradictum est, nullus delegatus potest delegare cum facultate subdelegandi, Sanchez *sup. num. 17.* Attamen esto ij delegatus non possit delegare cum facultate subdelegandi; potest tamen suo delegato dicere, ex nunc ego do facultatem, v. g. assistendi matrimonio Sacerdoti quem tu designaueris, ita Sanchez *sup. num. 18.* quia tunc ipse delegatus non facit gradum, nec censetur delegare, sed censetur nudus minister principalis delegantis.

12 Dico nono, quando Parochus residens, & præsens assumit Vicarium locantem operas suas, vt illum adiuuet, hic Vicarius nō potest delegare, quia Parochus, seu Rector non censetur illi plenas suas
vices

vices committere. *Henriquez lib. 6. cap. 7. num. 3. lit. N. Facit Navar. cap. Placuit, de poenit. dist. 6. num. 69. vbi dicens Parochi Vicarium posse delegare, loquitur de Vicario in absentia Parochi constituto. Ita Sanchez supra numer. 19. Barbola de offic. & potestat. Parochi, cap. 17. num. 38. cum Squillan. de privileg. cleric. part. 2. num. 34. Quod quidem verissimum iudico, quando Parochus praesens huic vicario, suoque coadiutori non demandavit totum officium vicarij, nec commisit plenarie totas suas vices, & facultatem, quia sic non est delegatus ad vniuersitatem causarum. At si Rector tali Vicario totas suas vices commiserit, non video cur Vicarius iste ab ipso Rectore constitutus tanquam ipsius coadiutor, non possit vnā aut alterā causam delegare, cum sit ad vniuersitatē causarum delegatus ab habente ordinariam iurisdictionem, quidem delegatus, vt latè docet Sanch. per totam disp. 31. cit. potest ad vnā aut alterā causam delegare, & parum facit ad praesens, quod sit delegatus*

gatus

gatus à Parocho absenti, vel præfenti, quia ad subdelegationem quod requiritur secundum Sanchez est, quod sit delegatus ad vniuersitatem causarum, ad quod facit sententia Emanuelis Sà *verbo Sacramentum, numer. 6.* his verbis, cui generaliter committuntur omnia exercenda in Parochia potest dare alteri Sacerdoti licentiam administrandi Sacramenta, approbato tamen ab Ordinario, & facit Conninch *disput. de ministro Pœnitentiæ dub. 4. num. 30.* his verbis. Sequitur tertio, hoc ipso quod aliquis, siue ab Episcopo, siue à Pastore ægroto, aut peregrinante, etiam ad certum tempus Vicarius in pastore constituitur, eum posse alteri Sacerdoti approbato subdelegare facultatem audiendi confessiones, nisi sit ei prohibitum. Et ratio est, quia demandatur ei non nuda potestas, sed officium. Secus (ait) est de his quos pastor assumit, vt eum in audiendis confessionibus adiuent, quia ijs demandatur nuda potestas audiendi confessiones

hæc

hæc ille. Vbi assignat rationem quare hic
ultimo modo designatus, videlicet quia
nuda potestas est ei demandata, & parti-
cularis; ergo si plenaria fuerit ei conces-
sa, & totum officium demandatum po-
tuisse subdelegare, vt docet ipse de pas-
tore ægrotante, & non distinguit de pa-
store præfenti, vel absenti; ergo si taliter
delegare licet vicario, seu vicecurato, ab-
sente pastore, seu Parocho, idem ei licebit
præfente pastore delegante, proindeque
existimo hanc sententiam valde
probabilem, &
tutam.

FINIS.

IN.

INDEX CAPITVM ET DVBIORVM QVAE IN hoc opere continentur.

CAPVT PRIMVM.

De institutione parochiæ, seu parœciæ,
& parochorum, eorumque præ-
eminentiæ.



Parochi nominis origo, & æthimo-
logia, num. 1. 3

Quid sit parochus. ibid.

Parœciæ, seu parochiæ æthimologia
& definitio, num. 2. 4

Parœcorum, & parœciarum institutio, & à quo, &
quando initium habuerit. num. 3. 7

Parœcus, quibus nominibus in iure donetur, n. 4. 9.

Parœci præeminentia, & dignitas, & an sit Præ-
latus, num. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 13. & 14

Beneficia curata non veniunt absolute nomine bene-
ficiorum, ideo horum debet fieri mentio in impe-
tratione, num. 5. 11

Rector in sua Ecclesia tantam habet potestatem,
quantam Prælatus cum Capitulo in Ecclesia Col-
legiata, num. 6. 12. In sua Ecclesia est velut in
domo

Index Capitum,

- domo propria, vt dicitur, Imperator ac Rex,
num. 7. 13
- Rectores succedunt 72. discipulis: assumuntur ab
Episcopis in partem sollicitudinis, n. 9. 14
- Status paræcorum in ordine est proximus statim
Episcoporum, num. 8. 15
- Rector venit nomine pastorum, n. 10. 16. Non verò
nomine dignitatis, ac proinde non committitur
ei rescriptio, ibid.
- Parochialis cura tanto est pretiosior, quanto est pe-
riculosior, num. 11. 16

CAPUT II.

In quibus ius Parochiale consistat.

- I**us parochiale, seu paræci ad duodecim capita
reducitur, & referantur, num. 1. 18
- Quænam pertineant ad essentiam Ecclesiæ parochia-
lis, num. 2. 20
- Vicaria perpetua est propriè Ecclesiæ parochialis,
& eius Presbyter est verè paræcus, n. 3. 22
- Sepultura non probat Ecclesiam esse parochialem,
num. 4. 23
- Ecclesiæ nō desinit esse parochialis, eo quod nō per-
cipiat decimas, num. 5. 23. Nec sequitur Eccle-
sia percipit decimas, aut primitias, ergo est paro-
chialis, nec è contra, num. 6. 24

Alia

& Dubiorum.

Alleganti esse parochialem incumbit onus id probandi, num. 7. 25

Ecclesia vt sit parochialis, requirit auctoritatem Episcopi, & dotem pro Sacerdote, & vno ministro, num. 8. 26

Bene sequitur Ecclesia est parochialis, ergo est beneficium curatum, non tamen est beneficium curatum, ergo est Ecclesia parochialis, nu. 9. 26

Cura animarum potest sumi largè & strictè, ac propriè, n. 10. 27. Alia est actualis, alia habitualis sola, actualis facit beneficium curatum, n. 11. 28.

C A P V T III.

De prima conditione, seu iure parœciallem Ecclesiam constituyente, quod est ius ministrandi Baptismum.

S*acramentorum administratio (Ordine & Confirmatione exceptis) ad solos Parochos spectat, num. 1. 32*

Parochus tenetur Sacramentum, quod administrat populo declarare. ibid.

De officio Parochi remissiuè. ibid. 33

Minister Baptismi, triplex, nu. 2. 34. Ex officio est solus Sacerdos, sub quo intelligitur Episcopus, cui primo & per se de iure competit baptizare, nu. 3. Alij vero Sacerdotes secundo, ibid. 34

Soli

Index Capitulum,

- Soli Episcopi & Parochi possunt licite baptizare;*
num. 4. 36
- Vagabundi baptizandi sunt in parœcia ubi inue-
niuntur, num. 6. 41*
- Baptizare potest quilibet Sacerdos etiam regularis,
ex commissione, seu licentia Episcopi, vel Paro-
chi, num. 7. 41*
- Ordinarius potest suam facultatē delegare, n. 7. 42*
- Baptizandus est quisque in sua parochia, secundū
dispositionem Synodalem Valent. n. 8. 43*
- Baptizare possunt solemniter Diaconi ex commissio-
ne Episcopi, vel Parochi, ex iuxta causa, nō au-
tem alij inferiores Cleri, nisi de licentia Papæ,
num. 9. 43*
- Clericus Diacono inferior (secus si sit merè laicus)
solemniter baptizans, fit irregularis. n. 9. 44*
- Baptismi minister in necessitate est quilibet homo,
sive clericus, sive laicus, sive vir, sive fœmina,
sive fidelis, sive infidelis, hæreticus, aut schis-
maticus, num. 10. 46*
- Ius proprium Parochi est solemniter baptizare,
n. 12. 50*

CAPVT III.

*De secundo iure Parœci, quod est mi-
nistratio Poenitentia.*

Proprium ius Parochi est, vt ipsius oves cum eo
saltem semel in anno confiteantur, vel cum alio
de

& Dubiorum.

de licentia tamen illius, num. 1. & 3. Aliter confessio erit inualida, nu. 1. & 2. Quod procedit de iure communi, ibid. 51. 52. & 53

Parochiani possunt ex priuilegio etiam tempore Paschalis cum alieno confiteri, num. 4. 53

Regulares ab Ordinario approbati, possunt uti suis priuilegijs, circa confessionem etiam inuitis parochis, num. 4. 55

Pœnitenti asserenti se habere licentiam à proprio confitendi cum alieno credendam, &c. nu. 5. 56.

Limita, vt ibi, de ministro pœnitentiæ remissive, num. 5. 57

C A P V T V.

De tertio iure Parochi, quod est ministratio Sacræ Eucharistiæ.

Minister consecrationis Sacræ Eucharistiæ est solus Sacerdos, quamuis sit excommunicatus, &c. num. 2. 60

Minister sacre Eucharistiæ, ex officio, debet esse Sacerdos: in necessitate, & ex commissione Sacerdotis si habere potest, poterit Diaconus etiam corpus ministrare, num. 3. 62. Sacram Eucharistiam ministrare, solum licet pastoribus Ecclesiæ, vt Pontifici, Episcopis, & Parochis, num. 4. & 6. 64. & 66

Index Capitum,

- De licentia propriij post simplex Sacerdos etiam regularis, ministrare Sacram Eucharistiam, n. 7. 68
- Sufficit licentia tacita præsumpta, seu interpretativa, n. 8. Quid de extrema necessitate, ibid. 69
- Sacram Eucharistiã sumens de manu alterius, quã propriij pastoris, non satisfacit communioni Paschali, nisi sit peregrinus, aut habeant licentiam Parochi, num. 9. 72
- Parochianus non satisfacit præcepto sacre Eucharistiæ, accipiens illam à Parocho Ecclesiæ Cathedralis, num. 10. 75
- Archipresbyter Cathedralis non potest ministrare Sacramenta alienis quibus ad illum venientibus. ibidem. 75
- Religiosi, ministrantes laicis sacram Eucharistiam præsumptuose, incurrunt excommunicationem, num. 11. 76. Quid si laicis sit in articulo mortis, ibid. Et Parochus denegat Religiosis licentiam, num. 12. 78
- Religiosi habent privilegia ministrandi in suis domibus sacram Eucharistiam laicis, excepto die Paschatis ibid. 79
- Religiosi an possint ministrare sacram Eucharistiã suis familiaribus, seu famulis, aut Tertiarijs per sua privilegia, num. 14. 81
- Quid de Religiosis in partibus Indiarum existentibus, num. 15. 82

& Dubiorum.

C A P V T VI.

De quarto iure Paroeci, quod paroeciam diebus festis in propria paroecia Missam audiant.

L Audabilis consuetudo audiendi Missam in propria paroecia, num. 1. 85. An hoc sit in precepto num. 2. 86

Antiquitus prohibitum non dicere Missas priuatas ante conuentualem, seu parochialem, quae celebrabatur hora Tertia: & monetur ut populus ieiunus ad eam accedat, num. 2. ibid.

Quas poenas incurrat in assistens Missae parochiali, num. 2. ibid.

Causae cum Missa paroecialis audienda, sit in propria paroecia, num. 3. ibid.

Missa paroecialis est veluti tesera fidei catholicae, num. 4. 88

An paroeciani ita teneantur in sua paroecia Missam audire, ut si illam extra propriam paroeciam audiant, & peccent, & precepto de audiendo sacro satisfacisse minime censeantur. num. 5. 6. 7. 91. & 92

Missam audiens extra suam paroechiam sine iuxta causa, & contempto Rectore, peccat secundum

Index Capitum,

- ius commune. num. 7. 92. Hoc ius commune est abrogatum per contrariam consuetudinem, modo absit contemptus parochi proprii. nu. 8. 94. Ideo satisfaciunt audientes Missam in Monasterijs, aut in Oratorijs, modo Parochus non contemnatur. n. 9. & 10. 95. & 96.*
- Paulus V. quomodo prohibuerit ne Missa dicatur in Oratorijs. num. 10. 96*
- Episcopus an concedere possit, vt dici possit Missa in Oratorio. num. 10. 97*
- D. D. Ioan. à Ribera prohibuit, ne Missa in diebus festis audiatur in Oratorijs, nisi sint infirmi. num. 10. 97*
- Episcopus Andegauensis quid disposuerit circa Missam parocchiam. num. 10. 98*
- Episcopus non potest præcipere sub excommunicatione, aut alijs pœnis (bene simplici præcepto) vt parochiani in suis parochijs Missam audiant. nu. 11. 98. An teneantur ibi concionem audire. num. 12. 99*
- Vtilissimum est Paræco, & paræcianis, vt ij in sua parochia Missam audiant. num. 11. 99*
- An paræciani teneantur in sua paræcia Missam audire, si paræcus non possit vitam sustentare, nisi ex oblationibus, num. 14. 102*
- Paræcus an teneantur offerre Missam pro populo: & quid circa hoc dispositum sit in synodo Valent. num. 15. 103*

& Dubiorum.

C A P V T VII.

De quinto iure Parœci, quod est ministratio Extremæ vñtionis.

Solus Sacerdos est minister Extremæ vñtionis.

num. 1.

104

Religiosi ministrantes hoc Sacramētum secularibus sine licentia pastoris quomodo peccant, & quas pœnas incurrant, qualis licentiam sufficiat, n. 4.

107. Quis possit eam concedere, num. 6.

111

Religiosi oblati novitij & servitoribus an possint ministrare hoc Sacramentum, nu. 5.

110

C A P V T VIII

De sexto iure Parœci, quod matrimonij celebratio.

Matrimonium debet celebrari in propria parœcia, & à proprio Parocho, n. 1.

114

Matrimonij ministri sunt ipsi contrahentes, num. 2.

ibid. Sacerdotis presentia nõ est essentialis, sed conditio necessaria, num. 3.

115

Matrimonia clandestina an fuerint valida ante Trident. & annum aliquando valeant, n. 3.

116

Parœcus debet esse proprius contrahentium sufficit ut sit vnus contrahentis, num. 4.

117

X 3

Quas

Index Capitum.

*Quas pœnas incurrat alienis ouibus assistens, aut
illis benedicens, ibid.*

*Parœci, & curati possunt dare alteri Sacerdoti
etiam regulari, vt suarum ouium matrimonio
assistat, n. 5. 118. Qualis licentia sufficiat & quis
curatus possit eam dari, ibid. & n. 7. 121.*

C A P V T IX.

**De septimo iure Parœci, quod est suos pa
rœcianos sepultura Ecclesiastica
donare.**

Doctores de sepulturis agentes, num. 1. 122

D V B I V M P R I M V M.

Quibus Ecclesijs competat ius sepeliendi.

I*us sepeliendi corpora defunctorum competit Ec
clesiæ parœciali, num. 1. 123. Cæteris ex prini
legio, ibid. 124*

*Religiosi possunt sepeliri in suis Ecclesijs eos qui ibi
eligerint sepulturam, n. 2. 125. Salua quarta, &
iustitia parochiali, ibid. An possint processiona
liter & Cruce erecta à sociari cadauer, & non
requisito Parœco, n. 3. & 4. 127 & 128*

Reli-

& Dubiorum.

Religiosi an possint suos seruitores & famulos in suis Ecclesijs sepeliri, eisque Sacramenta ministrare, num. 5.

131

D V B I V M II.

Ad quem spectet ius sepulturæ concedere.

Ius sepulturæ concedere spectet ad Episcopum, num. 1.

133

Quid disposuerit Concil. Prouinciale Valentinum, ibidem.

134

Episcopus quomodo possit ius sepulturæ concedere, num. 2.

135

Admittere ad sepulturam propriam, quinam & quomodo possunt, num. 2.

136

Potest quis habere sepulturam propriam.

ibid.

Ius sepulturæ quomodo probetur.

ibid.

Simonia an sit aliquid accipere pro iure sepeliendi, num. 3.

137

D V B I V M III.

Vbinam sint defunctorum fidelium corpora sepelienda.

Cadauera sepelienda sunt in loco sacro, aut benedicto, aliter sepultura non erit Ecclesiastica, num. 1.

140

X 4

An.

Index Capitulum.

Antiquitus cadauera non in Ecclesijs, sed in cæmeterijs, & locis ab Episcopo assignatis sepeliebantur, n. 2. 143. postea in atrio porticue Ecclesie: deinde verò intra ipsam Ecclesiam, ibid.

D V B I V M III.

Vbinam sepeliendus Parœcianus qui non eligit sepulturam.

D*Esunctus quando non eligit sepulturam sepeliendus est in sepulchro maiorum si ne habeat propriam sepulturam, n. 1. 145. Si non habeat sepulchrum maiorum sepeliendus est in propria parœcia, num. 2. 146*

Exteri, & viatores sepeliendi sunt in Ecclesia: vbi moriuntur, nisi elegerint sepulturam, aut velit ad aliquem locum adsportari, num. 3. 146. Quid diffinitum sit in Diœcesi Valent. circa hoc, ibid. Quid si in vna Ecclesia audit diuina, & in alia percipit Sacramenta: aut si Ecclesia in qua sepeliendus erat sit interdicta, num. 3. 148

Vxor non electa sepultura vbi sit sepelienda: & quid obseruetur in Diœcesi Valent. nu. 4. 148

Fily legitimi, & spurij vbi sint sepeliendi, n. 5. 150

Novitij sepeliuntur in Monasterijs, num. 6. 151

Prelati regulariter sepeliuntur in Ecclesia sua prælatuæ, num. 7. ibid.

Reli.

& Dubiorum.

Religiosi regulariter sepeliendi sunt in suis Mona-
sterijs, n. 8. 153. Limita vt ibi tertiarij vbinam
sint sepeliendi, nu. 9. 154

Admittentes ad sepulturam in casu non concesso
peccant mortaliter, & tenentur cadauer, & emo-
lumenta restituere, num. 10. ibid.

Cadauer non potest retineri exhumatum propter ius
sepulture non solum, num. 11. ibid.

DUBIVM V.

Vbinam sepeliendi sint, qui sepulturam ele-
gerunt.

Eligere potest quis sepulturam etiam in Eccle-
sia regularium, num. 1. 158

Electio sepulture vt valida sit requirit, quod sal-
ua sit quarta canonica, de iure cōmuni, n. 2. 159

Eligens sepulturam debet habere liberum arbitriū,
num. 3. 160

Impubes non potest eligere sepulturam, bene vero
pubes, etiam sine consensu patris, nu. 4. 161

Pater aut mater an pro filio impubere possit elige-
re sepulturam, nu. 5. & 6. 161. & 163

Synodus Valent. quod disponat circa electionem se-
pulture à patre pro filio, num. 5. 162

Vxor, sicut maritus, potest sibi eligere sepultu-
ram, num. 7. 164

Ele:

Index Capitum,

- Electio sepulturae in alterius arbitrium commissa valet, num. 8. 164*
- Electio Sepulturae potest probari per testes singulares, num. 9. 165*
- Sepulchrum familiae quomodo probetur, n. 9. 165*
- Pactum, iuramentum, seu votum de eligendo sepulturam ad suggestionem regularium, vel clericorum factum est nullum. est nullum & inducit simoniam, & electio est inualida, n. 10. 165. Secus si sola nuda & simplex interrogatio adsit, ibid.*
- Pactum, iuramentum, seu votum, & eligenda sepultura, vel de obligando se ad certam sepulturam, libere, & sine suggestionem factum validum est, & potest cogi ad illius observantiam, n. 11. 167*
- Accipiens fidei commissum, maioratum aut donationem, & ad stringens se ad eligendum sepulturam ad voluntatem testatoris, tenetur, n. 11. 167*
- Electio sepulturae voto, iuramento, aut promissione facta ad inductionem clericorum, vel regularium est nulla, & peccatum mortale, num. 12. 168*
- Potest quis sua sponte, voto, &c. se obligare ad eligendum sepulturam, num. 13. 169*
- Inducentes ad eligendam sepulturam, & non ad iurandum, &c. an peccent, & valeat electio, num. 13. 170*
- Pactum inter Rectorem & Religiosos ne ipsi in suis Ecclesijs parœcianos ad sepulturam recipiant an sit validum, n. 14. 170. Violans dictam constitutionem*

& Dubiorum.

- tionem peccat mortaliter, num. 15. 170
- Iurans sepeliri in sepulchro maiorum an possit ibi
sepeliri, num. 16. 171
- Eligens sepulturam in Ecclesia S. Francisci, si á
Religiosis alterius Ordinis inducatur ad eligen-
dum sepulturam apud ipsos, potest in Ecclesia S.
Francisci sepeliri, num. 16. ibid.
- Decretalis Bonifacij non habet locum, quando laici
inducant ad sepulturam, num. 16. ibid.
- Decretalis Bonifacij solum loquitur de Religiosis,
& clericis, n. 16 ibid. & sufficit quod vnus Reli-
giosus, vel clericus inducat ad sepulturam, vt
electio sit nullam, n. 17. 172. Sola inductio absq;
effectu promissionis, &c. non sufficit, ibid. 173
- Religiosi, vel Clerici inducentes ad sepulturam eli-
gendam tenentur restituere cadaver, & omnia
emolumenta proprie Ecclesie, n. 18. ibid.
- Religiosi, aut clerici inducentes, ad promittendam,
iurandum, vel vouendum eligere sepulturam, aut
electam non mutandum, sunt excommunicati.
num. 19. 174
- Rapiens, aut spolians funus perdit ius quod habet,
& tenetur restituere, num. 19. 175

DUBIVM VI.

Qui non possint eligere sepulturam.

Eligere sepulturam non potest Religiosus amens,
nec

Index Capitulorum,

nec decapitandus, vt in num. 1. 177. in quibus attendendo consuetudo, & quid in nostro Regno, ibid. 178

D V B I V M VII.

Qui nam careant Ecclesiastica sepultura.

Carent Ecclesiastica sepultura primo concubinarij notorij, nisi in articulo mortis pœniteant, num. 1. 179. Secundo, interdicti notorij, num. 2. 179. Tertio, publici, & manifesti vsurarij nisi satisfecerint, num. 3. 180. Quarto, infidelis, iudex, hæretici, num. 4. 180. Quinto, manifesti raptores, nisi &c. num. 5. 180

Sexto, decedentes in torneamentis, vel in duello morientes, vt in num. 6. Septimo qui semel in anno confessus non est, nec suscepit Eucharistiam, num. 7. 181

Octauo, priuantur Ecclesiastica sepultura Religiosi proprietarij, n. 8. 182. quid si mortuus fuit cum bursa denariorum, ibid. Nono, decedens in pœnitens in peccato notorio. Decimo, occidentes se ipsos, num. 10. 182. Quid si reperiatu mortuus in puteo, ibid. Vndecimo, debent priuari Ecclesiastica sepultura non restituentes decimas Ecclesiæ. Item parricidæ, n. 12. 183. Item publice blasphemantes Deum, nisi &c. num. 13. 183. Denique Clericus concubinarijs notorius perseverans vsque

& Dubiorum.

- vsque ad mortem, num. 14. 184*
Paroecus sepeliens quas pœnas incurrat, sepeliens
eum qui caret sepultura Ecclesiastica, n. 15. 184

DUBIVM VLTIM.

In quo aliqua circa sepulturas resolutiones
referuntur.

- H***A Eredes defuncti quod clericos conuocare*
possint, num. 1. 186.
Confraternitates non possunt accedere ad funeralia
nisi vocentur expresse, num. 2. 187
Parochus non potest excludi ad sepeliendum cada-
uer, num. 3. 187
Regulares quando vocantur ad funus an debeant
prius accedere ad parochialem, num. 4. ibid.
Nulli licet leuare cadauer de domo irrequisito pro-
prio Rectore, num. 5. 188
Religiosi an possint cum Cruce intrare Parochias ad
leuanda corpora defunctorum ad suas Ecclesias
num. 6. ibid.
Religiosi decedentes extra claustra possunt defferri
ad suas Ecclesias Parochis inconsultis, n. 7. 190
Tertiarij an possint sepeliri in Ecclesijs regularium
inconsultis Parochis, ibid. 191
Cadauera qua sepeliuntur in Monasterijs cum prius
deferenda sint ad paroeciam ad vltimum vale,
num. 8. ibid.

Quan-

Index Capitulum.

- Quando defunctus deponitur in parochiali, ut defocatum ad regulares an aliquid debeatur parochiali, num. 9. 192.
- Parochus cum cadauere ingredi Ecclesias regularium, & ibi permanet, non tamen in Officio decantando se intromittere, attendenda tamen est consuetudo, num. 10. ibid.
- Cruz propriae parochiae, & non illa à qua desmembrata fuit deferenda est in funerarijs, n. 11. 193
- Parocho spectat facere Officium in funerarijs intra limites suae Parochiae num. 12. ibid.
- Parochus saecularis deferre potest stolam dum cadauer sepelitur in parochia fratrum, n. 13. 193
- Ita etiam Parochus regularis in aliena parochia, num. 13. 194
- In funerarijs quod Cruces deferendae, & quo ordine incedendum, num. 14. 194

C A P V T X.

De iure Paroeciali quod est perceptio decimarum.

C A P V T XI.

De iure Paroeciali, quod est primitiarum perceptio.

& Dubiorum.

C A P V T XII.

De iure Parochi, quod est oblationum perceptio.

C A P V T XIII

De iure Parochi, quod est ius accipiendi canonicam portionem.

D V B I V M P R I M V M.

Quid, & quotuplex sit canonica portio, & quibus debeatur.

Canonica portio quid, & quare solvatur
num. 1. 198

Canonica portio alia Episcopalis, alia parochialis:
Episcopalis quid & an sit in usu, n. 2. 199

Cathedraliū, quid & quare solvatur Episcopo, ibid.

Canonica parochialis, quid, & quare solvatur,
num. 3. 202

Religiosi seclusis privilegijs tenentur solvere quartam parochialem, num. 6. 205

Consuetudo legitima maximā habet vim circa quartam quartæ, & modo soluendi eam, n. 7. ibid.

Quid si parochianus eligit in Ecclesia alienam sepulturam & propria reliquit legatum æquale quartæ, num. 8. 207

Syno-

Index Capitum.

Synodalis constitutio circa quartam, & modo solvendi servanda est, num. 9. 207

DUBIUM II.

Cui debeatur quarta Parochialis.

Quarta parochialis debetur parochia in qua quis suscipit Sacramenta, & audit divina, num. 1. 2. & 3. 209. 210. & 211

Quarta an debeatur ex morte novitij, num. 4. 212

Quarta cui debeatur si tempore sepulturæ propria parochia erat interdicta, num. 5. ibid.

Quid si quis eligat sepulturam in propria parochia, illi nihil legans, alijs vero multum, n. 6. 213

Quarta aliquando debetur Ecclesiæ Cathedrali, num. 7. 214

In dubio an quarta debeatur Parocho, aut Episcopo Præfertur Parochus, num. 7. 215

Parochus potest petere suam quartam tãquam debitum, num. 8. 216

Quarta parochialis à quibus solvenda sit de iure communi, n. 9. ibid.

DUBIUM III.

Quomodo, & quo iure teneantur regulares, solvere quartam ratione sepulturæ ibi electa.

Religiosi secundum ius commune tenentur solvere quartam, nu. 1. 219. à quo tunc cogendo sint

& Dubiorum.

sint ad huius solutionem, ibid.

220

Religiosi exempti sunt à solutione quartæ per privilegia Papæ, num. 2. 222. vt autem privilegium valeat, quod per illud fuerit expresse derogatū Clementinæ Dudum de sepult. n. 3. & 4.

223

Communicatio privilegiorum non extenditur ad ea quæ sunt alijs præiudicialia, num. 5.

224

Priuilegia regularium circa exemptionem quartæ an sint per Tridentinum reuocata, nu. 6. 224. aut per Bulla Greg. XIII. num. 8.

227

Alleganti incumbit onus probandi. n. 7.

226

Religiosi casu quo teneantur soluere quartam, de quibus illum soluere debeant, n. 9.

228

Pacta cum Rectoribus parochialium, & Prioribus Monasteriorū circa quartā, an seruari debeant, nu. 10.

229

D V B I V M III.

Quomodo consuetudo excuset à solutione quartæ Canonice,

C*onsuetudo vt liberet à solutione quartæ debet esse præscripta, num. 1. 231. quātum temporis requirat ibid. & num. 2.*

233

Renuntiatio aut compositio circa quartam, an sit valida, num. 3.

234

Priuilegium ad non faciendum non perditur, vno aut bino actio, num. 4.

235

Y

Præs-

Index Capitulum.

*Præscriptio contra bona regularium debet esse cę-
tenaria, num. 5. 236*

D V B I V M V.

De quibus soluenda sit quarta Parochialis.

Q*uarta parochialis soluenda est de omnibus quę
obueniunt ratione funeris, n. 1. 237*

Funeralia quę dicantur, ibid.

*Cerei possunt accipi in die defunctionis, & die se-
quenti, si solemniori pompa pro defuncto Missa
cantatur, num. 2. 239*

*Quarta debetur de cereis, seu candelis quę cum ca-
dauere deferuntur, item de illis quę in feretro
deferuntur, nu. 3. 239. Limita tamen in quatuor
casibus alia, num. 4. 240*

*Quarta canonica debetur de omnibus donatis, vel
legatis causa mortis, vt in num. 5. 240. & seqq.*

D V B I V M VI.

*Quid disponat circa canonicam portionem,
sive quartam, synodus Valentia.*

D*. D. Martinus ab Aiala Archiepiscopus Va-
lent. quid disposuerit in sua synod. circa quar-
ta solutionem, n. 2. & 4. 247. & 248*

D. D.

& Dubiorum.

- D. D. Ioannis à Ribera Archiepiscop. Valent.** quid
disposuerit circa quartæ solutionem, n. 3. 5. 6. 7.
8. 9. 10. & 11. 249. 250. 251. 252. 253. & 254.
D. D. Fr. Isidoro Aliaga Archiepiscop. Valent.
quid disposuerit circa quartæ solutionem in sua
synodo, num. 12. 255
An soluere quartam sit contra ius commune, n. 13.
& 14. 256. & 260
Quarta parochialis an debeatur ex eleemosynis,
num. 15. 262
Parochus an possit renuntiare quartæ sibi debitæ,
num. 10. 262

CAPVT XIII.

De ultimo iure Parochi.

DVBIVM VNICVM.

In quo ius hoc consistat.

- D**E essentia parochialis est quod tantum habeat
vnum Rectorem seu Parochum, n. 1. 264
Omnia iura quæ pertinent ad Ecclesiam parochia-
lem pertinent etiam ad Parochum, n. 2. 266
Parochus tenetur habere alium clericum, vt illa
adiuuet, num. 3. 267

Index Capitum,

Episcopus quando populus est numerosus potest iuxta Trident. potest cedere Rectorem, vt sibi assistat coadiutores ad Sacramenta ministranda, num. 4. 270

Episcopus quando possit nouas parochias erigere, seu desmembrare, num. 5. 271

Rektor an possit sibi asciscere Vicarium temporale, num. 4. 270

CAPVT VLTIM.

De Vicarijs perpetuis, & temporalibus.

DVBIVM PRIMVM.

Quid & quotuplex sit Vicaria.

V*icarius ijs dicitur, qui alterius vices gerit, & in loco illius sufficitur, n. 1. 274*

Summus Pontifex dicitur Vicarius Christi, num. 1. 274. ij habent suos Vicarios generales, & foraneos, ibid.

Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi late dicuntur Vicarij Papæ, n. 2. 274. ij habent suos Vicarios generales, & foraneos, ibid.

Vicarij Parochorum alij sunt perpetuo, alij verò temporales, num. 3. 275

D V.

& Dubiorum.

D V B I V M II.

A quo, in qua Ecclesia, & quibus de causis possit Vicarius perpetuus constitui.

Vicarius perpetuus quis, num. 2. 278

Vicarius perpetuus à quo quando, & quomodo instituendus, num. 3. 278

Rector non potest Sacramenta ministrare in vicaria perpetua sibi anexa, ibid.

D V B I V M III.

An Vicarius perpetuus habeat beneficium Ecclesiasticum, seu an vicaria perpetua sic beneficium Ecclesiasticum.

Vicaria perpetua est verum beneficium curatum, num. 1. 280

Vicarius perpetuus remanet mortuo Rectore, ibid.

Vicarius perpetuus an dici possit Rector, n. 2. 281

Rector principalis an possit exercere suam iurisdictionē in vicaria perpetua sibi adnexa, n. 2. 282.

D V B I V M IIII.

An Vicarius perpetuus habeat ius percipiendi decimas.

Vicarius perpetuus multum ius habet ad decimas seu primitias si in erectione vicaria ei est assign.

Index Capitum.

- assignata certa portio, num. 1.* 284
Vicarius perpetuus sic debet honorari in loco, &
alys sicut ijs cuius vices gerit, n. 3. 285
Regula de idiomate habet locū in vicario perpetuo
nu. 4. item regula de annali, nu. 5. 256. & seqq.

D V B I V M V.

A quo debeat fieri præsentatio & institutio
Vicarij perpetui.

Patronatus vicariæ perpetuæ spectat ad Recto-
rem principalem si patronus sit laicus præsen-
tat quem voluerit, num. 1. 289

Concurfus an requiratur in vicaria perpetua,
num. 2. 290

Vicaria perpetua quando, & quomodo erigenda,
num. 3. 291

D V B I V M VI.

Quibus de causis soleat Vicarius temporalis
constitui.

Vicarius temporalis ijs dicitur qui ad tempus
constituitur, num. 1. 293

Vicarius temporalis ex multis causis constituitur,
num. 2. 293

Consuetudo apponendi Vicarium multis operatur,
num. 3. 295

DV-

& Dubiorum.

D V B I V M VII.

An vicaria temporalis sit beneficium.

- V** icaria temporalis non est beneficium, num. 1.
Rector potest ponere Vicarium temporalem sine consensu patroni, num. 1. 297
Vicarius temporalis potest ad nutum amoveri per apponentem, num. 3. 297
Vicarius temporalis non gaudet prerogatiuis Rectoris, num. 4. 297
Ordinari non potest ad titulum vicariae temporalis num. 5. 298
In vicaria temporalis non intrat octava regula cancellariae, nec de annali, num. 6. 298
Episcopus potest apponere Vicarium in beneficio reservato dum vacat. nu. 7. 298
Simoniam committentes in vicaria temporalis non incurrunt illius poenas, num. 8. 298

D V B I V M VIII.

An Vicarius temporalis Parochi, seu Vicarij perpetui possit suam facultatem, & potestatem quam habet ex commissione, & ratione vicariatus alteri demandare, seu delegare.

Delegare potest annis suam iurisdictionem qui eam habet ordinariam; secus si eam habeat

Index Capitulum,

- habeat delegatam, nisi sit delegatus à Principe,*
num. 1. 300
- Delegatus ad vniuersitatem causarum etiam non*
à Principe delegatus potest vnam, aut alteram
causam delegare, nu. 3. 302
- Delegatus non à Principe ad certas causas non po-*
test suo nomine subdelegare, bene vero nomine de-
legantis & quomodo, n. 4. 5. & 6. 303
- Ordinarius vt Parochus non potest inconsulto to-*
tam suam iurisdictionem in perpetuum delegare
bene ad breui tempus, num. 7. 304
- Parochus non potest abesse, nisi per duos aut tres*
menses cum licentia Episcopi, num. 7. 305
- Parochus an possit sibi assumere Vicarium ad lon-*
gum tempus, num. 7. & 8. 306
- Vicarij temporales quatuor modis constitui possunt*
num. 9. 308
- Vicecurati ab Episcopo constituti, & à Parocho*
(casu quo illum possit constituere) potest vnam,
aut alteram causam delegare, non vero totam
curam nisi sit in consuetudine positum, n. 10. 309
- Delegati subdelegare possunt vbi est in consuetudi-*
ne positum, num. 10. 311
- Vicarij, seu Vicecurati qui possunt vnum alteram*
causam subdelegare, nu. 11. 313
- Vicarius constitutus à Parocho presente, an possit*
vnam aut alteram causam delegare, n. 12. 314

FINIS.



A
16-481